

TÜRK İŞ

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU YAYIN ORGANI

ISSN 1300-6843

Aralık 2001 • Ocak 2002 • Sayı: 348

**“Artık Yeter,
Bu Ülke Bizim”**

TÜRK-İŞ YÖNETİM KURULU

Bayram MERAL
Genel Başkan

Hüseyin KARAKOÇ
Genel Sekreter

Mustafa KUMLU
Genel Mali Sekreter

Salih KILIÇ
Genel Eğitim Sekreteri

Çetin ALTUN
Genel Teşkilatlandırma Sekreteri

SAHİBİ:
TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI
KONFEDERASYONU
TÜRK-İŞ Adına
Genel Başkan
Bayram MERAL

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ:
Enis BAĞDADIOĞLU

YAYINI HAZIRLAYAN:
Sevkuthan NEVSUHAN

FOTOĞRAFLAR:
Necdet UZMAN

GRAFİK - TASARIM:
Münir GÜRAN

YÖNETİM YERİ
TÜRK-İŞ Genel Merkezi
Bayındır Sk. No. 10
Yenişehir / ANKARA
Tel: 433 31 25 (4 Hat) (Santral)
Fax: 433 68 09 - 433 85 80
http://www.turkis.org.tr
e-mail: turkis@turkis.org.tr

Dergimizde yayınlanan yazılar
yazarların düşüncesine aittir.

**DERGİMİZ BASIN AHLAK
YASALARINA UYAR**

Baskı :
Ziraat Matbaacılık A.Ş.
Tel : 384 73 45 - 46

BASKI TARİHİ : 15.02.2002

74 ARAŞTIRMA

Ocak 2002
gıda harcaması

69 ARAŞTIRMA

**2002 yılı uygulamaları ve
çalışanlara yansımaları**

Namık Tan
TÜRK-İŞ Araştırma Müdür Yardımcısı

63 ARAŞTIRMA

IMF gölgesinde asgari ücret

Enis Bağdadioğlu
TÜRK-İŞ Araştırma Müdür Yardımcısı

61 GÖRÜŞ

Küreselleşme ve kadın emeği

Şule Özkuzukıran
TÜRK-İŞ Kadın İşçiler Bürosu Uzmanı

58 GÖRÜŞ

Yaşam boyu öğrenme

Dr. Yusuf Ekinci
TÜRK-İŞ Parlamento ve Eğitimden Sorumlu
Genel Başkan Danışmanı

55 GÖRÜŞ

**İşçileri emekliliğe
zorlamanın maliyeti gözardı ediliyor**

Celal Tozan
TÜRK-İŞ Sosyal Güvenlik Danışmanı

54 GÖRÜŞ

Sendikaların görevi nedir?

Yıldırım Koç
TÜRK-İŞ Genel Başkan Danışmanı

51 GÖRÜŞ

**Sendikal sorunların
aşılması için
öneriler**

Salih Kılıç
TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri

IMF'ye verilen niyet mektubu
yeni olayların habercisidir

4 HABER

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu toplandı

8 HABER

Cumhurbaşkanı
Ahmet Necdet Sezer, TÜRK-İŞ
Başkanlar Kurulu'nu kabul etti

24 HABER

Çalışma yaşamında
"zorunlu emeklilik" fırtınası

27 HABER

Emeklilik kademelendirmesinde
"adil ve makul" bir ölçü aranıyor!

36 HABER

Asgari ücrete azgari zam

40 HABER

KKTC Cumhurbaşkanı Rauf Denktaş,
"Dünyada yılın devlet adamı" seçildi

42 HABER

Sokakta çalışan çocuklar sorunu
ve çözüm yolları toplantısı yapıldı

45 HABER

TÜRK-İŞ'te Genel Kurullar

46 EĞİTİM

TÜRK-İŞ Şube
Başkanları Eğitim
Semineri yapıldı

49 EMEK PLATFORMU

Emek Platformu,
TÜRK-İŞ'in "Artık Yeter,
Bu Ülke Bizim"
kampanyasına katılıyor

Bayram MERAL
TÜRK-İŞ Genel Başkanı

IMF'ye verilen niyet mektubu yeni olayların habercisidir

Hükümet'in 18 Ocak 2002 tarihinde IMF'ye verdiği niyet mektubu temelinde 4 Şubat 2002 tarihinde yapılan düzenleme, Türkiye'de yeni olayların habercisidir. Gelişecek olayların sorumlusu, halkımızın şikayetlerine ve taleplerine kulaklarını tıkayanlardır; ulusötesi sermayenin, ABD'nin ve Avrupa Birliği'nin IMF ve Dünya Bankası aracılığıyla öne sürdüğü talepleri uygulayanlardır.

Bakanlar Kurulu'nun 5 Şubat 2002 günlü Resmi Gazete'de yayımlanan kararıyla 6772 sayılı Yasa uyarınca ödenen ilave tediyeleyerin 26 yevmiyelik bölümünün 2003 yıla ertelenmesi de, sermayeyi incitmekten özenle kaçınanların, çalışanlar sözkonusu olunca duyarsız bir tutum takınmalarının yeni bir örneğidir.

Türkiye'de işler, Hükümetin iddialarının aksine, her geçen gün daha da kötüye gitmektedir. Hükümet, attığı adımlarla olduğu kadar, taleplerimize rağmen atmaktan kaçındığı adımlar nedeniyle de, ülkemizin ve halkımızın sorunlarının artmasına yol açmaktadır.

IMF ile yapılan yeni düzenlemeler de sorun çözmeyecek, ülkemiz, halkımız ve nihayetinde Hükümet için yeni sorunlar yaratacaktır.

IMF ile yeni yapılan düzenlemenin temel amacı, borçların zamanında ve eksiksiz olarak ödenmesini güvence altına almaktır. Ayrıca, Türkiye ekonomisinin de ulusötesi sermayenin çıkarları doğrultusunda yeniden yapılandırılması söz konusudur. Üretimin ve üretkenliğin artırılmasına gereken önem verilmemektedir. Özelleştirmeler yoluyla Devletimizi iyice zayıflatma

girişimleri ise kararlı bir biçimde sürdürülmektedir.

Niyet mektubunda enflasyonun 2002 yılında yüzde 35'e, 2003 yılında yüzde 20'ye ve 2004 yılında da yüzde 12'ye düşürölme iddiaları tamamiyle gerçek dışıdır. 1999 yılı Aralık ayında yapılan düzenlemelerde öngörölün enflasyon hedeflerinin nasıl çöktüğü unutulmamıştır.

IMF ile yapılan yeni düzenleme ile, halkımızın sırtına yeni vergiler yüklenecektir.

Hükümet, kamu işçileri için bir sonraki dönem toplu iş sözleşmelerinde ve memur maaş ayarlamalarında, geçmiş enflasyona dönük sistemlerden çıkmayı taahhüt etmektedir.

Hükümet, bu düzenleme ile, TÜRK-İŞ'le 22 Mayıs 2001 tarihinde imzaladığı protokolü çiğnemektedir. Yeni işten çıkarmalar gündemdedir. Hükümetin taahhütleri arasında, "fazla işçi" olarak tanımlananların üçte biri Haziran ayı, toplam üçte ikisi de 2002 yılı Ekim ayı sonuna kadar işten çıkarılacaktır.

Bu yapılanlar yanııştır; ülkemizin ve halkımızın çıkarlarıyla temelden çelişmektedir. Böyle giderse, Hükümet, IMF yağmurundan kaçarken, halkımızın dolusuna tutulacaktır.

TÜRK-İŞ BAŞKANLAR KURULU TOPLANDI

MERAL: "Artık Yeter, Bu lke Bizim"

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, Hkmete, "Kendinize de halkımıza da işkence etmekten vazgeçin. Bir an evvel erken seçime gidin" diye seslendi.

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu, "Artık Yeter, Bu lke Bizim" kampanyasını başlattı

Başkanlar Kurulu 11 şubat 2002 tarihinde yaptığı toplantıda kampanyanın ilk adımı olarak İstanbul, Samsun, İzmir, Bursa, Adana, Erzurum ve Van'da Bölge Toplantıları yapılması kararını aldı. Kampanya, biçimi daha sonra belirlenecek bir eylemle Ankara'da noktalanacak

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu, 11 şubat 2002 tarihinde Ankara'da yaptığı toplantıda, 11 Aralık 2001 tarihli toplantısında aldığı "Bölge Toplantıları" kararını değerlendirdi.

Toplantıda, "Artık Yeter, Bu lke Bizim" kampanyası-

nın başlatılması kararı alındı. Başkanlar Kurulu kampanyanın ilk adımı olarak İstanbul, Samsun, İzmir, Bursa, Adana, Erzurum ve Van'da bölge toplantıları yapılması kararı aldı. Kampanya, biçimi daha sonra belirlenecek bir eylemle Ankara'da noktalananak.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, toplantının açış konuşmasında Hükümetin geminin dümenini IMF'ye teslim ettiğini belirtti. "Artık yeter, bu ülke bizim" diyen Meral, konuşmasında özetle şunlara değindi:

- Ülkeyi yönetenlerden sorunlarımızı aza indirmelelerini beklerken, aksine, sorunların her geçen gün farklı boyutlarla arttığını ve çalışan kitleyi mağdur ettiğini görmekteyiz. Hükümet, işçiyi, memuru, emekliyi, çiftçiyi, esnaf ve sanatkarı, kısacası büyük halk kitlesini bir tarafa itmiştir. Geminin dümenini IMF'ye teslim etmiştir. IMF'ye verilen son niyet mektubunda bu, çok açık bir şekilde belirlenmiştir. Hükümet, bizlerin sorununu çözme yerine, bir avuç yerli ve yabancı sermayenin çıkarlarını ön planda tutmuştur ve tutmaktadır. Hükümet, çıkış

gibi yükselen işsizliği, yoksulluğu, haksızlığı görmezden gelmektedir. IMF'nin ortaya koyduğu reçeteleri harfiyen uygulayan hükümet, ülkesini seven, halkının birliğini ve huzurunu düşünen bizlerin ortaya koyduğu talep ve teklifleri görmezden ve bilmezden gelmektedir.

- Sermaye kesiminin yaptığı tespitlere göre, hükümetler, on yıl zarfında halkın 195 milyar dolarını yağmalatmıştır. Hükümetler, IMF'den aldığı borcu ganimet saymış ve sevinir hale gelmiştir. Burada hükümete sormak istiyorum:
 - IMF'den alınan bu borç nereye gitmektedir?
 - Bunun kaç kuruşu yatırıma yönlendirilmiştir?
- Hükümet bugün, borç almakla borç ödemeyi marifet sayar hale gelmiştir. Hükümet, uluslararası te-

kellerin ve IMF'nin isteklerine uyarak çıkardığı Şeker Yasası ve Tütün Yasası ile ülkemizin öz kaynaklarını yok etmiş ve ülkemizi dışarıya daha da fazla bağımlı hale getirmiştir. Yapılacak yeni özelleştirmelerle bu bağımlılık daha da artacaktır. Cumhuriyet döneminin kazanımları yok edilmektedir.

- Bugün ülkemizin hangi sorununu dile getireceğimize şaşırır olduk. Özetleyecek olursak, işçi perişan, memur perişan, emekli perişan, işsiz perişan, köylü perişan, esnaf perişan, bu ülkeyi seven herkes perişandır. Perişan olmayanlar, yerli ve uluslararası tekelleşiciler ve onların savunucusu IMF'dir. **Bu gemi böyle yürümez. Yeter artık.** Ekonominin düze çıktığını söylüyorsunuz. Milli gelirimiz mi arttı? Devletimizin kayıplarını yağmacılardan geri mi aldınız? Yeni fabrikalar açıldı da işsizlere iş mi bulundu? Kayıt dışını kayıt altına mı aldınız? Kaçak işçiliği mi önlediniz? Çiftçinin gübresi ve mazotu ucuzladı, ürünü değerinden mi satıldı? Esnafa düşük faizli kredi verdiniz, piyasayı canlandırdınız da

esnafın şikayeti mi azaldı? Namuslu sanayicinin işini mi kolaylaştırdınız?

- IMF'nin talimatlarına uyarak, çalışanı mağdur etmekle, işçilerin kazanılmış haklarını gaspetmekle, halkımızı yokluğa ve yoksulluğa mahkum etmekle, işsizliğe terk etmekle, ülke sorunlarını çözdüğünüzü mü zannediyorsunuz? **Kendinize de, halkımıza da işkence etmekten vazgeçin.** Yapacağınız tek şey, Seçim Yasasında ve Siyasi Partiler Yasasında gerekli değişikliği gerçekleştirip, bir an önce erken genel seçimlere gitmektir. Bugünkü hü-

kümetin bizlerden şikayetçi olmaya hakkı yoktur. Bugünkü hükümete karşı beklenmedik özveri-de bulunulmuştur. Bu özveri sonucunda ülkemizin ve halkımızın sorunlarına çözüm bulunacağı düşünülmüştür. Görünen o ki, hükümet, halen daha IMF'ye taviz üzerine taviz vermeye, ulusal çıkarlarımızla çelişen politikalar izlemeye devam etmektedir. Halk işsizlik ve yoksulluğun pençesindedir. Halkımız bunu hak etmemektedir.

- Bundan dolayı, **"ARTIK YETER, BU ÜLKE BİZİM"** diyoruz ve şimdilik İstanbul, Adana, İzmir,

Samsun, Bursa, Erzurum, Van, Ankara illerinde bölgesel toplantılara başlıyoruz. Temsil ettiğimiz toplumla ve halkımızla birlikte bu yörelerde ülke sorunlarını ve sorunlar karşısında ne yapacağımızı tartışacağız ve demokratik tepkimizi ortaya koyacağız. Diliyorum ve umuyorum ki, uyarılarımız dikkate alınır; hükümetin, uluslararası kurum ve kuruluşlarla yapacağı görüşmelerde ülke çıkarları ön planda tutulur; ülkemizin ve halkımızın geleceği ipotek altına sokulmaz. Böyle bir icraata halkımız da, biz de müsaade etmeyeceğiz."

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu Bildirisi

(11 Şubat 2002, Ankara)

Hükümetlerin uyguladığı IMF - Dünya Bankası programlarıyla, ülkemizin sorunları her geçen gün daha da artmakta, işsizlik, yoksulluk ve hatta açlık ülkemizde yaygınlaşmaktadır. Yatırımlar durmuştur. 2002 yılı Bütçesi bir borç ödeme bütçesidir; yatırım öngörülmemektedir. İşyerleri kapanmaktadır. Çalışan her kişi, evinde birkaç işsize bakmak zorundadır. Halkımız, yolsuzluklar ve IMF - Dünya Bankası programları nedeniyle, geleceğe ilişkin umutlarını yitirme noktasındadır. Siyasetçiye güven yıpranmıştır.

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu,

Hükümetin ulusötesi sermayenin, IMF'nin ve Dünya Bankası'nın talepleri doğrultusunda izlediği politikanın Türkiye Cumhuriyeti'nin üniter devlet yapısının bütünlüğü ve bağımsızlığı, ulusal egemenliğimiz, ulusal çıkarlarımız ve başta işçi sınıfımız olmak üzere tüm çalışanların çıkarları, hakları ve özgürlükleri ile temelden çeliştiğini tespit ederek, bu politikaların değiştirilmesi amacıyla "ARTIK YETER, BU ÜLKE BİZİM" kampanyasını başlatmıştır.

Hükümetin bu yanlış politikalarının ulusal çıkarlarımız ve çalışanların talepleri doğrultusunda değiştirilmemesi; İş Güvencesi Yasasının çıkarılmaması; 6772 sayılı Yasayla verilmesi öngörülen ilave tediye'nin ertelenmesinden ve istek-dışı emeklilik planlarından vazgeçilmemesi; yıllardır yılda 12 ay çalışan geçici işçilerin bu yıl da 12 ay çalışmasının temin edilmemesi; 4447 sayılı Yasanın Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen mad-

delerinin TÜRK-İŞ'in talepleri doğrultusunda yeniden düzenlenmemesi ve özel sektörde işverenlerin sendika karşıtı politikalarından vazgeçmemesi durumunda, TÜRK-İŞ'in meşru ve demokratik eylemleri, halkımızın da en geniş desteği ile, daha yaygın, kapsamlı ve etkili biçimlerde kararlı olarak sürdürülecektir.

"ARTIK YETER, BU ÜLKE BİZİM" kampanyasının ilk adımı olarak, aşağıda belirlenen tarihlerde ve illerde, çevre illerden geleceklerin de katılımıyla, bölge toplantıları düzenlenecektir. TÜRK-İŞ'in ilkeleri ve politikaları doğrultusunda ve yönetimi ve disiplini altında düzenlenecek bu toplantılara, TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu üyeleri, Sendikalarımızın Genel Merkez Yöneticileri, toplantının yapılacağı bölgedeki şube yöneticileri, işyeri sendika baştemsilcileri ve temsilcileri ve üyeleri ile Emek Platformu'nu oluşturan kuruluşların bölgedeki temsilcileri katılacaktır.

BÖLGE TOPLANTILARI

Tarih	İl
9 Mart 2002 Cumartesi	İstanbul
23 Mart 2002 Cumartesi	Samsun
30 Mart 2002 Cumartesi	İzmir
6 Nisan 2002 Cumartesi	Bursa
Tarih Belirlenecek	Adana
Tarih Belirlenecek	Erzurum
Tarih Belirlenecek	Van

Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer, TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu'nu kabul etti

**Sezer, TÜRK-İŞ'in
dile getirdiği
sorunların tümünü,
"haklısınız" diyerek
yanıtladı**

**TÜRK-İŞ, Sezer'e,
"Avrupa Birliği,
Türkiye'den Ne
İstiyor" başlıklı bir
rapor da sundu**

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu, 11 Aralık 2001 tarihinde yaptığı toplantının ardından Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer tarafından kabul edildi.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, yaklaşık yarım saat süren kabulde, ülkenin ve çalışma hayatının içinde bulunduğu sorunları dile getirdi. Meral, Hükümet'in çalışanları emekliğe zorlamasının yaratacağı sorunlara da değinirken, siyasi partiler ve seçim yasasının değiştirilerek erken seçime gidilmesinin gereğine işaret etti.

Sezer, Meral'in dile getirdiği sorunların tümünü "haklısınız" diyerek yanıtladı.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral'in Cumhurbaşkanı ile yapılan görüşmede dile getirdiği sorunlar şöyle sıralandı:

- Türkiye'de büyük bir kriz yaşanmıştır. Bankalar hortumlanmış ve batırılmış, büyük yolsuzluklar olmuştur. Ancak bunların üzerine gerektiği gibi gidilmemiştir. Susurluk ve Beyaz Enerji operasyonlarının ve diğer

bazı operasyonların üstü büyük ölçüde örtülmüştür. Banka batırmaktan sorumlu olanlar teker teker serbest bırakılmaktadır. Bu gelişmelerden bazı siyasilerin bilgisinin olmaması mümkün değildir.

- İşverenlerin bir bölümü yaşanan krizden ciddi biçimde etkilenirken, bir bölüm işveren, krizi bahane ederek işçi çıkarmakta, işçilerin kıdem ve ihbar tazminatlarını, sosyal sigorta prim borçlarını ve aldıkları kredileri ödememekte, ellerindeki kaynakları yurtdışına yatırımda kullanmaktadır.
- TÜRK-İŞ, hükümetlerin yanlış politikalarına ve bazı işverenlerin olumsuz tavrına rağmen, krizin aşılması ve işletmelerimizin açık kalıp çalışması için üzerine düşeni yapmaktadır.
- Hükümet bugün ekonomik yönden fiilen IMF'nin denetimine girmiştir. IMF'nin verdiği borç yatırımda kullanılmamakta, borç ödenmesine gitmektedir. Sanayimizin geniş kesimleri büyük sıkıntı içindedir; tarım ve hayvancılık çökmüştür. Bu nedenlerle işsizlik daha da artmıştır.
- Avrupa Birliği Türkiye'yi tam üyeliğe almamak için çok ağır şartlar öne sürmektedir. Bunun da gelecekte ülkemizi ciddi sıkıntılara sokacağı endişesini taşıyoruz. Zatiyalinize sunulan raporda Avrupa Birliği'nin bu taleple-

ri ayrıntılı olarak yer almaktadır. Elbette ki kısa sürede Avrupa Birliği'ne girmeyi biz de arzuluyoruz. Ancak Hükümet ülkenin ciddi sorunlarını bir tarafa itmiş, Avrupa Birliği'ne kolayca girileceği ve tüm sorunların ancak bu yoldan çözüleceği hayaliye kapılmıştır.

- Türkiye'de yaşanan krizin sorumlusu işçiler değildir. İşçilerin hakları kısıtlanarak krizden çıkmak mümkün değildir.
- Türkiye'de işçiler geçmişte de, bugün de önemli fedakarlıklarda bulunmuşlardır. 2001 yılı kamu kesimi toplu sözleşmelerinde enflasyonun altında ücret zamlarının kabulü, ilk altı aylık zamların bir yıl sonra alınmasına karşı çıkılmaması, Zorunlu Tasarruf ve Konut Edindirme Fonlarındaki paramızın ödenmemesi ve her gün yapılan zamlar karşısında henüz ülke çapında yaygın eylemlere gidilmemesi, önemli fedakarlıklardır. Ancak bu fedakarlıklarımız, memura, emekliye, işsize, çiftçiye, esnafa gitmemiş, faizlerin ödenmesinde, hortumcuların ve banka boşaltanların açıklarının kapatılmasında kullanılmıştır. Kamu kesimindeki savurganlık da sürmektedir. Bazı genel müdürlükler bölünerek parti yandaşlarına yeni makamlar yaratılmaktadır. Devletin küçültülmesini savunanlar, özel sektörün geri kalmış

bölgelerde hiç yatırım yapmadığını unutmakta, sıkıntıya düşen özel sektörün yardım için derhal devletimize başvurduğunu görmezden gelmektedir.

- 2002 yılı bütçesi, bir borç ödeme bütçesidir. Yatırımlar durmuştur. Şeker Yasası ve yeniden önünüze gelecek olan Tütün Yasası ile tarım ve hayvancılık tahrip edilmekte, çiftçiler açlığa ve göçe mahkum edilmektedir. Sosyal devlet tahrip olmaktadır. İstek dışı emeklilik, kamu kesiminde ikramiyelerin ertelenmesi, kıdem tazminatının tartışma konusu yapılması, yürürlükteki toplu iş sözleşmelerinin hukuk dışı bir anlayışla işlemez hale getirilmek istenmesi, iş güvenliği yasa tasarısının aylardır Başbakanlık'ta bekletilmesi gibi girişimler ve sorunlar nedeniyle, çalışanlar büyük bir huzursuzluk yaşamaktadır.
- Türkiye ancak siyasete yeniden güven duyarak bu sorunları aşabilir ve aşacaktır. Bu nedenle, Seçim Yasası ve Siyasi Partiler Yasasında gerekli değişikliklerin yapılarak erken genel seçimlere gidilmesi öncelikli arzumuzdur.

TÜRK-İŞ'ten Cumhurbaşkanı'na AB Raporu

- TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer'in TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu'nu kabulünde "Avrupa Birliği Türkiye'den Ne İstiyor" başlıklı bir rapor sundu. TÜRK-İŞ'in Sezer'e sunduğu raporda şunlar yer aldı:

Türkiye'nin Avrupa Birliği ile ilişkileri incelenirken, Avrupa Birliği'nin Türkiye'den ne istediği kamuoyuna yeterince açık bir biçimde yansımamaktadır. Öne çıkan talepler, genellikle Avrupa Birliği'nin yürütme organı olan Avrupa Komisyonu'nun raporlarında yer alan isteklerdir. Ancak, Avrupa Birliği'ne yeni üyelerin alınması konusunda söz hakkı olan Avrupa Parlamentosu'nun Türkiye'ye ilişkin görüşleri ve Türkiye'den talepleri, Avrupa Komisyonu ve Avrupa Birliği Konseyi'nin diplomatik formülasyonlarından farklı olarak, çok net ve açıktır; bu nedenle de Avrupa Birliği'nin gerçek tutumunu daha doğru bir biçimde yansıtmaktadır.

Bu yazının amacı, Avrupa Birliği'nin, tam üyelik görüşmelerinin başlatılması için önkoşul olarak öne sürdüğü bazı talepleri, Avrupa Parlamentosu kararlarıyla ve AB'nin diğer bazı organları-

nın ve çalışma gruplarının belgeleriyle sunmaktır. Bu belgelerin tümüne internet üzerinde erişilebilir.

Avrupa Birliği'nin Kopenhag kriterleri olarak formüle edilen talepleri, demokrasi, hukuk devleti, insan hakları, azınlıkların korunması, piyasa ekonomisi gibi başlıkları içermektedir. Bu talepler doğrultusunda bazı adımlar atılmıştır. Örneğin, uluslararası tahkim, Avrupa Birliği'nin de talepleri arasında yer almaktadır. Avrupa Birliği'nin bu talepleri yerine getirilirse, Türkiye parçalanacaktır. Bu taleplerin yerine getirilmesi durumunda Avrupa Birliği'nin üstlendiği tek yükümlülük, tam üyelik görüşmelerine başlanabilmesidir. Ancak, Türkiye'de ekonomik kriz devam ettiği sürece, tam üyelik görüşmelerine başlanabilmesi de olanaklı değildir.

Avrupa Birliği'nin demokratikleşmeye ilişkin taleplerinin ciddiyeti ve samimiyeti de ayrıca tartışılabilir. Ulusal Kurtuluş Savaşımızla da kanıtlandığı gibi, demokratikleşme ancak bağımsızlık ve ulusal egemenlik temelinde gerçekleştirilebilir. Avrupa Birliği'nin taleplerinin bağımsızlığı ve ulusal egemenliği böylesine zedelediği koşullarda, kanımızca, samimi bir demokratikleşme tale-

binden söz etmek olanaklı değildir. Demokratikleşme ve insan hakları adına Sevr Antlaşmasını hortlatmayı amaçlayan bir anlayış söz konusudur. Ulusal çıkarlarımızla ve çalışanların çıkarlarıyla temelden çatışan temel talepler genellikle gözardı edilirken, yalnızca insan hakları ve demokratikleşmeye ilişkin bazı göstermelik talepler belirli çevrelerce sürekli olarak gündemde tutulduğundan, bunlar bu yazının kapsamı dışında bırakılmıştır.

Türkiye'nin Avrupa Birliği ile 31.12.1995 tarihinde girdiği gümrük birliği ilişkisi ekonomimize büyük zararlar vermiş, Türkiye'nin elindeki büyük bir kozu AB'ye teslim etmiştir. Halen sürmekte olan görüşmelerle, gümrük birliğinin tarım ürünlerini ve hizmetler sektörünü de kapsamına çalışılmaktadır. Avrupa Birliği'nin tarım ürünlerinde ve hizmetler sektöründe uyguladığı yüksek standartlar nedeniyle, Türk tarım ürünlerinin bu piyasalara girmesinde büyük engeller ve zorluklar yaşanacaktır; Türklerin AB ülkelerinde hizmet sunabilmesi de mümkün olmayacaktır. Tarım ürünleri ve hizmetler sektörü de gümrük birliği kapsamına alınırsa, ekonomimizdeki çöküş daha da hızlanacaktır. Aynı durum, kamu ihalelerinin karşılıklı olarak açılması için de söz konusudur. Ayrıca, Ulusal Program'da üstlenilen yükümlülük yerine getirilerek yabancıların Türkiye'de çalışmaları konusunda mevcut kısıtlama ve yasaklamaların kaldırılması durumunda, özellikle eğitilmiş işgücünün işsizliği daha da artacaktır. Yazıda bu konulara girilmemiştir. Yazıyı kısa tutma kaygısıyla, belgelerde yer alan taleplerdeki yinelenmeler aktarılmamış, çok önemli olmayan bazı konulara değinilmemiştir.

Avrupa Birliği organları, Türk işçilerine serbest dolaşım hakkının hala verilmemesi, AB'nin Türkiye'ye mali yükümlülüklerini yerine getirmemesi, AB'ye üye bazı devletlerin Cumhuriyet ve Türk aydınlanması düşmanlarına ve terör örgütlerine verdiği sistemli destek ve çeşitli ülkelerde Türkiye'yi doğrudan ilgilendiren hukuk dışı uygulamalar (Yunanistan'daki Türk azınlığın sorunları, Ege adalarının silahlandırılması, v.b.) konularında ise susmaktadır. Bu suskun tavır da,

hukuk, demokrasi, insan hakları konusundaki taleplerin samimiyetsizliğine ilişkin düşüncüyü güçlendirmektedir.

(1) Kıbrıs, (2) Ermeni soykırımı iddiaları, (3) azınlıklar sorunu - bölücülük, (4) Ege sorunu, (5) Patrikhane, (6) Heybeliada Ruhban Okulu'nun yeniden faaliyete geçirilmesi, (7) IMF programlarının uygulanması konularındaki bazı AB belgeleri aşağıda sunulmaktadır:

(1) KIBRIS

Avrupa Birliği, Türkiye'yi Kıbrıs'ta işgalci olarak suçlamakta, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin adadan derhal çekilmesini talep etmektedir. Uluslararası hukuku çiğneyerek Güney Kıbrıs ile üyelik görüşmelerine başlayan AB, bu görüşmelerin Ada'nın toprak ve nüfus bütünlüğü adına yapıldığını iddia etmektedir.

Avrupa Parlamentosu "Başbakan Tansu Çiller'in Kıbrıs'ın gelecekte Avrupa Birliği'ne katılması ile bağlantılı olarak Kıbrıs'ın kuzey tarafının Türkiye'ye olası bütünleştirilmesi konusundaki sözlerine ilişkin açıklamayı teessüfle karşılar; Türkiye'nin Kıbrıs konusunda Gümrük Birliği'nin hükümlerine uymasını ister; Komisyonun ve Konsey'in, Kıbrıs'ın bölünmesini sona erdirmeyi teşvik edecek gerekli adımları atmasını ister ve onlardan, bu soruna bir çözüm bulabilmede

yardımcı olmak üzere bir arabulucuyu aday göstermelerini ister." (18.01.1996)¹

Avrupa Parlamentosu "Türk Hükümetinden, özellikle işgalci askeri güçlerin geri çekilmesi ve Kıbrıs sorununa adil ve uygulanabilir bir çözüm bulunması çağrısında bulunan Birleşmiş Milletler kararlarını kabul etmesini ve uygulamasını ister ve Kıbrıs Hükümeti ile Kıbrıs Türk toplumunun yönetimine de, Kıbrıs sorununa BM Güvenlik Konseyi kararlarına uygun barışçıl bir çözüm aramaya devam etmeleri çağrısını yapar." (19.09.1996)²

Avrupa Parlamentosu "Türkiye'ye adanın askersizleştirilmesini sağlamak amacıyla Kıbrıs'tan askeri güçleri çekmesi için pratik adımlar atması çağrısında bulunur." (17.09.1998)³

Avrupa Parlamentosu "Türk yetkililerinin Kıbrıs konusunda ilgili BM kararlarının kabulü ve uygulanması temelinde ve (Kıbrıs'ın) Avrupa Birliği'ne katılması konusundaki görüşmelerin kesintisiz bir biçimde sürdürülmesinden bağımsız olarak, siyasi bir çözüm bulunmasına bir kez

daha aktif bir biçimde katkıda bulunmasını ister." (06.10.1999)⁴

Avrupa Parlamentosu Genişleme Çalışma Grubu tarafından 2000 yılında hazırlanan "Türkiye ve Avrupa Birliği ile İlişkiler" raporunda bu konuda şöyle denilmektedir:

"Türkiye, Kıbrıs Cumhuriyeti topraklarının yüzde 37'sini yasadışı bir biçimde işgal etmektedir. Genişleme süreci 31 Mart 1998 tarihinde başlatılmıştır ve 10 Kasım tarihinde de aralarında Kıbrıs'ın da bulunduğu ilk ülke grubu ile katılma görüşmeleri başlamıştır. Üyelik, adanın tümünü kapsamlı ve adayı bölen anlaşmazlığa barışçıl bir çözümün bulunması sürecini hızlandırmalıdır." (10.02.2000)⁵

Avrupa Parlamentosu "Türk Hükümetine, kuzey Kıbrıs'taki işgal güçlerini geri çekme çağrısında bulunur." (15.11.2000)⁶

Avrupa Parlamentosu kararı şöyledir: "Kıbrıs sorununa kapsamlı ve tatmin edici bir çözüm aramada süren tıkanıklık, sürmekte olan çabaları zayıflatarak genişleme sürecini ciddi bir biçimde aksatacak niteliktedir..." Avrupa Parlamentosu, "Kıbrıs konusundaki raportörü Bay Jacques Poos'a Türk Dışişleri Bakanlığı tarafından yöneltilen eleştirileri sert biçimde reddetmektedir." (25.10.2001)⁷

(2) Ermeni Soykırımı İddiaları

Avrupa Parlamentosu 1980'li yıllardan beri 1915-1917 olaylarını Birleşmiş Milletler'in 9 Aralık 1948 tarihli kararındaki "soykırım" tanımına uygun görerek "soykırım" olarak ilan etti ve

1 European Parliament, Resolution on the situation in Turkey and the offer of a ceasefire made by the PKK (B4-0060, 0076, 0086 and 0089/96), 18.01.1996.

2 European Parliament, Resolution on the political situation in Turkey (B4-0986, 0987, 0988, 0989, 0990/96 and B4-0991/96), 19.09.1996.

3 European Parliament, Resolution on the Commission Reports on developments in relations with Turkey since the entry into force of the Customs Union (COM(96)0491-C4-0605/96 and COM (98)0147-C4-0217/98), 17.09.1998.

4 European Parliament, State of relations between Turkey and the European Union (B5-0120, 0124, 0129 and 0140/1999), 06.10.1999.

5 European Parliament Secretariat Working Party Task-Force "Enlargement", Turkey and Relations with the European Union, Briefing No.7, PE 167.407/rev.3, Luxembourg, 10 Feb.2000.

6 European Parliament, European Parliament resolution on the 1999 Regular Report from the Commission on Turkey's progress towards accession (COM(1999) 513 - C5 - 0036/2000 - 2000/2014 (COS)), 15.11.2000.

7 European Parliament, Turkey's progress towards accession (2000) European Parliament resolution on the 2000 Regular Report from the Commission on Turkey's progress towards accession (COM(2000) 713 - C5 - 0613/2000 - 2000/2014 (COS)), 25.10.2001.

Türk Hükümetinin bunu kabul etmesini istedi; Türkiye'nin bu olguyu reddetmesinin Avrupa Birliği üyeliğinin kesin engeli olduğunu açıkladı.⁸

Avrupa Parlamentosu, "Türk Hükümetine ve Türk Büyük Millet Meclisine, özellikle modern Türkiye devletinin kurulması öncesinde Ermeni azınlığın maruz kaldığı soykırımın kamuoyu önünde kabulü ile, Türk toplumunun önemli bir parçasını oluşturan Ermeni azınlığa taze bir destek vermesi çağrısında bulunur." (15.11.2000)⁹

(3) Azınlıklar Sorunu - Bölücülük

Avrupa Birliği, farklı etnik kökenlerden oluşan Türk ulusunu etnik kökenlere göre bölme ve parçalama çabası içindedir. "İnsan hakları" ve "demokrasi" adına yapılan bu girişim, terör örgütlerini teşvik etme ve destekleme noktasına kadar gelmiştir. Aralarında Avrupa Birliği ülkelerinin de bulunduğu ülkelere imzalanan Lozan Antlaşmasında Türkiye'de yalnızca Ermeni, Rum ve Musevilerin "azınlık" olduğu açıkça belirtilmekle birlikte, Avrupa Birliği, Türk ulusunu oluşturan çeşitli etnisiteleri "azınlık" başlığı altında değerlendirmekte ve bölücülere destek vermektedir. Avrupa Parlamentosu'nun cüretkarlığı, güneydoğu Anadolu'ya "Kürdistan" diyebilecek kadar fazladır.

Avrupa Birliği, devlet yetkilerinin merkezi idareden mahalli idarelere devrini savunmakta ve bu amaçla mahalli idareler reformu yasa tasarısının kabulünü istemektedir: "Merkezi idarenin mahalli yönetim üzerindeki denetimi güçlü olmaya devam etmektedir. Daha öte bir ademimerkeziyetçiliği amaçlayan ve halen bakanlıklar arasında görüşülmekte olan mahalli yönetime ilişkin yasa

taslağının kabul edilmesi beklenmektedir." (8.11.2000)¹⁰

Avrupa Toplulukları Ekonomik ve Sosyal Komitesi'nin bu konudaki görüşü şöyledir:

"Türk Devletinin bütünlüğü, yalnızca Kürtlerin kendi dillerini kullanma ve öğrenme hakkıyla ve gelenek ve göreneklerinin varlığını sürdürmesiyle, fakat aynı zamanda uygun düzeylerde idari özerklikle de uyumlu olabilmelidir." (22 Aralık 1993)¹¹

Avrupa Parlamentosu, "Türk Hükümetine, PKK'ya ve diğer Kürt örgütlerine, Kürt konusuna şiddete dayanmayan ve siyasi bir çözüm bulmaları için ellerinden gelen tüm çabayı göstermeleri için çağrıda bulunur; PKK'ya şiddetten kaçınması çağrısını yapar; Türk Hükümetine ve Büyük Millet Meclisine, güneydoğu bölgesindeki sokağa çıkma yasağının kaldırılması ve Kürt kökenli vatandaşlarının, Türkiye'nin toprak bütünlüğünün garanti edildiği ve buna saygı gösterildiği güvenesiyle, kendi kültürel kimliklerini açıklamalarına izin verecek yol ve araçları düşünmesi çağrısını yapar." (13.12.1995)¹²

8 Grosser, A., *Le Crime et la Memoire*, Flammarion, s.202, Paris, 1989, aktaran Timur, Taner, 1915 ve Sonrası, Türkler ve Ermeniler (2. Baskı), Imge Yay., Ankara, 2001, s.20.

9 European Parliament, *European Parliament resolution on the 1999 Regular Report from the Commission on Turkey's progress towards accession* (COM(1999) 513 - C5 - 0036/2000 - 2000/2014 (COS)), 15.11.2000.

10 Commission of the European Communities, *Turkey 2000, 2000 Regular Report from the Commission on Turkey's Progress Towards Accession*, 8 November 2000, s.12.

11 Economic and Social Committee of the European Communities, *Opinion, Relations Between the European Union and Turkey*, CES 1314/93, Brüksel, 22 December 1993, s.3.

12 European Parliament, *Resolution on the human rights situation in Turkey* (B4-1530/rev.,1534 and 1559/95), 13.12.1995.

Avrupa Parlamentosu, "Türk vatandaşlarının Türkiye içinde bir tür kültürel özerklik için barışçıl yollardan çaba gösterme haklarını tanır." (18.01.1996)¹³

Avrupa Parlamentosu, "PKK Başkanı tarafından tek taraflı olarak ateşkes ilan edilmesini memnuniyetle karşılar ve bunu 13 Aralık 1995 tarihli çağrısına ilk olumlu adım olarak değerlendirir; Türk Hükümetinin bu davranışı soruna barışçıl bir çözüm bulma doğrultusunda olumlu bir katkı olarak göreceğini umut ettiğini açıklar ve Türkiye'de tüm ilgililere, bu fırsattan yararlanarak güneydoğu bölgesindeki sorunların şiddete dayanmayan ve siyasal bir çözüm bulma amacıyla ulusal düzeyde bir diyalogu başlatmanın yol ve araçlarını düşünmeleri için çağrıda bulunur." (18.01.1996)¹⁴

Avrupa Parlamentosu, "Türk Silahlı Kuvvetleri'nin Türkiye'nin Doğusunda son zamanlarda gerçekleştirdiği askeri operasyonlardan ve PKK tarafından 15 Aralık 1995 tarihinde ateşkes ilan edilmiş olmasına rağmen barışçıl bir çözüm sağlama çabalarını reddetmesinden büyük kaygı duymaktadır." (20.06.1996)¹⁵

Avrupa Parlamentosu, "Yeni hükümetten, düşüncelerini özgürce açıklama ve insan hakları ilkeleri ile çelişen yasalara göre suç işledikleri için hüküm giymiş olan mahkumların serbest bırakılmasını sağlayacak biçimde düzenlenmiş bir genel af ilan etmesini ve halen yargılanmakta olanlar aleyhindeki davaların sona erdirilmesini talep eder ve özellikle Bayan Leyla Zana ile DEP'in diğer üç üyesinin derhal serbest bırakılması çağrısını yineler." (20.06.1996)¹⁶

Avrupa Parlamentosu, "çıkamazı aşmak ve sorunun barışçıl biçimde siyasi bir çözüme doğru gidebilmesi için, ülkenin güney doğusundaki askeri operasyonları durdurması ve tüm Kürt örgütlerle görüşmelere başlaması için Türk Hükümetine çağrıda bulunur." (20.06.1996)¹⁷

Avrupa Parlamentosu, "Türk Silahlı Kuvvetleri'nin Türkiye'nin doğusunda kısa bir süre önce sürdürdüğü askeri operasyonlardan ve Kürdistan'daki anlaşmazlığa barışçıl bir çözüm bulma yollarını aramayı reddetmesinden büyük kaygı duymaktadır." (19.09.1996)¹⁸

Avrupa Parlamentosu, "Türkiye'nin kuzey Irak'ta bir güvenlik bölgesi yaratma niyetini mümkün olan en sert terimlerle reddeder ve bu girişimi ciddi bir uluslararası hukuk ihlali olarak değerlendirir ve Türkiye'yi bu plandan vazgeçmeye ikna etmesi için AB Konseyi'ne çağrıda bulunur." (19.09.1996)¹⁹

"İtalyan vatandaşı olan Dino Frisullo 21 Mart 1998 günü Diyarbakır'da Kürt Yeni Yılı ("Nevroz") kutlamalarına katıldığı ve Kürt halkının temel haklarını desteklemek için gösteri yaptığı için tutuklanmıştır... Avrupa Parlamentosu, (1)

13 European Parliament, Resolution on the situation in Turkey and the offer of a ceasefire made by the PKK (B4-0060, 0076, 0086 and 0089/96), 18.01.1996.

14 European Parliament, Resolution on the situation in Turkey and the offer of a ceasefire made by the PKK (B4-0060, 0076, 0086 and 0089/96), 18.01.1996.

15 European Parliament, Resolution on human rights and the situation in Turkey (B4-0769, 0797, 0820 and 0828/96), 20.06.1996.

16 European Parliament, Resolution on human rights and the situation in Turkey (B4-0769, 0797, 0820 and 0828/96), 20.06.1996.

17 European Parliament, Resolution on human rights and the situation in Turkey (B4-0769, 0797, 0820 and 0828/96), 20.06.1996.

18 European Parliament, Resolution on the political situation in Turkey (B4-0986, 0987, 0988, 0989, 0990/96 and B4-0991/96), 19.09.1996.

19 European Parliament, Resolution on the political situation in Turkey (B4-0986, 0987, 0988, 0989, 0990/96 and B4-0991/96), 19.09.1996.

Türk yetkililerine İtalyan vatandaşı Dino Frisullo'yu derhal serbest bırakmaları çağrısında bulunur ve bu doğrultuda İtalyan Hükümeti tarafından yapılan talebi destekler; (2) Barışçıl "nevroz" kutlamaları sırasında Türk güvenlik güçlerinin davranışlarını kınar." (02.04.1998)²⁰

Avrupa Parlamentosu "Güneydoğu'daki çelişkinin çözümünün yalnızca siyasi olarak sağlanabileceği görüşünü yeniden vurgular ve Kürt kimliğinin yasal olarak tanınmasını sağlamayı amaçlayan önerileri ve taraflar arasında diyalogu ve görüşmeleri teşvik edecek ulusal ve uluslararası girişimleri destekler; ateşkese duyulan ihtiyaca işaret eder ve Türk yetkililerinin, Kürt sorununa görüşmeler yoluyla sağlanacak barışçıl bir çözüm aramaları için çağrıda bulunur." (17.09.1998)²¹

Avrupa Parlamentosu, "Türk yetkililerinden, Türkiye'deki tüm Kürtlerin haklarını tanımalarını ve yerleri değiştirilen tüm Kürtlerin evlerine dönmelerinin kolaylaştırılmasını ister." (20.06.1996)²²

Avrupa Parlamentosu, "Kuzey Irak'ın işgalini lanetler ve PKK terörizmiyle başetme ihtiyacının uluslararası sınırların ihlal edilmesini haklı kılmadığını düşünür." (17.09.1998)²³

Avrupa Parlamentosu "(1) Bay Öcalan'a verilen cezayı lanetler ve ölüm cezasının kullanılmasına kesin muhalefetini tekrarlar; ... (8) Türkiye'ye, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından Bay Öcalan hakkında verilen karar konusunda alacağı herhangi bir karara uyması çağrısında bulunur; (9) Bay Öcalan'ın idam edilmesinin Avrupa'da güvenlik ve istikrar açısından önemli etkilerinin olacağına ve Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne bütünleşme sürecine zarar vereceğine inanır; (10) Kürt halkının siyasi, sosyal ve kül-

türel haklarını tanıyan bir çözüm bularak Türkiye'deki anlaşmazlığın nedenlerine çözüm bulması konusunda Türk Hükümeti'ne çağrıda bulunur ve bu bağlamda gerekli demokratik reformların uygulanması gerektiği görüşünü benimser; ... (12) Konsey'e ve Üye Devletlere, Türkiye'de Kürt sorununa siyasi bir çözümün uygulanabil-

20 European Parliament, Resolution on the arrest and detention of the Italian citizen Dino Frisullo in Turkey (B4-0409, 0411, 0412 and 0420/98), 02.04.1998.

21 European Parliament, Resolution on the Commission Reports on developments in relations with Turkey since the entry into force of the Customs Union (COM(96)0491-C4-0605/96 and COM (98)0147-C4-0217/98), 17.09.1998.

22 European Parliament, Resolution on human rights and the situation in Turkey (B4-0769, 0797, 0820 and 0828/96), 20.06.1996.

23 European Parliament, Resolution on the Commission Reports on developments in relations with Turkey since the entry into force of the Customs Union (COM(96)0491-C4-0605/96 and COM (98)0147-C4-0217/98), 17.09.1998.

mesinde yardımcı olmak için gerekli tüm önlemleri almaları çağrısını yineler." (22.7.1999)²⁴

Avrupa Parlamentosu, "(9) Türkiye'deki Kürt sorununa bir çözüm bulma konusunda Türk Hükümeti'nin çabalarının Türkiye'de demokrasi, insan hakları ve azınlık hakları için önemli sonuçları olacağına ve Türkiye'yi Kopenhag kriterlerini yerine getirmeye önemli ölçüde yakınlaştıracığına inanmaktadır ve Kürt toplumuna da davasını barışçıl araçlarla sürdürmesi çağrısını yapar. (10) Bu çerçevede Türk yetkililerine bir kez daha Bay Öcalan hakkında verilen ölüm cezasını yerine getirmeme çağrısını yapar ve ayrıca Türk Büyük Millet Meclisi'nden idam cezaları konusunda mevcut fiili uygulamayı yapmama durumunu Türkiye'de ölüm cezasının resmen kaldırılmasına dönüştürmesini ister." (6.10.1999)²⁵

Avrupa Parlamentosu Genişleme Grubu tarafından 2000 yılı başlarında hazırlanan "Türkiye ve Avrupa Birliği ile ilişkiler" raporunda şöyle denilmektedir:

"1998 yılının başında Kürt sığınmacıların bazı AB ülkelerine gelmesi sonrasında, AB Kurumları Türk Hükümetinden Kürt halkına uyguladığı baskılara siyasi bir çözüm bulmasını istedi; Türkiye'den, kuzey Irak'taki askeri operasyonlarını durdurması istendi. (Avrupa) Parlamentosu, 15 Ocak 1998 tarihli kararıyla, bu sorunun çözümü için uluslararası düzeyde girişimde bulunması için Avrupa Birliği'ne çağrıda bulundu ve Konsey'e ve Üye Devletlere de Kürtlere karşı insan hakları ihlalleri sorununu Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komisyonu'nda gündeme getirmeleri çağrısını yaptı." (10.02.2000)²⁶

Avrupa Parlamentosu, "Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyeliği görüşüyle bir plan doğrultusunda Kopenhag kriterlerini yerine getirecekse, Kürt sorununun çözüme kavuşturulmasının hayati önemde olduğunu vurguladı." (10.02.2000)²⁷

Avrupa Parlamentosu "Türk yetkililerine, Kürt toplumunun siyasi temsilcileriyle, özellikle de ülkenin güneydoğusundaki kentlerin belediye başkanlarıyla, diyaloga girmeleri çağrısında bulunur." (15.11.2000)²⁸

Avrupa Parlamentosu "Avrupa Parlamentosu Sakharov Ödülü sahibi Leyla Zana'nın ve düşünceleri nedeniyle hapse atılmış olan Kürt kökenli eski milletvekillerinin serbest bırakılmalarını talep eder." (15.11.2000)²⁹

Avrupa Komisyonu Genişlemeden Sorumlu Genel Müdürlüğü Türkiye Masası Şefi Alain Servantie 20 Kasım 2000 tarihinde Avrupa Komisyonu Başkanı Romano Prodi adına PKK Başkanlık Konseyi'ne bir mektup gönderdi ve Avru-

²⁴ European Parliament, Resolution on the death sentence on Mr Öcalan and the future of the Kurdish question in Turkey (B5-0006, 0012, 0018, 0023 and 0026/99), 22.7.1999.

²⁵ European Parliament, State of relations between Turkey and the European Union (B5-0120, 0124, 0129 and 0140/1999), 06.10.1999.

²⁶ European Parliament Secretariat Working Party Task-Force "Enlargement", Turkey and Relations with the European Union, Briefing No.7, PE 167.407/rev.3, Luxembourg, 10 Feb.2000.

²⁷ European Parliament Secretariat Working Party Task-Force "Enlargement", Turkey and Relations with the European Union, Briefing No.7, PE 167.407/rev.3, Luxembourg, 10 Feb.2000.

²⁸ European Parliament, European Parliament resolution on the 1999 Regular Report from the Commission on Turkey's progress towards accession (COM(1999) 513 - C5 - 0036/2000 - 2000/2014 (COS)), 15.11.2000.

²⁹ European Parliament, European Parliament resolution on the 1999 Regular Report from the Commission on Turkey's progress towards accession (COM(1999) 513 - C5 - 0036/2000 - 2000/2014 (COS)), 15.11.2000.

pa Komisyonu'nun azınlıklar politikasını anlattı. Mektubu, PKK'ya "derin saygılarını" sunarak bitirdi.³⁰

(4) Ege Sorunu

Avrupa Birliği, Ege sorununda Yunanistan'ın tezlerini desteklemekte ve Türkiye'yi tehdit etmektedir.

Avrupa Parlamentosu, "Doğu Ege'de Kardak adası ile ilgili olarak Türkiye'nin provokatif askeri operasyonlarından kaygı duymaktadır...Kardak adası, 1923 yılındaki Lozan Antlaşması, 1932 yılında İtalya ve Türkiye arasındaki Protokol ve 1947 Paris Antlaşmasına göre Oniki Ada adalar grubuna dahildir ve 1960'lı yıllardaki Türk haritaları bile bu adaları Yunan toprağı olarak göstermektedir." (15.02.1996)³¹

Avrupa Parlamentosu, "(1) Türkiye'nin Avrupa Birliği'nin bir Üye Devleti olan Yunanistan'ın egemenlik haklarını tehlikeli bir biçimde ihlal etmesinden ve Ege'deki askeri gerginliğin artmasın-

dan ciddi biçimde kaygı duymaktadır;..., (3) Yunanistan'ın sınırlarının aynı zamanda Avrupa Birliği'nin dış sınırlarının parçası olduğunu vurgular." (15.02.1996)³²

Avrupa Parlamentosu, Türkiye'den "Ege'deki, özellikle Kardak Adasına ve kıta sahanlığının sınırlarının belirlenmesine ilişkin olarak, farklılıkların giderilmesine çalışılmasında uluslararası hukuk ilkelerine saygı gösterilmesini" istemektedir. (17.09.1998)³³

(5) Patrikhane

Avrupa Parlamentosu, Eyüp Kaymakamlığına bağlı Fener Rum Patrikhanesi'ne evrensel bir nitelik kazandırılmasını talep etmektedir.

Avrupa Parlamentosu'nun 24 Ekim 1996 tarihli bir kararında İstanbul yerine iki yerde, Bizans İmparatorluğu dönemindeki adıyla "Konstantinapolis" sözcüğü kullanılmakta ve Patrikhane'nin ekümenik (evrensel) olduğu çeşitli yerlerde ilan edilmektedir. İlgili kararın bir bölümü şöyledir:

Avrupa Parlamentosu, "dünyanın her tarafındaki milyonlarca Ortodoks Hristiyan için Konstantinapolis'teki Partikhane'nin önemini gözönünde bulundurarak, ...Türk yetkililerinin Ekümenik Patrikhanenin tam olarak korunması konusundaki yükümlülüklerinin farkında olarak, ...Ekümenik Patrikhanenin ve diğer dinsel yerlerin binalarının korunması için gerekli önlemleri alması için Türk yetkililerine çağrıda bulunur." (24.10.1996)³⁴

30 Milliyet ve Radikal, 2.12.2000.

31 European Parliament, Contestation of sovereign rights of a Member State (situation in the Aegean Sea), Resolution on the provocative actions and contestation of sovereign rights by Turkey against a Member State of the Union (B4-0146, 0154, 0164, 0245, 0249 and 0254/96), 15.02.1996.

32 European Parliament, Contestation of sovereign rights of a Member State (situation in the Aegean Sea), Resolution on the provocative actions and contestation of sovereign rights by Turkey against a Member State of the Union (B4-0146, 0154, 0164, 0245, 0249 and 0254/96), 15.02.1996.

33 European Parliament, Resolution on the Commission Reports on developments in relations with Turkey since the entry into force of the Customs Union (COM(96)0491-C4-0605/96 and COM (98)0147-C4-0217/98), 17.09.1998.

34 European Parliament, Resolution on violations of religious freedom in Turkey (BA-1132, 1134, 1156, 1163 and 1179/96), 24.10.1996.

(6) Heybeliada Ruhban Okulu'nun Yeniden Faaliyete Geçirilmesi

Avrupa Parlamentosu, "Grek yayılcılığının Harp Okulu" olan Heybeliada Ruhban Okulu'nun³⁵ tekrar açılmasını istemektedir.

Avrupa Parlamentosu, "Patrikhane'ye doğrudan bağlı olan Heybeliada Ruhban Okulu'nun derhal yeniden açılması çağrısında bulunur." (24.10.1996)³⁶

Avrupa Komisyonu 2000 yılına ilişkin İlerleme Raporu'nda "Heybeliada'daki Ruhban Okulu'nun kapalı kalması konusu da dahil olmak üzere, 1923 Lozan Antlaşması kapsamında olsunlar olmasından, Müslüman olmayan tüm kesimlerin somut taleplerinin gerektiği gibi incelenmesi gerektiğini" belirtmektedir. (8.11.2000)³⁷

Avrupa Komisyonu, bu konuda Türkiye'yi şöyle eleştirmektedir:

"Ancak Hristiyan kiliseleri, özellikle mülkiyetle ilgili olarak, zorluklarla karşı karşıya bulunmaya devam etmektedir. Heybeliada'daki Ortodoks Ruhban Okulu'nun 1971 yılında kapatılması konusunda bir ilerleme bildirilememiştir. Çeşitli kiliselerin

yasal statülerinin tanınmamış olması, dini personelin Türkiye'ye erişebilmesi de dahil olmak üzere, bazı kısıtlar yaratmaktadır." (13.11.2001)³⁸

(7) IMF Programlarının Uygulanması

Avrupa Birliği IMF politikalarının uygulanmasını talep etmektedir; çünkü Uluslararası Para Fonu'nun yönetiminde AB ülkelerinin payı yüzde 29,88'dir. AB'yi oluşturan ülkelerin oy oranları aşağıda sunulmaktadır:³⁹

Almanya	6,02
Avusturya	0,88
Belçika	2,14
Danimarka	0,77
Finlandiya	0,59
Fransa	4,97
Hollanda	2,39
İngiltere	4,97
İrlanda	0,40
İspanya	1,42
İsveç	1,12
İtalya	3,27
Lüksemburg	0,14
Portekiz	0,41
Yunanistan	0,39

AB'nin IMF politikalarını destekleyen çizgisi, AB tarafından Akdeniz programı çerçevesinde (MEDA) dağıtılan paradan yararlanabilmek için konulan koşulda da görülmektedir. "Avrupa-Akdeniz Ortaklığı Çerçevesinde Ekonomik ve Toplumsal Yapıların Reformuna Eşlik Edecek Mali ve Teknik Önlemler Konusundaki 23 Temmuz 1996

35 İlhan, Suat, *Avrupa Birliğine Neden Hayır, Jeopolitik Yaklaşım*, İstanbul, 2000, s.126.

Bu konunun önemi, Avrupa Birliği'nin bu konuya verdiği önemde de ortaya çıkmaktadır. Türk Ortodoks Patrikhanesi Basın Sözcüsü Sevgi Erenerol, Ulusal Kanal'da kendisiyle yapılan görüşmede, bu okul konusunda şunları söylemektedir: "Heybeliada Ruhban Okulu hiçbir zaman kapanmadı. Sadece ... 'yüksek okullar özel olamaz, devletleştirilmeli' dendi. Özellikle dini okullar için geçerliydi bu yasa. Burada Fener Rum Patrikhanesi'ne bir teklif yapıldı. Sız bugün eğitiminizi bizim ilahiyat fakültelerimizden birisine bağlı olarak devam ettirin, dendi. Fakat onların amacı din eğitimi yapmak değil. Tamamiyle siyasi bir mekanizmanın bir kolunu oluşturmuşlardır. Ruhban Okulu, Patrikhane'ye ekümenik patrik statüsünü kazandırmak için gerekli. Bu uğurda Cumhuriyet yasalarına uymadılar. Ruhban Okulu'nun bir üniversiteye bağlanmasını kabul etmediler, açık bıraktılar. 71'den 72'ye kadar bir yıl eğitim yapıldı. Daha sonra Patrikhane, öğrenci bulunamadığı için hükümete "biz bu okulu kapatacağız" diye başvurdu. Türk Hükümeti bunu doğru bulmadığı için okulun kapanmasını kabul etmedi." *Aydınlık*, 9.12.2000, s.17.

36 European Parliament, *Resolution on violations of religious freedom in Turkey* (BA-1132, 1134, 1156, 1163 and 1179/96), 24.10.1996.

37 Commission of the European Communities, *Turkey 2000, 2000 Regular Report from the Commission on Turkey's Progress Towards Accession*, 8 November 2000, s. 18.

38 Commission of the European Communities, *2001 Regular Report on Turkey's Progress Towards Accession* (SEC(2001) 1756), s.27.

39 <http://www.imf.org/external/np/sec/memdir/members.htm>

tarifli Konsey Tüzüğü'nün (EC.No.1488/96) 2/A/I/b maddesi şöyledir:⁴⁰

"Bu destekleme programlarından faydalanan ülkelerin aşağıda belirtilen yeterlilik ölçütünü sağlamış olmaları gerekmektedir: İlgili ülke, makro-ekonomik düzeydeki reformların etkinliği ve ölçüsü ile uyum içerisinde, Bretton-Woods kurumları (IMF ve Dünya Bankası) tarafından onaylanmış bir reform programını gerçekleştirmeli veya bu kurumlarla uyum içinde benzer olan programları, onlar tarafından finansman destekleri şart olmasa da, uygulamalıdır."

Avrupa Birliği, IMF'nin Türkiye'de uygulattığı programları tüm gücüyle desteklemektedir:

Avrupa Parlamentosu, "ülkeyi finansal krizden çıkarmak için gerekli olan ekonomik reformların uygulanmasında Türk Hükümeti tarafından yapılan girişimleri memnuniyetle karşılar; ekonomiye istikrar kazandırmak için gerçekleştirilen bu çabanın ürünlerini vermeye başladığına inanır." (25.10.2001)⁴¹

Aynı görüş, Avrupa Komisyonu tarafından açıklanan 2001 İlerleme Raporu'nda da yer almaktadır. IMF'ye verilen niyet mektupları ve IMF ile yapılan stand-by düzenlemesi konusunda şu değerlendirme yapılmaktadır:

"IMF ve Dünya Bankası tarafından finansal destek sağlanmış ve yeni ekonomik planın uygulanma boyutuyla ilgili önemli sayıda yasa 2001 yılının ikinci çeyreğinde hızlı bir biçimde kabul edilmiştir. Bu reformların amacı krizin aşılması ve AB üyeliği için ekonomik kriterlerin yerine getirilmesine yardımcı olmaktır." (13.11.2001)⁴²

Avrupa Birliği organları Türkiye'de hızlı bir özelleştirmeyi savunmakta ve bu konuda yeterli hızda hareket edilmediğinden yakınmaktadır. Avrupa Komisyonu tarafından 8 Kasım 2000 tarihinde açıklanan İlerleme Raporu⁴³ ve 13 Kasım 2001 tarihinde açıklanan İlerleme Raporunda⁴⁴ da bu görüş ifade edilmektedir

Avrupa Komisyonu tarımda IMF'nin dayattığı politikaları savunmaktadır. Komisyon'a göre, subvansiyonlar kaldırılmalı, AB'de olduğu gibi doğrudan gelir desteğine geçilmelidir (8.11.2000)⁴⁵

Avrupa Komisyonu, Türkiye sendikacılık hareketinin "mezarda emeklilik" olarak nitelendirdiği ve "sosyal güvenlik reformu" adı altında sürdürülen uygulamaları da desteklemekte ve bunlara acilen ihtiyaç olduğunu belirtmektedir:

"Türk sosyal güvenlik sisteminde reform yapılması sürmekte olan bir süreçtir ve buna acilen ihtiyaç bulunmaktadır." (8.11.2000)⁴⁶

Sonuç

Üyelik görüşmelerine başlamak için bu talepleri öne süren, bu talepler yerine getirildiğinde üyelik görüşmelerinin başlaması konusunda garanti vermeyen, tam üyelik konusunu daha uzun yıllar gündeme almayacağını açıklayan bir Avrupa Birliği, Türkiye'ye dostça mı yaklaşmaktadır? Avrupa Birliği'ni yalnızca insan hakları ve demokrasi konusundaki talepleriyle ele alanlar, ulusal çıkarlarımızla ve ayrıca özel olarak çalışanların çıkarlarıyla taban tabana zıt olan yukarıdaki talepleri bilmemekte midir, yoksa bilip de çeşitli nedenlerle susmakta mıdır?

40 Hazine Müsteşarlığı Dış Ekonomik İlişkiler Gn.Md., 1985-1999 Yılları Arasında Uygulanan Avrupa Birliği Akdeniz (MEDA) Programı Kapsamında Sağlanan Hibelerin Kullanılmasına İlişkin Rehber, Ankara, 1997, s.3.

41 European Parliament, Turkey's progress towards accession (2000) European Parliament resolution on the 2000 Regular Report from the Commission on Turkey's progress towards accession (COM(2000) 713 - C5 - 0613/2000 - 2000/2014 (COS)), 25.10.2001.

42 Commission of the European Communities, 2001 Regular Report on Turkey's Progress Towards Accession (SEC(2001) 1756), s.14.

43 Commission of the European Communities, Turkey 2000, 2000 Regular Report from the Commission on Turkey's Progress Towards Accession, 8 November 2000, s.53-54. Ayrıca bkz. Commission of the European Communities, 1999 Regular Report from the Commission on Turkey's Progress Towards Accession, s.37: "Özelleştirilmenin sürdürülmesi gereklidir."

44 Commission of the European Communities, 2001 Regular Report on Turkey's Progress Towards Accession (SEC(2001) 1756), s.72.

45 Commission of the European Communities, Turkey 2000, 2000 Regular Report from the Commission on Turkey's Progress Towards Accession, 8 November 2000, s.43.

46 Commission of the European Communities, Turkey 2000, 2000 Regular Report from the Commission on Turkey's Progress Towards Accession, 8 November 2000, s.49-50.

**TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral'in
Avrupa Birliği'nin Türkiye'den talepleri konusunda
Cumhurbaşkanı Sayın Ahmet Necdet Sezer'e
TÜRK-İŞ tarafından sunulan rapora ilişkin olarak
basında çıkan bazı yazılar ve Laeken Zirvesi sonrasında
Türkiye-Avrupa Birliği ilişkileri konularındaki değerlendirmesi**

(20 Aralık 2001)

Avrupa Birliği, Türkiye'yi oyalayarak ve uluslararası hukuku gözardı ederek, Güney Kıbrıs'ın üyeliğini gerçekleştirmekte, Türkiye'nin üyelik sürecini daha da zorlaştırmaktadır.

TÜRK-İŞ'in 1-5 Aralık 1999 tarihinde toplanan 18. Genel Kurulu'nda oybirliğiyle alınan kararlarda, Türkiye'nin Avrupa Birliği ile ilişkileri şu şekilde değerlendirilmiştir:

“Türkiye'nin Avrupa Birliği ile ilişkilerinde ve genel olarak dış ilişkilerimizde, ulusal çıkarlarımıza zarar verebilecek, ulusal onurumuza gölge düşürebilecek veya bütünlüğümüzü ve bağımsızlığımızı tehdit edebilecek tutum ve davranışlardan kesinlikle kaçınılmalıdır.” (Madde 3)

“Türkiye, Avrupa Birliği'nin eşit koşullarla tam üyesi olmalı, Avrupa Birliği ile olan ilişkiler bu anlayışla biçimlendirilmelidir. İthal ürünlerin yerli sanayimizi yok etmesine izin verilmemeli, gümrük birliğinin sakıncalarını giderici önlemler alınmalıdır.” (Madde 45)

TÜRK-İŞ, Avrupa Birliği organlarının rapor ve kararlarında da yer alan demokratikleşme ve insan hakları konusunda çok daha kapsamlı kararları yıllar önce genel kurullarında almıştır. Demokratikleşme ve insan hakları ko-

nularında atılması gereken adımlar, Avrupa Birliği için değil, halkımız için gerçekleştirilmelidir. TÜRK-İŞ'in 18. Genel Kurulunda oybirliği ile alınan kararlar arasında şunlar bulunmaktadır:

"12 Eylül döneminin anti-demokratik Anayasası ve diğer mevzuatı, sendikaların ve diğer demokratik kuruluşların da katılacağı bir tartışma sürecinde, evrensel demokrasi ilkelerine, onaylanmış uluslararası sözleşmelere ve tam üyelik için başvurduğumuz Avrupa Birliği standartlarına uygun hale getirilmelidir. Çoğulcu, özgürlükçü ve katılımcı demokrasi, tüm kurum ve kurallarıyla uygulanmalıdır. Demokrasinin önşartı, temeli ve ana kıstası, sosyal adalet, işçi hakları ve sendikal hak ve özgürlüklerdir." (Madde 1)

"Türkiye Cumhuriyeti'nin üniter devlet yapısı korunmalıdır. Irkçılığın her türü lanetlenmeli, insanlığın evrensel kültür mirasına sahip çıkılırken ve ulusal kültürümüz geliştirilirken, Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde kültürel bütünlüğün geliştirilmesine, ülkemizin kültür zenginliğinin ve yerel özelliklerin korunmasına ve geliştirilmesine çaba gösterilmelidir." (Madde 4)

"TÜRK-İŞ, ifade edilen amacı ne olursa olsun, her türlü diktatörlüğe, darbelere, silahlı eylemlere ve teröre, hukukdışı baskılara, zor ve şiddet kullanarak görüşleri kabul ettirme ve iktidara gelme çabalarına karşıdır. TÜRK-İŞ, toplumsal ve siyasal taleplerin demokratik kanallardan büyük ölçüde gündeme getirilebildiği Türkiye'de, silahlı eylemlere ve teröre başvurulmasına karşı çıkmakta ve herkesi, ülkemizin demokratikleştirilmesi ve çalışanların sorunlarının çözülmesi mücadelesine katkıda bulunmaya ve mücadelelerini meşru ve demokratik platformda sürdürmeye davet etmektedir." (Madde 5)

"Demokrasinin temeli örgütlü toplumdur. Şiddete dayanmamak, şiddeti savunmamak ve demokrasiyi ortadan kaldırmaya çalışmamak koşuluyla, her görüş ve düşünce serbestçe örgütlenbilmelidir. Toplumsal barışın ve huzurun ana dayanağı olan inanç, ibadet, düşünce ve örgütlenme özgürlüğü özgürce kullanılabilmelidir. Si-

yasi Partiler Yasası ve Seçim Yasası demokratikleştirilmeli, milletvekili dokunulmazlığı yasama görevi ile sınırlı tutulmalıdır." (Madde 6)

"TÜRK-İŞ, kimseye potansiyel suçlu gözüyle bakılmamasını, herkesin Anayasa'da, onaylanmış uluslararası sözleşmelerde ve yasalarda yer alan temel hak ve özgürlüklerini eşit biçimde ve özgürce kullanabilmesini, güvenlik güçlerinin halkımıza hukuk devleti anlayışı içinde eşit, hoşgörülü ve saygılı davranmasını istemektedir." (Madde 7)

"TÜRK-İŞ, faili meçhul cinayetlerin önlenmesini, bunların faillerinin bulunmasını, insan haklarına saygılı hukuk devleti anlayışının tüm soruşturma ve kovuşturmalarda hakim kılınmasını, bir insanlık suçu olan işkencenin kesinlikle önlenmesini, işkencecilerin caydırıcı bir biçimde cezalandırılmalarını talep etmektedir. TÜRK-İŞ, terör olaylarında devletin resmi güçleri dışında hiçbir gücün kullanılmamasını talep etmektedir. Devletimizi ele geçirmeye çalışan çetelerle ve mafyayla etkili bir biçimde mücadele edilmelidir." (Madde 8)

"Türkiye Cumhuriyeti Devletinin tüm kurumları hukuk devleti anlayışıyla hareket etmelidir. Yargının tam bağımsızlığı sağlanmalıdır." (Madde 9)

TÜRK-İŞ, 11 Aralık 2001 tarihinde Cumhurbaşkanımız Sayın Ahmet Necdet Sezer'e sunduğu raporda da bu anlayışı savunmuştur. Bu raporda, Avrupa Parlamentosu'nun, ulusal çıkarlarımızla temelden çelişen bazı taleplerde bulunmasının, Avrupa Birliği'nin Türkiye'yi üyeliğe istemediği biçiminde yorumlanabileceği anlatılmıştır.

14-15 Aralık 2001 tarihlerinde toplanan Laeken Zirvesi sonuç bildirgesinde Türkiye'nin Avrupa Birliği ile ilişkileri konusunda yer alan ifadeler ise olumlu bir adım olmakla birlikte, Türkiye'nin beklentilerinin çok gerisindedir. TÜRK-İŞ, Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne tam üyeliğini savunurken, Avrupa Birliği'nin Türkiye'ye yaklaşımı olumlu gözükmemektedir. Bu olum-

suzluklar Laeken Zirvesi Sonuç Bildirgesine de yansımıştır.

Laeken Zirvesi Sonuç Bildirgesinde şöyle denilmektedir:

“Türkiye, özellikle anayasasındaki son değişikliklerle, katılım için belirlenen siyasi kriterlere uyum doğrultusunda ilerleme sağlamıştır. Bu durum, Türkiye ile katılım görüşmelerinin başlatılması olasılığını getirmektedir. Türkiye, ekonomik ve siyasal kriterlere ve özellikle de insan haklarına ilişkin olanlara uyumda ilerleme sağlamaya teşvik edilmektedir.” (Paragraf 12)

Bu olumlu noktaya karşılık, aynı kararda, aralarında Güney Kıbrıs'ın da bulunduğu 10 ülke ile yapılan katılım görüşmelerinin 2002 yılı sonuna kadar tamamlanması konusunda kararlı olduğu ifade edilmektedir. Avrupa Birliği Konseyi, sözkonusu 10 aday ülke ile yapılan gö-

rüşmelerin aynı hızda gelişmesi durumunda, 2002 yılı sonuna kadar bu görüşmelerin tamamlanacağı konusunda Avrupa Komisyonu ile aynı görüşte olduğunu açıklamaktadır (Paragraf 8).

Bunun anlamı, Güney Kıbrıs'ın 2002 yılı sonunda üyeliğe alınacağı ve Türkiye'nin Güney Kıbrıs'ın gönlünü yapmadan Avrupa Birliği'ne üyeliğinin söz konusu olmadığıdır. Laeken Zirvesi Sonuç Bildirgesi, bu açıdan, Türkiye hakkındaki muğlak olumluluğa karşılık, Güney Kıbrıs'a büyük güvence getirmektedir.

Avrupa Birliği'nin Güney Kıbrıs'la sürdürdüğü ve gelecek yıl sonuçlandıracağını açıkladığı üyelik görüşmeleri, devletler hukukuna aykırıdır. 1960 yılında Türkiye, Yunanistan, İngiltere ve Kıbrıs Cumhuriyeti arasında imzalanan Garanti Antlaşmasının 1. maddesine göre, „Kıbrıs Cumhuriyeti, tümünün ya da bir parçasının, herhangi bir başka devletle herhangi bir siyasal

ya da ekonomik birliğe katılmayacağı yükümlülüğünü üstlenmiştir." Rum kesiminin varlığını ve temsil ettiğini iddia ettiği Kıbrıs Cumhuriyeti'nin 1960 tarihli Anayasasının 50. maddesine göre de, Türk tarafının onayı alınmadan Kıbrıs Cumhuriyeti'nin herhangi bir uluslararası örgütte üyeliği mümkün değildir. İngiliz Hukukçu Prof. Mendelson tarafından hazırlanan ve 12 Eylül 2001 tarihinde açıklanan raporda da üyelik görüşmelerinin devletler hukukuna aykırı olduğu belirtilmektedir.

TÜRK-İŞ, Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne tam üyeliğinden yanadır; ancak Avrupa Birliği'nin Türkiye'yi üyeliğe almadaki iyiniyeti konusunda ciddi kuşkular beslemektedir. Bu kuşkular, Cumhurbaşkanımıza 11 Aralık 2001 tarihinde arz edilen raporda, Avrupa Parlamentosu belgeleriyle ifade edilmiştir. Avrupa Komisyonu'nun 8 Kasım 2000 ve 13 Kasım 2001 tarihli İlerleme Raporlarındaki bazı talepler, Avrupa Parlamentosu kararlarında ayrıntılı bir biçimde yer almaktadır.

Avrupa Parlamentosu, aday ülkelerin üyeliğe kabulünde belirleyici söz hakkına sahiptir. Avrupa Birliği Antlaşması'nın 49. maddesine göre, bir ülkenin Avrupa Birliği'ne üye olabilmesi için, Avrupa Parlamentosu'nun oy çokluğu ile vereceği olumlu kararın ardından, 2002 yılı sonundan itibaren Güney Kıbrıs'ın da temsil edileceği Avrupa Birliği Konseyi'nden oybirliğiyle bir karar çıkması gerekmektedir.

Avrupa Parlamentosu'nun olumlu oyu olmadan bir ülkenin Avrupa Birliği'ne üyeliği mümkün değildir. Avrupa Parlamentosu'nun Kıbrıs, Ege sorunu, azınlıklar, sözde Ermeni soykırımı iddiaları, Patrikhane, Heybeliada Ruhban Okulu ve IMF politikalarının uygulanması konularında ne istediği, TÜRK-İŞ tarafından Sayın Cumhurbaşkanımıza sunulan raporda orijinal belgelerin çevirisi ile sunulmuştur. TÜRK-İŞ, bu kararların ulusal çıkarlarımıza ters düştüğü kanısındadır ve bunların yerine getirilmesi durumunda Türkiye'nin bütünlüğünün tehlikeye düşeceği kaygısını taşımaktadır. Avrupa Parlamentosu bu talep-

lerini değiştirmemiştir. Avrupa Parlamentosu'nun, bu talepler yerine gelmeden Türkiye'nin üyeliği konusunda olumlu görüş bildirmesi mümkün gözükmemektedir. Ayrıca, Laeken Zirvesi Sonuç Bildirgesine göre, 2002 yılı sonunda Avrupa Birliği'ne üye olacak Güney Kıbrıs'ın, üyelik için oybirliğinin şart olduğu Avrupa Birliği Konseyi'nde Türkiye'nin üyeliği konusunda olumlu oy kullanması olasılığı çok düşüktür.

TÜRK-İŞ, gümrük birliğine ilişkin kaygılarını yıllardır dile getirmektedir. Bu kaygılarımız artık işverenlerce de paylaşılmaktadır. Sivil İnisiyatif Başkanlar Kurulu'nun 29 Ekim 2001 tarihli toplantısı sonrasında açıklanan bildiride şöyle denilmektedir : "Avrupa Birliği ile gerçekleştirmiş bulunduğumuz gümrük birliği ilişkisi Türkiye'nin aleyhinde işlemektedir. Bu ilişki gözden geçirilmeli ve Türkiye'nin bu ilişkide karar organlarında ve mekanizmalarında söz sahibi olmasını sağlayabilmek için gerekli tedbirler alınmalıdır."

TÜRK-İŞ, Genel Kurul ve Başkanlar Kurulu kararları doğrultusunda, Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne tam üyeliğini istemektedir. Ancak, bu katılım öncesinde görüşmelerin başlaması konusunda getirilen taleplerin ciddi sıkıntılar yaratacağı izlenimi vardır. Bu taleplerin bir bölümünün öne çıkarılmasında Yunanistan'ın belirleyici rolü olmuştur. Avrupa Birliği ile ilişkilerde ulusal bütünlük ve halkımızın çıkarları her şeyin üstünde tutulmalıdır. Avrupa Birliği'ne tam üyeliğin ancak uzun bir zaman sürecinde gerçekleşebileceği açıktır. Bu koşullarda, Türkiye'de atılacak adımların Avrupa Birliği'ne endekslenmesi doğru değildir. Ayrıca, Avrupa Birliği'ne tam üyelik sürecinde ekonomik kriz ve işsizlik de önemli engeller oluşturmaktadır. Ülkemizin kalkınması ve işsizliğin azaltılması için, tüm kesimlerin katkısıyla bir yatırım seferberliği başlatılmalıdır. Krizleri aşmış, ulusal gelirini artırmış ve işsizlik sorununu çözmüş bir Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne tam üyeliği çok daha kolay olacaktır.

Çalışma yaşamında “zorunlu emeklilik” fırtınası

Başbakan Bülent Ecevit imzasıyla 3 Aralık 2001 tarihinde yayımlanan ve kamu kesiminde çalışan işçilerin zorunlu emekliliği ile bir grup kazanılmış hakkın gaspını beraberinde getiren Başbakanlık Genelgesi, Hükümet ile TÜRK-İŞ arasında yeni bir gerginlik konusu oldu.

TÜRK-İŞ'ten gelen tepkiler üzerine, Başbakan Bülent Ecevit, işçilerin emekliliğe zorlanmayacağını ilan etti.

21 Şubat krizinin ardından Hükümet'in IMF'ye verdiği taahhütlerin arasında yer alan ancak TÜRK-İŞ'in tepkisi nedeniyle açık açık ifade edilemeyen "re'sen emeklilik", 3 Aralık 2001 tarihinde yayımlanan Başbakanlık Genelgesi ile su yüzüne çıktı.

Başbakanlık Genelgesi'nde, sadece Hükümet'in 22 Mayıs 2001 tarihinde TÜRK-İŞ ile imzaladığı ve istek dışı emekliliği gündem dışı bırakan protokol çiğnenmiyor, ayrıca 2002 yılındaki bir ikramiye'nin 2003'e ertelenmesi ve toplu iş sözleşmesinde yer alan bazı hakların ortadan kaldırılması hükmüne bağlanıyordu.

Genelgenin yayımlandığı gün bir basın toplantısı düzenleyen TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, Hükümet'e "Genelgeyi durdurun" çağrısı yaptı. Meral, toplantıda "Hukuku hiçe sayan ve yasaları çiğneyen Hükümet'tir. Bu şartlarda Hükümet'in izlediği çizgiyi aynen biz de izleyeceğiz" dedi.

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu'nun CHP Genel Başkanı Deniz Baykal'ı ziyareti.

Bu basın toplantısının ardından TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu genelgenin yürürlüğe girmemesi için yoğun bir çalışma dönemi başlattı.

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu, bir yandan muhalefet partisi liderlerini ziyaret ederek Genelge'nin yaratacağı sorunları anlatırken, bir yandan TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu'nu toplantıya çağırdı. Hükümet üyeleri ile de görüşmeleri sürdüren TÜRK-İŞ,

sorunu Emek Platformu çatısı altında da tartıştı.

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu, genelde çalışma hayatının sorunlarını ve özellikle Başbakanlık Genelgesi ile ilgili sıkıntıları anlatmak üzere 4 Aralık 2001'de CHP Genel Başkanı Deniz Baykal'ı; 6 Aralık 2001'de AKP Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan'ı; 13 Aralık 2001 tarihinde de DYP Genel Başkanı Tansu Çiller'i ziyaret etti.

Meral ziyaretlerde yaptığı konuşmada, zorunlu emekliliği beraberinde getiren Başbakanlık Genelgesi'nden söz ederek, Hükümet'in ülkeye daha fazla zarar vermeden siyasal iktidarı devretmesi gerektiğini belirtti. Siyasi Partiler Yasası ve Seçim Yasası'nın değişmesinin ardından bir erken genel seçimin artık kaçınılmaz olduğuna işaret eden Meral, "Bu Hükümet çalışanların ekmeğine göz diken bir hükümet konumundadır" dedi. Meral, çalışanların yaptığı fedakar-

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu'nun AKP Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan'ı ziyareti.

lıkların batan bankalar için kullanıldığını belirterek, IMF dayatmaları karşısında kamuda emeklilik dayatmalarını kabul etmeyeceklerini bildirdi. Meral, "Kafalarını öyle bir çarpacaklar ki sonu ne olur ben de bilmiyorum. Artık fedakarlık bitti" diye konuştu. Meral yaptığı görüşmelerde Hükümet'e seslenerek "genelgeyi geri çekin" çağrısını yineledi.

Emek Platformu, 7 Aralık 2001 tarihinde yaptığı toplantıda, "genelgenin geri çekilmesi" talebini dile getirirken, aynı saatlerde medya kuruluşlarının Ankara Temsilcileri ile bir toplantı yapan Başbakan Bülent Ecevit, bir soru üzerine, emekliye ayırmak isteyenlerin sayısının tasarruf genelgesi ile beklenen emeklilik sayısına ulaştığını, o nedenle işçiler açısından herhangi bir emeklilik zorlamasının söz konusu olmadığını belirtti. Ancak aynı gün bir açıklama yapan Devlet Bakanı Yılmaz Karakoyunlu, 60 binin üzerinde işçinin emekli edileceğini söyledi.

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu'nun DYP Genel Başkanı Tansu Çiller'i ziyareti.

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu, 10 Aralık 2001 tarihinde "genelgenin geri çekilmesi" talebiyle Devlet Bakanı Mehmet Keçeciler ile görüştü. Genel Başkan Bayram Meral, görüşme sonrasında gazetecilere yaptığı açıklamada, Keçeciler'den genelgenin geri çekilmesini talep ettiklerini söyledi. Meral, "Biz TÜRK-İŞ olarak IMF ve Dünya Bankası'nın talimatlarına boyun eğmeyeceğiz. Genelge toplu iş sözleşmesi düzenine müdahaledir. Bunu Sayın Keçeciler de kabul etti. Saym Keçeci-

ler re'sen emeklilik olmayacağını söylüyor ama bizim talebimiz genelgenin geri çekilmesi" dedi.

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu'nun 11 Aralık 2001 tarihinde yaptığı toplantı sonrasında yayımlanan Başkanlar Kurulu Bildirisinde de genelgenin geri çekilmesi istendi ve Hükümetin uyguladığı emek karşıtı politikalara karşı eylem programı açıklandı.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, 26 Aralık 2001 tarihinde Hak-İş Genel Başkanı Salim Uslu ve DİSK Genel Başkanı Süleyman Çelebi ile birlikte Başbakan Bülent Ecevit tarafından kabul edildi. Ecevit, toplantıda re'sen emeklilik uygulamasının söz konusu olmadığını belirtti. Meral'den, "emekliliğe ilişkin bir zorlama olursa bize bildirin" dedi.

TÜRK-İŞ, Başbakan ile yapılan bu görüşmenin ardından teşkilata bir yazı yazarak, re'sen emeklilik uygulamasının söz konusu olmadığını, bir zorlama ile karşılaşılması halinde bunun TÜRK-İŞ'e bildirilmesini" istedi.

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu Devlet Bakanı Mehmet Keçeciler ile görüştü.

Emeklilik kademelendirmesinde "adil ve makul" bir ölçü aranıyor!

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan, emekliliğe ilişkin kademelendirmeyi yeniden düzenleyen yasa taslağını Başbakanlığa sundu. Daha önce Anayasa Mahkemesi tarafından "sigortalılık süresi yönünden kademelendirmeler arasında adil, makul ve ölçülü olmayan geçişler yapılmıştır" gerekçesiyle iptal edilen yasanın yeni halinde de "adil, makul ve ölçülü geçiş" tutturulamadı.

TÜRK-İŞ'ten görüş istenmesine rağmen, TÜRK-İŞ'in görüşlerinin yer almadığı düzenlemede kademeli geçiş aralığı sigortalıların aleyhine genişletildi. Önceki kademeli geçişte kadınlar için 52, erkekler için 56 yaşa kadar öngörülen aralık adil, makul ve ölçülü olmadığı gerekçesi ile Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmesine karşın, yeni taslakta geçiş aralığı sigortalılar aleyhine daha da açılarak kadınlar için 38-57; erkekler için 43-60 yaşa kadar genişletildi.

Taslağa göre, kademelerin belirlenmesinde ölçü olarak kabul edilen sigortalılık süresi her kademe için eşit olarak düzenlenmiyor. Birinci kademe önceki kademeyi oluşturan gruptan bir yıl daha az sigortalılık süresi olanları içerirken, ikinci ve sonrakı kademeler önceki kademe-

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan, Anayasa Mahkemesi'nce "adil, makul ve ölçülü olmadığı" için iptal edilen "emeklilik geçiş süreci"ni yeniden düzenleyen bir taslağı Bakanlar Kurulu'na sundu. Bakanlığın yaptığı düzenlemede TÜRK-İŞ'in görüşleri dikkate alınmazken, TÜRK-İŞ yeni düzenlemedeki kademelendirmenin de "adil, makul ve ölçülü olmadığını" savundu

TÜRK-İŞ'in itirazları üzerine, Bakan Okuyan'ın yaptığı çağrıyla kademelendirme tartışmaları yeniden başladı

den 2 yıl 3 ay daha az sigortalılık süresi olanları içeriyor. Son kademe ise özellikle erkeklerde 6 yıl 3 aydan az olan sigortalıların hepsi bir kademe toplanarak adil olmayan bir şekilde 60 yaşta emekli olmaları öngörülüyor.

Taslakla, sigortalılık süresi 21-22 yıl arasında olan erkek sigortalıların emeklilik yaşları önceki düzenlemeye göre bir yaş daha artırılarak 47 yaşa taşınıyor. İptal edilen kademeli geçişte en son kademe aranılan prim gün sayısı 6 bin gün iken taslakta son kademedeki gün sayısı 6 bin 200 güne yükseltiliyor.

İptal edilen yasa maddesinde 15 yıllık sigortalılık süresini ve 3 bin 600 günlük prim ödeme gün sayısını tamamlayan kadın sigortalıların 52; erkek sigortalıların 56 yaşlarında emekli olmalarını öngören hüküm Anayasa Mahkemesi tarafından adil, makul ve ölçülü bulunmayarak iptal edilmesine karşın, yeni taslakta kadınları 57; erkekleri 60 yaşına kadar taşıyan bir kademeli geçiş öngörülüyor.

TÜRK-İŞ, Çalışma Bakanlığı'nca hazırlanan ve Başbakanlığa gönderilen taslağın yukarıda belirtilen gerekçelerle Anayasa Mahkemesinin iptal etme gerekçelerini karşılamadığını belirtti. TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, konuya ilişkin gazetecilerin soruları üzerine yaptığı açıklamada Bakan Okuyan'ın tarafların görüşünü almadan taslağı hazırladığını belirtti. Meral, taslağın eskisinden daha adaletsiz bir düzenleme olduğunu belirtirken, "Konuyu bir kez daha Sayın Bakan ile görüştüğümüzden sonra Sayın Başbakan'a ve bakanlara intikal ettireceğiz. Eğer bu haliyle yasalaşırsa inanıyorum ki Anayasa Mahkemesi bunu daha çabuk iptal edecektir" dedi.

Bayram Meral'in bu yaklaşımının ardından Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan, kademelendirmenin tartışılması için işçi ve işveren kesimlerini toplantıya çağırdı. TÜRK-İŞ'in bir öneri paketi ile katıldığı ve teknik düzeyde sürdürülen toplantılardan henüz bir sonuç alınamadı.

TÜRK-İŞ'in kademeli geçiş önerisi

ERKEK

Sigortalılık Süresi (Yıl)	Yaş (Yıl)	Sigorta Süresi	Prim Ödeme Gün Sayısı
23 (Dahil)	-	25	5000
21-23	44	25	5000
19-21	45	25	5000
17-19	46	25	5150
15-17	47	25	5300
13-15	48	25	5450
11-15	49	25	5600
9-11	50	25	5750
7-9	51	25	5900
5-7	52	25	6000
3-5	53	25	6000
1-3	54	25	6000
1 den az	55	25	6000

KADIN

Sigortalılık Süresi (Yıl)	Yaş (Yıl)	Sigorta Süresi Yıl	Prim Ödeme Gün Sayısı
18 (Dahil)	-	20	5000
16-18	39	20	5000
14-16	40	20	5000
12-14	41	20	5150
10-12	42	20	5300
8-10	43	20	5450
6-8	44	20	5600
4-6	45	20	5750
2-4	46	20	5900
1-2	47	20	6000
1 den az	48	20	6000

TARIM

Sigortalılık Süresi (Yıl)	Kadın Yaş (Yıl)	Erkek Yaş (Yıl)	Sigortalılık Süresi (Yıl)	Prim Ödeme Gün Sayısı
13 (Dahil)	-	-	15	3600
12-13	34	35	15	3600
11-12	35	37	15	3600
10-11	36	39	15	3600
9-10	37	41	15	3600
8-9	38	43	15	3600
7-8	39	45	15	3600
6-7	40	47	15	3600
5-6	41	49	15	3600
4-5	42	51	15	3600
3-4	43	53	15	3600
2-3	44	55	15	3600
1-2	45	55	15	3600
1 den az	46	55	15	3600

**Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın Başbakan'lığa
sunduğu Kademeli Geçiş Yasa Taslağı'nda emeklilik için
öngörülen yaş ve prim ödeme gün sayısı**

KADIN

Sigortalılık Süresi	Sigortalılık Süresi	Yaş	Prim Ödeme Gün Sayısı
17 Yıldan Fazla - 18 Yıldan Az	20	41	5000
14 Yıl 9 Aydan Fazla - 17 Yıldan Az	20	43	5150
12 Yıl 6 Aydan Fazla - 14 Yıl 9 Aydan Az	20	45	5300
10 Yıl 3 Aydan Fazla - 12 Yıl 6 Aydan Az	20	47	5450
8 Yıldan Fazla - 10 Yıl 3 Aydan Az	20	49	5600
5 Yıl 9 Aydan Fazla - 8 Yıldan Az	20	51	5750
3 Yıl 6 Aydan Fazla - 5 Yıl 9 Aydan Az	20	53	5900
1 Yıl 3 Aydan Fazla - 3 Yıl 6 Aydan Az	20	55	6050
1 Yıl - 3 Aydan Az Olanlar	20	57	6200

ERKEK

Sigortalılık Süresi	Sigortalılık Süresi	Yaş	Prim Ödeme Gün Sayısı
22 Yıldan Fazla - 23 Yıldan Az	25	45	5000
19 Yıl 9 Aydan Fazla - 22 Yıldan Az	25	47	5150
17 Yıl 6 Aydan Fazla - 19 Yıl 9 Aydan Az	25	49	5300
15 Yıl 3 Aydan Fazla - 17 Yıl 6 Aydan Az	25	51	5450
13 Yıldan Fazla - 15 Yıl 3 Aydan Az	25	53	5600
10 Yıl 9 Aydan Fazla - 13 Yıldan Az	25	55	5750
8 Yıl 6 Aydan Fazla - 10 Yıl 9 Aydan Az	25	57	5900
6 Yıl 3 Aydan Fazla - 8 Yıl 6 Aydan Az	25	59	6050
6 Yıl - 3 Aydan Az Olanlar	25	60	6200

Prof. Dr. Fazıl Sağlam: "Bakanlık Taslağı Anayasaya Aykırı"

4447 sayılı Kanunla 8.9.1999 tarihinden sonra ilk defa sigortalı olarak çalışmaya başlayan kadınlar için emeklilik yaşı 58'e, erkekler için 60'a yükseltilmiş, bu tarihten önce sigortalı olanların emeklilik yaşı ise sigortalılık süreleri esas alınarak kademeli olarak belirlenmişti.

Anayasa Mahkemesi emeklilik yaşını kademeli olarak artıran geçiş hükümlerini adil, makul ve ölçülü olmadığı için iptal etmişti.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı iptal edilen hükümlerin yerine sosyal tarafların görüşünü almadan hazırladığı yeni Kanun Taslağını Başbakanlığa göndermiş ve hazırlanan taslağın Anayasa Mahkemesinin iptal kararında belirtilen gerekçelere uygun olduğu açıklanmıştı.

TÜRK-İŞ tarafından gerek Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanan Kanun Taslağı gerekse emeklilik yaşına kademeli geçişe ilişkin TÜRK-İŞ'in hazırlayıp Bakanlığa gönderdiği öneri Anayasa Hukuku Öğretim Üyesi Prof. Dr. Fazıl Sağlam'a gönderilerek Anayasa Mahkemesinin iptal kararında öngördüğü gerekçelere uygunluklarına ilişkin görüşü istendi.

Alınan görüşte Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanan Kanun Taslağının Anayasa Mahkemesinin iptal kararındaki gerekçelere uygun düşmediği hatta amacını dahi aştığı; TÜRK-İŞ tarafından hazırlanan önerinin ise kararda öngörülen gerekçelere uygun olduğu belirtildi.

**Anayasa Hukuku
Öğretim Üyesi
Prof. Dr. Fazıl Sağlam,
Çalışma ve Sosyal
Güvenlik Bakanlığı
tarafından hazırlanan ve
kademeli olarak
emeklilik yaşına geçişi
düzenleyen yeni Kanun
Taslağı'nın Anayasa
Mahkemesi'nin iptal
gerekçelerine uygun
düşmediğini belirtti**

**Sağlam, TÜRK-İŞ
tarafından hazırlanan
önerinin kararda
ön görülen gerekçelere
uygun olduğunu
ifade etti**

Prof. Dr. Fazıl Sağlamın görüşlerini içeren rapor, TÜRK-İŞ tarafından Başbakan Bülent Ecevit'e de sunulurken Sağlam, raporunda şu görüşlere yer verdi:

I. Konunun Sınırlanması:

TÜRK-İŞ tarafından gönderilen 16 Ocak 2002 tarih ve 2002-46-6/4 sayılı yazıda 4447 sayılı Kanunla 506 sayılı Kanuna eklenen geçici 81. maddenin B bendi ile C/b bendinin iptal edildiği, iptal edilen hükümler yerine Hükümetçe hazırlanan Tasarı'da, Anayasa Mahkemesi gerekçelerinin karşılanmadığı, aksine yaş aralığını daha da genişleten bir dü-

zenlemeye gidildiği belirtilmektedir. Yazı ekinde Tasarı'nın gerekçeli bir örneği, Tasarıya karşı TÜRK-İŞ'in görüşü ve bu görüş uyarınca hazırlanan alternatif taslak ile her iki teklifin değerlendirilmesinde ölçü alınması gereken Anayasa Mahkemesi'nin 23.02.2001 gün ve E. 1999/42 ve K. 2001/41 sayılı kararı gönderilerek konu hakkında bilimsel görüşümüz talep edilmiştir.

Gönderilen kaynaklar tarafından incelenmiş ve yasa sürecinin zorunlu kıldığı zaman darlığı da gözönünde tutularak konunun istem gibi 506 sayılı Kanun'un geçici 81/B ve C-b hükümleriyle sınırlı tutulması gerekmiştir. Bu çerçevede ortaya konulacak görüş, diğer kanunlarda Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararı uyarınca yapılması gereken paralel değişiklikler açısından da belirleyici olacağından, bu yasaların ilgili hükümleri (2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanunu geçici m. 2 B, 5435 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu, geçici m. 205, 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu geçici m. 10 ve 2926 sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigorta Kanunu geçici m. 7) inceleme dışı bırakılmıştır.

II. Anayasa Mahkemesi Kararı:

1) Konunun düğüm noktası, 506 sayılı Kanun'un 60. maddesinin 1. fıkrasında (ve buna paralel olarak diğer sosyal sigorta yasalarında) yapılan değişiklikle emek-

lilik yaşının kadınlarda 59 ve erkeklerde 60 yaşa yükseltilmiş olmasıdır. Getirilen yeni sistemde ayrıca ek koşul olarak 58 ve 60 yaşı dolduranların en az 7000 gün prim ödemeleri veya en az 4500 gün prim ödeyip 25 yıldan beri sigortalı olmaları aranmaktadır. Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra ilk defa sigortalı olarak çalışmaya başlayanlara uygulanacak olan bu değişiklik, Anayasa Mahkemesi tarafından Anayasa'ya aykırı bulunmamıştır. Anayasa Mahkemesi, Türkiye'de ortalama yaşam süresinin yükseldiğini, buna karşın, sosyal güvenlik kurumlarına bağlı olarak çalışanların emeklilikleri için öngörülen yaş haddi ve prim ödeme gün sayısının düşürülmesinin Kurumun finansman sorununu daha da büyüttüğünü, Sosyal güvenlik kurumlarının çalışanların sosyal güvenlik haklarını karşılamaz duruma geldiklerini, bu olumsuzlukların ortadan kaldırılması amacı ile çalışanların emekli yaş haddi ve prim ödeme gün sayısının belirli bir ölçü ve denge gözetilerek yükseltilmesinin sosyal güvenlik hakkını ortadan kaldıran veya onu kullanılamayacak ölçüde sınırlayan bir düzenleme olarak nitelendirilemeyeceğini, ILO sözleşmelerinin de bu alanda 65 yaşı üst sınır olarak öngördüğünü belirtmektedir.

Her ne kadar gerekçede açıkça belirtilmiş olmasa da, yasanın bu hükümlerinin, yürürlük tarihinden sonra ilk defa sigortalı olarak çalışmaya başlayanlara uygulanacak olmasının da Anayasa Mahkemesinin kararında önemli rol oynadığını belirtmek yanlış olmayacaktır. Nitekim yasanın yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı bir işe girmiş olanlar baki-

mından düzenlenen kademeli geçiş hükümleriyle ilgili gerekçelerde aşağıda ayrıntılı olarak açıklanacağı üzere bu nokta ön plana çıkarılmaktadır.

2) Konuya kademeli geçiş hükümleri açısından bakmak gerekirse:

a) Önce bir noktanın altını çizmek gerekir. 506 sayılı Yasa ya 4447 sayılı Yasa ile eklenen geçici 81. maddenin A bendi uyarınca, 4447 sayılı Yasa'nın yürürlük tarihinden önceki kurallara göre, yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazanmış olanlar ile sigortalılık süresi 18 yıl ve daha fazla olan kadınlarla sigorta süresi 23 yıl ve daha fazla olan erkekler hakkında 4447 sayılı Yasa'dan önce yürürlükte bulunan hükümler uygulanacaktır. Mahkemeye göre, yasakoyucu, bu düzenleme ile emekliliklerine iki yıldan az süre kalan kadın ve erkek sigortalının hak kaybına uğramalarını önlemeyi ve adaletli bir toplum ve hukuk düzeni kurmayı amaçlamıştır.

Asıl kademeli geçiş hükümleri geçici 81. maddenin B bendi ile C b bendinde öngörülmüştür. Anayasa Mahkemesi, bu bentleri iptal etmiştir. Aşağıda bunlar ayrı ayrı ele alınacaktır.

b) Anayasa Mahkemesi'nin geçici 81. maddenin B bendi ilgili gerekçesinde özetle şöyle denilmektedir:

"Bu bent ile, 4447 sayılı Yasa'nın yürürlüğe girdiği tarihte sigortalı hizmeti bulunan ve emekliliğine 2 yıldan fazla kalan ... kadın ve erkek sigortalının yeni sistemle yaşlılık aylığından yararlanabilmeleri için sigortalılık süresi, yaş ve ödenmesi gereken prim

konusunda kademeli bir düzenleme yapılmıştır.

(Bu düzenlemeye göre) aynı iş yerinde işe başlayan ve 14 yıl birlikte çalışan iki erkek sigortalıdan birisinin 18 yıl öncesine ait bir günlük sigortalılığı olması durumunda 43 yaşında, diğeri ise ancak 56 yaşında emekli olabilecektir. Ya da 20 yıl sürekli çalışmış 7200 gün prim ödemiş bir sigortalı 50 yaşında emekli olabilecek iken, 23 yıl sigortalılık süresi olan, ancak 14 yıl çalışmış olan bir sigortalı, 43 yaşında emekli olabilecektir.

Sigortalılık süresi yönünden yapılan kademeliendirmeler arasında adil olmayan geçişler yapılmıştır. Sigortalılık süresi bir günlük farkla alt kademeye indirildiğinde yaşlılık aylığına hak kazanabilmek için 2 yıl daha bekleme zorunluğu doğmaktadır.

Sigortalılık süresi 10 yıldan az olan kadın ile sigortalılık süresi 15 yıldan az olan erkek sigortalılar, kendi aralarında kademeliendirmeye yapılmayarak, bir günlük sigortalılık süresi olan kişi ile aynı yaş grubuna bağlı tutulmuşlardır.

Sigortalılık süresi kademeliendirilirken, ikişer yıllık dilimler öngörülmüş olmasına karşın, asgari emeklilik yaşı kademelerinde dilimler bazen 2 yıl, bazen de bir yıl farklılık göstermektedir.

Hukukun üstünlüğünün egemen olduğu bir devlette hukuk güvenliğinin sağlanması, hukuk devleti ilkesinin olmazsa olmaz koşuludur. ...

(Anayasanın 60. maddesinin gerekçesinde), sosyal güvenlik hakkının, çalışanların yarını ve güvencesi olduğu belirtilmiştir.

Yaşlılık, gerçekleşmesi yönünden diğer sosyal risklerden ayrı özelliğe sahiptir. Yasalarda emeklilik yaşının kesin olması nedeniyle, sigortalı, yarınını bu güvenlik içinde planlamaktadır ... Sosyal güvenlik kuruluşları çalışanların geleceğine ilişkin güvenliğini sağlamak durumundadır. Bu sağlanamadığı takdirde sosyal güvenlik kavramından da bahsedilemez. Bu nedenle sosyal güvenlik sisteminde yapılacak değişikliklerin hukuk devletinde olması gereken hukuk güvenliğini zedelemeyecek biçimde adil, makul ve ölçülü olması zorunludur.

... B bendinde yapılan kademeli geçişe ilişkin düzenleme makul, adil ve ölçülü olmadığından Anayasa'nın 2., 5. ve 60. maddelerine aykırıdır."

c) Anayasa Mahkemesi geçici 81. maddenin C bendinin a alt bendini iptal etmemiştir. C bendinin (a) alt bendine göre, yasanın yayım tarihinde 50 yaşını dolduran kadın ve 55 yaşını dolduran erkek sigortalılardan, 15 yıllık sigortalılık süresini tamamlamış olan ve 3600 gün prim ödemiş olanlara yaşlılık aylığı bağlanabilecektir. Anayasa Mahkemesi, bu kuralın 506 sayılı Yasa'nın daha önce yürürlükte bulunan 60/A-b maddesinden farklı olmadığını ve bu nedenle de herhangi bir hak kaybına yol açmayacağı gerekçesiyle iptal istemini reddetmiştir.

C bendinin Anayasa Mahkemesince iptal edilmiş bulunan b

alt bendine göre, a alt bendindeki koşulları yerine getirememiş durumda olan kadınların 52, erkeklerin ise 56 yaşını doldurmaları ve en az 15 yıllık sigortalılık süresini tamamlamasıyla birlikte en az 3600 gün prim ödemeleri koşuluyla yaşlılık aylığından yararlanabilecekleri belirtilmiştir.

Anayasa Mahkemesi, b alt bendinde, yaş sınırının tamamlanmasına bir gün kalanlarla daha uzun bekleme süreleri kalanların, aralarında bir kademelen-dirme yapılmaksızın aynı yaş haddine tabi tutulmalarını makul adil ve ölçülü bulmamış ve anılan alt bendin iptaline karar vermiştir.

III. İptal Edilen Düzenlemelerle Bunların Yerine Hazırlanan Hükümet Tasarısı ve TÜRK-İŞ'in Alternatif Önerisinin Karşılaştırılması:

A. 506 sayılı Yasa'nın geçici 81. maddesinin B Bendi

1) Bir karşılaştırma imkanını sağlamak üzere Sosyal Sigortalar Kanunu'nun Anayasa Mahkemesince iptal edilen geçici 81. maddesinin B Bendi ile bu boşluğu doldurmak üzere hazırlanan Tasarı'yı ve TÜRK-İŞ'in hazırladığı alternatif taslağı aşağıda bir tablo halinde sunuyoruz.

2) Bu karşılaştırmayı Anayasa Mahkemesinin gerekçeleri ışığında değerlendirmek gerekirse, aşağıdaki sonuçları çıkarmak mümkündür:

a) Tasarıda kademeli geçişteki yaş aralığı, öncekine oranla daha çok açılmıştır. İptal edilen kademelerde yaş aralığı bir ile iki yaş

arasında değişirken, Anayasa Mahkemesi'nin buna ilişkin belirlemesi yanlış ve ters yönde anlaşılarak yaş aralıkları ikişer yıllık dilimlere ayrılmıştır. Bu ayırım Anayasa Mahkemesi kararında belirtilen adil, makul ve ölçülü olma, hukuk güvenliğini sağlama, sigortalının yarınını güvenlik içinde planlaması ilkesiyle bağdaşmamaktadır. Bu açıdan TÜRK-İŞ önerisinde yer alan bir yıl aralıklı yaş dilimleri, Anayasa Mahkemesi'nin anılan ilkelerini daha iyi karşılamaktadır.

b) Ayrıca Tasarıda yaş dilimleri bakımından eskisine oranla iki yönlü atırıma gidilmiştir.

aa) Bir yandan belli dilimlerde gerek erkeklerde ve gerekse kadınlarda eskisine oranla 1 ile 5 yıl arasında yaş yükseltmeleri yapılmıştır. (Örnekler: b Erkek: 46'dan 47'ye; c) Erkek: 48'den 49'a; d) Erkek: 50'den 51'e; e) Kadın: 48'den 49'a, Erkek: 51'den 53'e; f) Kadın: 49'dan 51'e, Erkek: 52'den 55'e; g) Kadın: 50'den 53'e, Erkek: 53'den 57'ye; h) Kadın: 51'den 55'e, Erkek: 54'den 59'a; i) Kadın: 52'den 57'ye, Erkek: 56'dan 60'a)

bb) Diğer yandan iptal edilen metinde yer alan dilimlerdeki yaş üst sınırı kadınlarda 52 ve erkeklerde 56 iken bu sınır kadınlarda 57 ve erkeklerde 60'a çıkarılmıştır. Anayasa Mahkemesi kararından böyle bir sonuç çıkarmak olanaksızdır. Tam aksine Anayasa Mahkemesi, yaş kademelenmesinin üst sınırı ile ilgili herhangi bir olumsuzluk belirtmemiş yalnızca 1 ve 2 yıllık kademelemedeki tutarsızlığa işaret etmiştir. Yukarıda da belirtildiği üzere bir yıllık yaş kademelemesi, hukuk güvenliği ve sigortalının ya-

Sigortalılık süresi			Doldurulması ger. yas			Ödenen prim gün say.		
İpt. ed. h.	Tasarı	TÜRK-İŞ	İpt. ed. h.	Tasarı	TÜRK-İŞ	İpt. ed. h.	Tasarı	TÜRK-İŞ
a) K: 17-18	17-18	16-18	41	41	39	5000	5000	5000
E: 22-23	22-23	21-23	45	45	44	5000	5000	5000
b) K: 16-17	14,9-17	14-16	43	43	40	5000	5150	5000
E: 21-22	19,9-22	19-21	46	47	45	5000	5150	5000
c) K: 15-16	12,6-14,9	12-14	45	45	41	5000	5300	5150
E: 20-21	17,6-19,9	17-19	48	49	46	5000	5300	5150
d) K: 14-15	10,3-12,6	10-12	47	47	42	5150	5450	5300
E: 19-20	15,3-17,6	15-17	50	51	47	5150	5450	5300
e) K: 13-14	8-10,3	8-10	48	49	43	5300	5600	5450
E: 18-19	13-15,3	13-15	51	53	48	5300	5600	5450
f) K: 12-13	5,9-8	6-8	49	51	44	5450	5750	5600
E: 17-18	10,9-13	11-13	52	55	49	5450	5750	5600
g) K: 11-12	3,6-5,9	4-6	50	53	45	5600	5900	5750
E: 16-17	8,6-10,9	9-11	53	57	50	5600	5900	5750
h) K: 10-11	1,3-3,6	2-4	51	55	46	5750	6050	5900
E: 15-16	6,3-8,6	7-9	54	59	51	5750	6050	5900
i) K: -10 yıl	-1,3	1-2	52	57	47	6000	6200	6000
E: -15 yıl	-3,6	5-7	56	60	52	6000	6200	6000
j) K:		-1 yıl			48			6000
E:		3-5			53			6000
k) E:		1-3			54			6000
l) E:		-1			55			

rınına güvenlik içinde planlaması ilkesiyle çok daha uyumludur.

c) Öte yandan Tasarıda sigortalılık süreleriyle ilgili kademe dilimleri eşit düzenlenmemiştir. Örneğin birinci kademe sigortalılık süresi 17-18 ve 22-23 olarak düzenlenirken, sonrakilerde 2 yıl üç aylık dilimlere geçilmiştir. Son kademe ise kadınlarda 1 yıl üç ay ve erkeklerde 3 yıl 6

aydan az sigortalılık süresi olan sigortalılar dengesiz bir biçimde bir kademe toplanmıştır. Buna karşılık TÜRK-İŞ önerisinde yer alan sigortalılık süreleri, ilke olarak ikişer yıllık eşit aralıklarla 1 yıla inene kadar kademelendirilmiştir. Bu düzenlemenin Anayasa Mahkemesi kararındaki gerekçeleri daha iyi karşıladığı ve sosyal devlet ilkesine daha uygun düşüğü görülmektedir.

d) Ödenecek prim gün sayısı bakımından yapılan kademeleme ise Tasarı, önceki prim gün sayısı dilimlerini artırma yoluna gitmiştir. [b) 5000'den 5150; c) 5000'den 5300; d) 5150'den 5450; e) 5300'den 5600; f) 5450'den 5750; g) 5600'dan 5900'e; h) 5750'den 6050; i) 6000'den 6200] Tabii buradaki artışların sigortalılık süresindeki

azalmayı dengeleme amacına yönelik olduğunu gözönünde tutmak gerekir. Ancak, prim gün sayısını gösteren son dilimin, iptal edilen düzenlemeye oranla 200 gün artırılmış olması, Anayasa Mahkemesi kararının amacını aşan bir düzenlemedir.

B. 506 sayılı Yasa'nın geçici 81. maddesinin C Bendinin b alt bendi:

1) İptalden Önceki Durum

C bendinin iptal edilmeyen a alt bendine göre, yasanın yayım tarihinde (08.09.1999) 50 yaşını dolduran kadın ve 55 yaşını dolduran erkek sigortalardan, 15 yıllık sigortalılık süresini tamamlamış olan ve 3600 gün prim ödemiş olanlara yaşlılık aylığı bağlanabilecektir.

C bendinin iptal edilen b alt bendine göre, a alt bendindeki koşulları yerine getirememiş durumda olan kadınların 52, erkeklerin ise 56 yaşını doldurmaları ve en az 15 yıllık sigortalılık süresini tamamlamalarıyla birlikte en az 3600 gün prim ödemeleri koşuluyla, bunlara da yaşlılık aylığı bağlanabilecektir.

2) Tasarının Öngördüğü Çözüm:

b) 8.9.1999 tarihinde a bendinde öngörülen şartları yerine getirmeyenlerden bu şartları;

ba) 9.9.1999 ile 8.9.2002 tarihleri arasında yerine getirenler kadın ise 51, erkek ise 56 yaşını doldurmuş olmaları;

bb) 9.9.2002 ile 8.9.2005 tarihleri arasında yerine getirenler kadın ise 53, erkek ise 57 yaşını doldurmuş olmaları;

bc) 9.9.2005 ile 8.9.2008 tarihleri arasında yerine getirenler

kadın ise 55, erkek ise 58 yaşını doldurmuş olmaları;

bd) 9.9.2008 ile 8.9.2011 tarihleri arasında yerine getirenler kadın ise 57, erkek ise 59 yaşını doldurmuş olmaları;

be) 9.9.2011 tarihinden sonra yerine getirenler kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını doldurmuş olmaları şartı ile yaşlılık aylığından yararlanabilirler.

3) TÜRK-İŞ'in öngördüğü çözüm:

b) 08.09.2000 tarihinde kadın ise 50, erkek ise 55 yaşını tamamlamış bulunanlar, 15 yıllık sigortalılık süresini doldurursa 3720 gün;

c) 08.09.2001 tarihinde kadın ise 50, erkek ise 55 yaşlarını tamamlayıp, 15 yıllık sigortalılık süresini doldurup, 3840 gün;

d) 08.09.2001 tarihinden sonra kadın ise 50, erkek ise 55 yaşlarını tamamlayanlar, 15 yıllık sigorta süresini doldurup 3960 gün malullük, yaşlılık, ölüm sigortası primi ödeme şartı yerine getirenlere istekleri halinde yaşlılık aylığı bağlanabilir.

4) Hükümet Tasarısı ile TÜRK-İŞ önerisini Anayasa Mahkemesi kararı açısından değerlendirmek gerekirse:

a) Hükümet tasarısında, Anayasa Mahkemesi kararında belirtilen kademe eksikliği, 9.9.1999'dan 9.9.2011 yılına kadar uzanan 5 yaş dilimi içinde çözülmeye çalışılmıştır. Ancak son dilim, kadınlar için 58 ve erkekler için 60 yaşın doldurulması koşuluna bağlanmaktadır. Oysa bu yaşların, yasanın yürürlük tarihinden sonra, ilk defa sigortalı

bir işte çalışanlar için öngörülmuş olduğu gerçeğini gözden uzak tutmak mümkün değildir. Öte yandan sondan önceki iki dilim de gerek yasanın amacıyla ve gerekse Anayasa Mahkemesi gerekçesinde ifadesini bulan ilkelere bağdaşmayacak derecede emeklilik üst sınıra yaklaşmaktadır. Bu kademelemenin Anayasa Mahkemesi'nin aradığı kademeleme olduğu söylenemez.

b) Buna karşılık TÜRK-İŞ'in önerisinde yer alan kademelemeye, geçici 81. madde'nin Anayasa Mahkemesince iptal edilmemiş bulunan C-a alt bendinde yer alan yaş hadleri aynen bırakılırken, ödenmesi gereken prim gün sayısı üç dilim içinde artırılmak suretiyle bir denge kurulmaya çalışılmaktadır. Ancak kanaatimce en azından son dilimde yaş hadlerinin birer yaş artırılması ve buna karşılık prim ödeme gün sayısının bir önceki dilimde bırakılması, Anayasa Mahkemesi kararına ve yasanın bütünlüğüne ve amacına daha uygun düşerdi.

SONUÇ olarak 506 sayılı Yasa'nın Anayasa Mahkemesince iptal edilmiş olan geçici 81. maddesinin B bendi ile C-b alt bendi yerine önerilen metinler arasında, TÜRK-İŞ Önerilerinin genel hatlarıyla Anayasa Mahkemesinin iptal kararındaki gerekçeleri daha iyi karşıladığı, ancak C-b ile ilgili öneride son dilimde kadın ve erkek sigortalının yaş hadlerinin birer yıl artırılmasının ve buna karşılık prim ödeme gün sayısının bir önceki dilimde bırakılmasının Anayasa Mahkemesi gerekçesine ve yasanın bütünlük ve amacına daha uygun düşeceği görüşünde olduğumu takdirlerinize saygıyla arz ederim.24.01.2002

Asgari Ücrete Asgari Zam

Asgari ücret tespitinde muhalif kalan TÜRK-İŞ heyeti karşı oy gerekçelerini açıkladığı basın toplantısında.

2002'nin ilk yarısında uygulanacak asgari ücret yüzde 32.1 artışla brüt 222 milyon liraya yükseldi. Asgari ücretli bir işçinin eline 1 Ocak 2002 itibariyle net 163 milyon 563 bin lira geçiyor

TÜRK-İŞ asgari ücret belirlemede karşı oy kullandı. TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Salih Kılıç, Haziran ayında yapılacak olan asgari ücret toplantısına TÜRK-İŞ'in katılmayabileceğini söyledi

Asgari Ücret Tespit Komisyonu, 26 Aralık 2001 tarihinde yaptığı toplantıda, asgari ücreti Hükümet ve işveren oyları ile 2002 yılının ilk altı ayı için brüt 222 milyon 750 bin, net 163 milyon 563 bin TL olarak belirledi. TÜRK-İŞ'in muhalefetiyle belirlenen asgari ücret, 16 yaşından küçükler için brüt 188 milyon 700 bin 750 TL, net 139 milyon 704 bin TL olarak saptandı.

TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Salih Kılıç, toplantı sonrasında yaptığı açıklamada, DIE verilerine göre asgari ücretin brüt 255 milyon lira olarak açıklanması gerektiğini söyledi. Asgari ücretin brüt 33 milyon lira

düşük belirlendiğini ifade eden Kılıç, bu nedenle asgari ücretlinin aylık kaybının net 23 milyon TL, altı aylık kaybının ise 144 milyon lira olduğunu ifade etti. Kılıç, "Asgari ücret belirlenirken ülkenin ekonomik şartları ileri sürülmüştür. İşçinin içinde bulunduğu şartlar dikkate alınmamıştır. Alınan bu kararı protesto ediyoruz. Gönül kırıklığı içindeyiz" dedi. Kılıç, belirlenen asgari ücretin çalışanlarda oluşturduğu rahatsızlığı da ifade ettiği konuşmasında "Asgari ücretin belirlenmesinde siyasi tavır vardır" dedi. Kılıç işçi kesimi olarak haziran ayında yapılacak olan asgari ücret belirleme toplantılarına katılmayabileceklerini söyledi.

İşçi Temsilcilerinin Karşı Oy Gerekçesi

Asgari ücret, çalışanların ekonomik ve sosyal durumlarının düzenlenmesine yönelik etkin bir sosyal politika aracıdır. Asgari ücretin belirlenmesi çalışmalarında, çalışanların düşük ücretlere karşı korunması ve çağdaş bir toplum içinde yaşayan işçinin, ailesi ile birlikte olağan ihtiyaçlarının karşılanması esastır.

Asgari Ücret Yönetmeliği, asgari ücreti *"İşçilere normal bir çalışma günü karşılığı olarak ödenen ve işçinin gıda, konut, giyim, sağlık, ulaşım ve kültür gibi zorunlu ihtiyaçlarını günün fiyatları üzerinden asgari düzeyde karşılamaya yetecek ücret"* biçiminde tanımlamaktadır.

Asgari Ücret Tespit Komisyonu'nun hükümet-işveren çoğunluğu ile belirlediği asgari ücretten Ocak 2002 itibarıyla ele geçecek net tutar 163.563.537.- liradır.

Belirlenen bu tutar ile yönetmelikte sıralanan zorunlu ihtiyaçların günümüz koşullarında karşılayabilmenin mümkün olmadığı ve yetersiz kaldığı açıktır.

Asgari ücret tanımında yer alan *"işçinin"* sözcüğü Komisyon tarafından dar yorumlanmakta, asgari ücretin tespitinde işçinin ailesinin değil, sadece kendisinin zorunlu ihtiyaçlarının gözönünde bulundurulmasından hareket edilmektedir.

Böylesine dar bir yorumu paylaşmak oldukça güçtür. Çünkü, ülkemizdeki işçi ailelerinin

çoğunda, bakıma muhtaç yaşlılar ile küçük yaştaki çocuklar bulunmakta ve çok sayıdaki işçinin ücreti, iktisaden faal olmayan bu nüfus tarafından paylaşılmaktadır. Diğer bir söyleyişle, ülkemizde aile bağımlılığı, gerçek bir olgudur. Bu bakımdan, asgari ücretin tespitinde, sadece işçinin zorunlu ihtiyaçlarının gözönünde bulundurulması, ülke gerçeklerine aykırı düşmektedir.

Asgari ücret düzeyinde gelir elde eden dar gelirli ailelerin elde ettiği toplam gelirin yeterli ve dengeli beslenme için gerekli harcamaları bile karşılayabilecek düzeyde olmadığı açıktır. İşçi, düşük düzeydeki geliriyle beslenme ve beslenme dışı harcamaları karşılayabilmek için çeşitli malların fiyatlarını da dikkate

olarak tüketim malları arasında tercihte bulunmak zorunda kalmakta, çoğu zaman fiyatı yüksek olan gıda maddeleri yerine fiyatı düşük olan gıda maddelerini seçmektedir. Öte yandan bu durumda olan aileler, büyük bir olasılıkla beslenme dışı harcamalarının (kira, ulaşım, yakıt, elektrik ve benzerleri) bir kısmını da beslenme harcamalarından kısararak elde edebilmektedir. Durum böyle olunca, gelir düzeyinin düşük olması, dar gelirli kesimde yeterli ve dengeli beslenme yapılamaması olgusuna yol açmaktadır.

Asgari ücret tespitinde işçilerin ailesiyle birlikte değerlendirilmesi gereğini dikkate almayan bir yaklaşımın hukuksal dayanağı da bulunmamaktadır. Nitekim Asgari Ücret Tespit Komisyonu'nun 1977 ve 1979 yıllarındaki tespitlerinde, *"aile"* faktörü kısmen de olsa dikkate alınmış ve bağımlılık oranının 1.9 olduğu göz önünde tutulmuştur. Buradan hareketle, asgari ücretin saptamasında işçinin 0-14 yaş arasında bir çocuğa bakmakla yükümlü olduğu kabul edilerek hesaplama yapılmıştır. Bu husus Komisyon kararlarında, *"aile unsurunun dikkate alınmadığı bir durumda, işçinin gerekli 3500 kaloriyi alma imkanının bulunmayacağı ve besin dışı harcamalarda aynı oranda eksilme olacağı yönüyle sakıncalı bir durumun söz konusu olacağı"* biçiminde ifade edilmiştir.

Avrupa Sosyal Şartı'nda yer alan "tüm çalışanların adil çalışma koşullarına sahip olma" ve "kendilerine ve ailelerine yeterli bir yaşam düzeyi sağlamak için adil bir ücret alma hakkına" sahip oldukları görüşüne yer verilmektedir. Avrupa Birliği'ne üyelik sürecinde olan ülkemizde asgari ücret belirlenirken "aile" ölçütünün göz ardı edilmesi doğru bir yaklaşım değildir.

Aldığı ücretle yaşamını sürdürmek durumunda olan işçi ve ailesinin ihtiyaçlarını var olan asgari ücretle karşılayabilmesi mümkün değildir. Bu yönüyle belirlenen asgari ücret eksik kalmaktadır, yeterli değildir.

Asgari ücretin hesaplanması yönteminde "perakende fiyatlar" kullanılmakta ve işçinin önce besin içi harcama tutarına ve daha sonra toplam harcama tutarına ulaşılmaktadır. Asgari ücretin tanımında, "....zorunlu ihtiyaçlarını günün fiyatları üzerinden asgari düzeyde karşılamaya yetecek" denmesine karşın, perakende fiyatlar kullanılarak tespit edilen asgari ücretten gelir vergisi, sosyal sigorta işçi payı, işsizlik sigortası vb.. kesintiler yapılmaktadır. Böylece, bir işçinin (aile dikkate alınmadan) dengeli beslenebilmesi için ne kadar harcama yapması gereği hesaplanmakta ve fakat hesaplanan bu tutar, kesintilerden sonra işçinin eline eksik geçmektedir.

Ücretliler ve dolayısıyla asgari ücret alan işçiler için uygulanan özel geçim indirimi ayda 21,9 milyon liradan 2002 yılı için ayda 30 milyon liraya yükseltilmiştir. Diğer bir ifadeyle, bu düzenleme ile ücretliye getirilen

iyileştirme ayda sadece 1 milyon 215 bin liradır.

Vergi adı altında uygulanan toplumsal yükün adaletli bir şekilde dağılım göstermesi ve çalışanların yaşamlarını insanca sürdürdürebilmeleri açısından, kendilerine ancak yetecek düzeydeki gelirin zorlanmaması gerekmektedir. Vergi ödeme gücünün en önemli unsuru, kişilerin kendilerini ancak geçindirebilecek miktardaki gelirin vergi dışı bırakılmasıdır. Bu çerçevede, bugün tüm ücretliler için uygulanan özel indirimin tutarı asgari ücret düzeyinde olmalıdır.

11.7.1992 gün ve 3824 sayılı yasa ile asgari ücretin vergi dışı bırakılması konusunda hükümete yetki verilmiş ve sosyal kesimler arasında bu konuda ortak görüş olmasına karşın, gerekli düzenleme bu yıl da yapılmamıştır.

Öte yandan, Devlet İstatistik Enstitüsü'nün yaptığı hesaplamalar sonucu bulunan tutarın net ödenmesi bir yana, asgari ücret,

anılan tutarın da altında ve brüt olarak hükümet-işveren oy çokluğuyla karara bağlanmaktadır.

DİE 2001 yılının başında asgari ücretin net 153.436.336.- lira olması gerektiğini hesaplamış, ancak asgari ücret brüt 139.950.000.- ve net 102.369.600.- lira olarak yürürlüğe girmiştir. Aynı şekilde DİE Temmuz 2001 itibariyle asgari ücretin net 195.060.720. lira olması gerektiğini bilimsel olarak hesaplamış ve fakat asgari ücret Ağustos'tan itibaren brüt 167.940.000.- ve net 122.186.520.- lira olarak açıklanmıştır. Öne sürülen gerekçe ekonomik krizdir. Ülkenin içinde bulunduğu ekonomik durum öncelikle değerlendirilmekte ve fakat çalışanların içinde bulunduğu ekonomik ve sosyal yaşam koşulları göz ardı edilmektedir.

Bu eksik belirlemeden dolayı işçinin kaybı vardır ve asgari ücretli her ay eksik ücret almıştır. 2000-2001 yılları asgari ücret artışları IMF'e verilen taahhütler çerçevesinde öngörülen enflasyon temel alınarak belirlenmiş ve fakat gerçekleşen enflasyon bunun çok üzerinde olmuştur.

Asgari ücret 2001 yılının Ocak ayında yüzde 17,8, Temmuz ayında yüzde 5 ve Ağustos ayında yüzde 14,3 oranında artırılmıştır. Böylece toplam artış yüzde 41,4 olmuştur. Oysa yıl sonu itibariyle beklenen tüketici fiyat artışı yüzde 70'tir.

2001 yılında asgari ücret üç kez belirlenmiş olmasına karşın, halen ele geçen tutar ile değil yoksulluk sınırına ulaşabilmek,

açlık sınırını yakalamak bile mümkün değildir. Çünkü yapılan bilimsel tespitler bir tarafa bırakılarak hükümet birtakım hayali enflasyon hedefleri ile çalışanların yaşama koşullarını daha da geriye götürmektedir.

DPT 2002 Yılı Programında, asgari ücretin 2000 yılında yüzde 14,6 ve 2001 yılında yüzde 13,5 oranında reel kayba uğradığı tespiti yapılmıştır.

Ekonomik kriz ve uygulanan politikalar sonucu asgari ücretle çalışanlar daha da yoksullaşmıştır. 2002 yılı asgari ücretinin belirlenmesinde, geçmişte uygulanan politikalar sürdürülmek istenmiştir. Nitekim DİE tarafından yapılan hesaplama sonucu aylık asgari ücretin Aralık 2001 itibarıyla net 255.464.820.- lira olması gereği hesaplanmış ve fakat asgari ücret brüt 222.000.750.- lira ve net 163.563.537.- lira olarak hükümet-işveren oy çokluğuyla karara bağlanmıştır.

Bu eksik belirlemeden dolayı işçi her ay 91 milyon 901 bin lira eksik asgari ücret alacaktır.

En düşük devlet memuru maaşının 1 Ocak 2002 tarihinden geçerli olmak üzere net 271.480.000.- ve brüt 344.355.000.- lira olduğu da dikkate alındığında, bu hususun asgari ücretin belirlenmesi çalışmalarında dikkate alınmaması ciddi bir çelişki olmaktadır.

Yapılan son anayasa değişikliği kapsamında, asgari ücretin belirlenmesinde temel alman ölçüt de değiştirilmiş ve "asgari ücretin tespitinde çalışanların geçim şartları"nın gözönünde bulundurulacağı hükme bağlan-

mıştır. Kuşkusuz Anayasayı değiştirmek önemlidir, ama yeterli değildir. Esas olan uygulamalardır. Kabul etmek gerekir ki, anayasada değişiklik yapılmasını gerektiren anlayış, bu asgari ücret belirlemelerine yansımamıştır.

TÜRK-İŞ Araştırma Merkezi'nin belirlemelerine göre; Kasım 2001 ayı itibarıyla dört kişilik bir ailenin sağlıklı, dengeli ve yeterli beslenebilmesi için yapılması gereken asgari aylık harcama tutarı 281 milyon liraya ulaşmıştır. "Açlık sınırı" olarak tanımlanan bu gıda harcaması yanı sıra kira, ulaşım, yakacak, giyim, eğitim, kültür gibi temel gereksinimler için yapılması gereken harcamalar da dikkate alındığında haneye girmesi gereken toplam gelir 853 milyon lira olmaktadır.

Asgari ücret ile yapılması zorunlu gıda harcaması tutarına bağlı olarak hesaplanan yoksulluk sınırı arasındaki fark, çalışanların karşı karşıya bırakıldığı geçim koşullarını ortaya koymaktadır.

Ekonomide yaşanan kriz gerekçesiyle başta ücretli çalışanlar olmak üzere tüm dar ve sabit gelirli toplum kesimleri -yine- işsizlik, enflasyon, gelirlerde reel aşınma ve yoksullukla karşı karşıya bırakılmışlardır.

Ülkede uygulanmakta olan Uluslararası Para Fonu-Dünya Bankası (IMF-WB) politikalarının yol açtığı tablo asgari ücret örneğinde ortaya çıkmıştır. Asgari Ücret Tespit Komisyonu'nun iradesini hiçe sayan yaklaşımlarla, IMF'e verilen sözler doğrultusunda, asgari ücret artışlarının hedeflenen enflasyon ile uyumlu olması için hükümet-işveren kesimi gayret göstermiştir.

Belirlenen ve ilan edilen asgari ücret; pazarlık konusu edilmiş, işçinin geçimini sağlamaktan uzak sefalet ücreti düzeyinde olmuş, bilimsel, objektif ve güvenilir verilerle tespit yerine, dayatmalar sonucu oy çokluğuyla kabul edilmiş, çalışanların ekonomik ve sosyal şartlarını daha da kötüleştiren, gelir dağılımını daha da bozan ve yoksulluğu artıran özellikte olmuştur.

Ülke ekonomisinin "kriz" noktasına gelmesinde çalışanların sorumluluğu bulunmak bir yana, uygulamalardan en fazla zararı; artan hayat pahalılığı karşısında yaşama şartları ağırlaşan, işten atılmalara maruz kalan, temel hakları tehdit altında olan dar ve sabit gelirli kesimler görmüştür.

İşçi kesimi olarak savundumuz görüşlerimizin Komisyon çalışmalarında dikkate alınmaması nedeniyle alınan karara muhalifiz.

KKTC Cumhurbaşkanı Rauf DENKTAŞ, "DÜNYADA YILIN DEVLET ADAMI" seçildi

Türk Metal İşçileri tarafından "Dünyada Yılın Devlet Adamı" seçilen Rauf Denktaş, "Egemenlik toprak üzerinde olmalıdır" dedi

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral uyardı: "AB hayal"

**Türk-Metal Sendikası Genel Başkanı Mustafa Özbek:
"AB'den vazgeçeriz ama Kıbrıs'tan asla"**

TÜRK-Metal Sendikası, aralık ayı içerisinde düzenlediği iki faaliyet ile Kıbrıs konusundaki TÜRK-İŞ hassasiyetinin dile getirilmesine vesile oldu.

Sendikanın Kıbrıs konusundaki ilk toplantısı Genişletilmiş Temsilciler Meclisi'nin, "Türkiye'nin Stratejileri ve Kıbrıs" gündemiyle toplanmasıyla gerçekleşti. 5 Aralık 2001 tarihinde yapılan toplantıya TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, TÜRK-İŞ Yöneticileri ve Kıbrıs'ın Ankara Büyükelçisi Zeki Bulunç da katıldı.

Toplantıda bir konuşma yapan Bayram Meral, AB'nin Kıbrıs konusunda hatalı bir yol izlediğini belirtti. Meral, "Bugün karşımıza Kıbrıs meselesini getirenler, yarın Ermeni iddiaları Ege Adaları iddialarını da gündeme getirirler" dedi. TUSİAD'ı isim vermeden geçici çıkarlar uğruna ülkenin ebedi çıkarlarını zedelemekle suçlayan Meral, "AB, Güney Kıbrıs'ı üyeliğe alarak bu bölgelerdeki zayıf konumunu güçlendirmeye çalışmaktadır. Bu amaçla da ENOSIS'i kabul etmektedir" dedi. AB'nin haçlı seferi mantığından hiç kurtulamadığını da savunan Meral, Türkiye'de bazı çevrelerin de Kıbrıs konusundaki taleplerin karşılanması durumunda AB'ne girileceğini hayal ettiklerini kaydetti. Meral, şöyle dedi:

"Bazı çevreler üç beş kuruşluk geçici çıkar karşılığında bu iki ülkenin ebedi çıkarlarını ze-

delemeye çalışmaktadır. TÜRK-İŞ ve bir bütün olarak Türk Ulusu, bu tür yaklaşımları kınamaktadır. AB uluslararası anlaşmaları çiğneyerek Güney Kıbrıs ile üyelik görüşmelerini sürdürmektedir. Güney Kıbrıs AB'ne ne kadar yakınlaşırsa, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ile Türkiye o kadar yakınlaşmalıdır ve yakınlaşacaktır."

Türk-Metal Sendikası Genel Başkanı Mustafa Özbek de yaptığı konuşmada, "Kıbrıs'tan vazgeçmenin, Türkiye'den vazgeçmek olduğunu, çünkü Kıbrıs davasının Atatürk Türkiye-

si'ni yok etme davası olduğunu" söyledi. Özbek, şöyle dedi:

"Doğrusunu söylemek gerekirse, Rum ve Yunan tarafı içimizdeki yabancılara üstün hizmet madalyası takmalıdır. Çünkü böyle bir desteği bugüne kadar kendi işadamları bile Rum ve Yunan tarafına vermemiştir. Türk işçilerinin Türkiye ve Türklük önüne tuzak kuranların oyununa gelmeyeceğine ve Türkiye'ye sahip çıkacağına inanıyoruz. Biz Türk işçileri ve sendikaları olarak Atatürk'ün, onun bağımsızlık anlayışının ve

Türkiye Cumhuriyeti'nin koruyucusu ve savunucusu olmaya devam edeceğiz"

DENKTAŞ TÜRK METAL'DE

TÜRK-Metal Sendikası'na üye işçiler, KKTC Cumhurbaşkanı Rauf Denktaş'ı "Dünyada Yılın Devlet Adamı" seçti. Denktaş'a ödülü 14 Aralık 2001 tarihinde TÜRK-Metal Sendikası'nda düzenlenen bir törenle verildi. Törene, TÜRK-İŞ genel Başkanı Bayram Meral ve TÜRK-İŞ Yöneticileri de katıldı.

Törende bir konuşma yapan Rauf Denktaş, bugün görevlerinin Türkiye ile Yunanistan arasında yeniden barış köprüsü olabilecek bir ortaklığı sağlamak olduğunu söyledi. Denktaş, "Ama bu kez ortaklığımız kağıt üzerinde olmamalı. Sağlama bağlanmalı ve egemenlik toprak üzerinde olmalı" dedi. Denktaş şöyle konuştu:

"AB'den ne istiyoruz? AB'ye diyoruz ki, 'Rumlar'ı cesaretlendirme, bizimle uzlaşma yapabilmeleri için onlara doğru yolu göster'. Doğru yol hukuk yoludur. Doğru Yol anlaşmalarla ortaya çıkmış olan bir ortaklığı yıkanların gitmek istediği yol değildir. Onlara sorun 'hangi anlaşma altında meşru hükümet-siniz?' '1960 anlaşması' diyecekler. 'O zaman KKTC ile eşit-siniz' deyin, Göreceksiniz altı ayda Kıbrıs meselesi halledilir. Rum, Kıbrıs'ı alıp kaçamayacağını anlar. İstedikimiz bu. Fazla bir şey mi?"

**ÇOCUK
İŞÇİLİĞİNE
HAYIR**

TÜRK-İŞ sokakta çalışan 100 çocuğu yatılı okullara yerleştirdi

SOKAKTA ÇALIŞAN ÇOCUKLAR SORUNU ve ÇÖZÜM YOLLARI TOPLANTISI YAPILDI

Salih KILIÇ:

"Sokakta çalışan çocuklar sorunu toplumun kanayan bir yarasıdır"

- TÜRK-İŞ tarafından düzenlenen "Sokakta Çalışan Çocuklar Sorunu ve Çözüm Yolları Toplantısı" 28 Aralık 2001 günü TÜRK-İŞ İstanbul Bölge Temsilciliği toplantı salonunda yapıldı.
- TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Salih Kılıç, toplantıda yaptığı konuşmada, çalışan çocuklar sorununun toplumun kanayan bir yarası olduğunu söyledi. Kılıç, TÜRK-İŞ'in bu toplumsal sorunun çözümü için projeler geliştirdiğini, konuyla ilgili başta devlet olmak üzere sorumlu kişi, kurum ve kuruluşları ha-

rekete geçirmeyi amaçladığını ifade etti.

- İstanbul Vali Yardımcısı Mehmet Seyman, İstanbul Valiliği olarak sokakta çalışan çocukların yaşama koşullarını iyileştirmeyi, çocukları eğitime yönlendirmeyi amaçladıklarını, TÜRK-İŞ'in çalışmalarını desteklediklerini söyledi.
- Toplantıda, SHÇEK Beyoğlu 75. Yıl Çocuk ve Gençlik Merkezi Müdürü Abdullah Karatay "İstanbul Sokaklarında Çalışan Çocuklar" konulu bir bildiri sundu.
- Prof. Dr. Sevil Atauz'un bildi-

ri başlığı ise “Türkiye’de Sokakta Çalışan Çocuklar Sorunu Üstüne 10 Yıllık Bir Değerlendirme” idi.

- Toplantıda, Ankara Büyükşehir Belediyesi Sokakta Çalışan Çocuklar Merkezi Müdürü Osman Bilgin, “Ankara Sokaklarında Çalışan Çocuklar Projesi Modeli” başlıklı bir bildiri sundu. Bilgin, Merkezin bu alandaki çalışmalarını anlattı.
- Toplantının öğleden sonraki bölümünde, “İstanbul Sokaklarında Çalışan Çocuklar Sorunu ve Çözüm Yolları” konulu panel gerçekleştirildi. TÜRK-İŞ Çalışan Çocuklar Bürosu Müdürü Özcan Karabulut’un yönettiği panele, Prof. Dr. Sevil Atauz, SHÇEK Sosyal Hizmetler İl Müdür Yardımcısı Yılmaz Koç, Ankara Büyükşehir Belediyesinden Osman Bilgin, Sokakta Çalışan Çocuklar Derneği Başkanı Nazire Öztunalı ve İstanbul Belediyesi Vakfı Genel Müdürü Hasan Durmuş konuşmacı olarak katıldı.
- Toplantıya kamu ve sivil toplum örgütlerinden yaklaşık 60 kişi katıldı. Toplantıda TÜRK-İŞ’e bağlı sendikalarından üst düzeyde çok sayıda sendika şube başkanı ve yönetim kurulu üyeleri de yer aldı.
- TÜRK-İŞ’in İstanbul’da hayata geçirdiği proje çerçevesinde yaklaşık 100 sokakta çalışan çocuk Kocaeli-Akmeşe Yatılı İlköğretim Bölge Okuluna ve Çanakkale’deki yatılı okullara yerleştirildi.

AÇIKLAMA

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu'nun "Bankalara Destek" Tasarısı ile ilgili yaptığı basın açıklaması

(3 Ocak 2002)

Türkiye'nin bugün yaşadığı ekonomik krizin en önemli nedeni, özel sektör bankalarının içinin boşaltılması ve kamu bankalarının kaynaklarının özel sektöre aktarılmasıdır. Hükümet, bu usulsüzlüklerden sorumlu bankacıların mal varlığına el koymakta, aksine, yoksulluk içindeki halkımızın kaynaklarını bu bankalara aktarmaya devam etmektedir.

TÜRK-İŞ, Devletimizin 5 katrilyon lirasını daha, IMF'nin istekleri doğrultusunda bankalara aktarmayı amaçlayan yeni girişimi şiddetle kınamaktadır. 2002 yılı bütçesinde Devletin yatırıma ayırdığı toplam miktar kadar bir paranın bir defada bir avuç bankacıya aktarılması, ekonomiyi kurtarmayacak ve büyük toplumsal olumsuzluklar yaratacak büyük bir hata olacaktır.

Devletin banka kurtarma gibi bir görevi ve zorun-

luluğu yoktur. Bugün ülkemizde yapılan, serbest piyasa ekonomisi adı altında, ülkenin ve halkın sınırlı imkanlarını bir avuç bankacıya aktarmaktır. Zor durumdaki bankacı da, diğer tüm toplum kesimleri gibi, hatalarının sorumluluğunu kendi üstlenmeli, kendi öz kaynaklarına başvurarak sorunlarını aşmalıdır. TÜRK-İŞ, işçinin ve memurun tasarrufu teşvik fonundaki parasını hak sahiplerine ödemeyen, işçilerin kazanılmış haklarını geri almaya çalışan, çeşitli kuruluşlarda işçi alacaklarının ödenmesini sürekli olarak erteleyen, Devletimizin tüm imkanlarını bir avuç sermayedar için kullanan Hükümeti uyarmakta, bu yanlışın vazgeçilmesini, bankalara kaynak aktarılmasına son verilmesini, mevduat garantisinin kaldırılmasını istemektedir.

Halkın ihtiyaçlarının karşılanması ve çalışanlara

iş imkanı söz konusu olduğunda devleti küçültmekten söz edenlerin, bankacılar sıkıntıya girince devletten medet ummaları ve devleti batık bankalara ortak etmeye çalışmaları ise büyük bir çelişkidir.

Bankacılara 5 katrilyon lira daha aktarılırsa ve böylece yoksul halkın parasıyla banka kurtarmaya devam edilirse, hapiste yatanlar serbest bırakılmalıdır. Bankalara böyle bir destek daha verilirse, tüm çalışanların, Tasarrufu Teşvik Fonu'ndaki paralarının ödenmesi için banka şubelerine başvurması ve bankalarda beklemesi konusunda gerekli hazırlıklar yapılacaktır.

IMF'nin isteğiyle büyük halk kitlesini açlığa mahkum etmeye kimsenin hakkı yoktur. Yoksulluk içindeki halkın parasıyla banka soyanları kurtarmaya çalışanlar bunun hesabını bir gün öder.

TÜRK-İŞ'te Genel Kurullar

TÜRK-İŞ'e bağlı sendikalardan Hava-İş, Deri-İş, Orman-İş, TGS ile TÜMTİS'in, Genel Merkez Genel Kurulları yapıldı.

Hava-İş Genel Başkanlığı'na yeniden Atılay Ayçin; Deri-İş Genel Başkanlığı'na yeniden Yener Kaya; Orman İş Genel Başkanlığı'na yeniden Mehmet Kafes, TÜMTİS Genel Başkanlığı'na yeniden Sabri Topçu getirildi.

TGS Genel Başkanlığı'na gazeteci-yazar Şükran Soner seçilirken, Soner TÜRK-İŞ'e bağlı bir sendikada ilk kadın genel başkan oldu.

Sendikaların yeni yönetim kurulları şu isimlerden oluştu:

HAVA-İŞ:

Genel Başkan	: Atılay Ayçin
Genel Başkan Yardımcısı	: Namık Sezgin
Genel Sekreter	: Mustafa Yağcı
Genel Mali Sekreter	: Ali Bayrakçı
Genel Teşkilatlanma Sekreteri	: Kaya Sayın
Genel Eğitim Sekreteri	: Eyüp Kaplan

DERİ-İŞ:

Genel Başkan	: Yener Kaya
Genel Başkan Yardımcısı	: Musa Servi
Genel Sekreter	: Cemalettin Şahir
Genel Mali Sekreter	: Hıdır Orhan
Genel Teşkilatlanma Sekreteri	: Gürsel Menteşe

ORMAN-İŞ:

Genel Başkan	: Mehmet Kafes
Genel Sekreter	: Naci Uçar
Genel Mali Sekreter	: Baki Yüksel
Genel Teşkilatlanma Sekreteri	: Birol Göç
Genel Eğitim Sekreteri	: Mehmet Altmışık

TÜMTİS:

Genel Başkan	: Sabri Topçu
Genel Sekreter	: Yurdal Şenol
Genel Örgütlenme Sekreteri	: Şükrü Günsili
Genel Eğitim Sekreteri	: Gürel Yılmaz
Genel Mali Sekreter	: Rıza Ballı

TGS:

Genel Başkan	: Şükran Soner
Genel Sekreter	: Ercan İpekçi
Genel Başkan Yardımcısı	: Behzat Erkoç
Genel Mali Sekreter	: Hasan Ercan
Genel Teşkilatlanma Sekreteri	: İrfan Başçuhadar
Genel Eğitim Sekreteri	: Nüvit Tokdemir
Yönetim Kurulu Üyesi	: Ayşen Meltem Kırathı

TGS Genel Başkanlığı'na gazeteci-yazar Şükran Soner seçildi. Soner TÜRK-İŞ'e bağlı bir sendikada ilk kadın genel başkan oldu.

Emek Platformu, TÜRK-İŞ'in "ARTIK YETER, BU ÜLKE BİZİM" kampanyasına katılıyor

Emek Platformu Başkanlar Kurulu, yeni yılda birincisi 15 Ocak, ikincisi 8 Şubat'ta olmak üzere iki toplantı yaptı

Hükümetten, Siyasi Partiler ve Seçim Yasalarının değiştirilmesinin ardından erken seçime gidilmesini isteyen Emek Platformu, TÜRK-İŞ'in başlattığı "Artık Yeter, Bu Ülke Bizim" kampanyasına katılma kararı aldı

Emek Platformu, siyasi partilerin iktidar güçlerini kullanarak çalışanların örgütlenmelerine, örgüt yapılarına veya örgütsel işleyişlerine müdahalelerini, bu uygulamaların demokrasiyle bağdaşmadığını belirterek protesto etti

Emek Platformu Başkanlar Kurulu Açıklaması

(8 Şubat 2002, Ankara)

Ülkemizin ve halkımızın sorunları, her geçen gün daha da derinleşmektedir. Sorunlarımızın azaldığı konusunda yapılan açıklamalar gerçeklikle temelden çelişmektedir. Hükümetlerce uygulanan IMF programları, bağımsızlığı ve ulusal egemenliği zedelemekte, Türkiye'nin geleceğini ipotek altına almaktadır. Türkiye, sorunlarını IMF programlarıyla değil, Emek Platformu Alternatif Programında yer alan politikalarla çözebilir. Emek Platformu'nun önerilerinin doğruluğu her geçen gün yeniden kanıtlanmaktadır. IMF ile yapılan stand-by düzenlemeleri iptal edilmelidir. Siyasi Partiler Yasası ve Seçim Yasası demokratikleştirilerek en kısa sürede erken genel seçimlere gidilmelidir. Eğitimin ve sağlık hiz-

metlerinin paralı hale getirilmesine yönelik girişimler engellenmelidir. Sağlık hizmetlerinde giderek artan sorunların çözümü için gerekli adımlar atılmalıdır. İşverenlerin baskısıyla 9 aydır sürüncemede bırakılan İş Güvencesi Yasa Tasarısı derhal Meclis'e sevk edilerek yasalaştırılmalıdır. 4447 sayılı Yasanın Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen maddeleri, kuruluşlarımızın talepleri gözönüne alınarak yeniden düzenlenmelidir. Başta belediyeler ve PTT olmak üzere, kazanılmış hakları geri almaya yönelik adımlardan vazgeçilmelidir.

Başkanlar Kurulumuz, siyasi partilerin iktidar gücünü kullanarak ve bazen başka kanallardan tehdit ve baskılara da başvurarak, çalışanların örgütlen-

melerine ya da örgüt yapılarına ve örgütsel işleyişlerine müdahalelerini, bu uygulamaların demokrasiyle bağdaşmadığını belirterek, şiddetle protesto etmekte; kuruluşlarımızın siyasi partilerden, hükümetlerden ve devletten bağımsızlığının önemini vurgulamakta; ve anti-demokratik baskılara karşı tam bir dayanışma içinde olduğunu açıklamaktadır. Bir Başbakanlık genelgesi yayınlanarak, Hükümetin ve girişimleri karşısında tam bir tarafsızlık içinde olacağı açıklanmalıdır.

Başkanlar Kurulumuz, çalışanların haklarını korumaya yönelik tüm meşru ve demokratik eylemleri desteklemektedir.

Emek Platformu dönem sözcülüğü, üç ay süreyle, HAK-İŞ'e geçmiştir.

TÜRK-İŞ Şube Başkanları Eğitim Semineri yapıldı

TÜRK-İŞ Şube Başkanları Eğitim Semineri yapıldı. 21 Ocak 2002 tarihi ile 30 Ocak 2002 tarihleri arasında üç bölüm halinde yapılan ve TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Salih Kılıç'ın koordinesinde gerçekleşen seminere, TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral'in yanı sıra TÜRK-İŞ'in diğer yöneticileri de katıldı.

TÜRK-İŞ'e bağlı 35 sendikanın 680 şube başkanından 580'inin katılımıyla gerçekleşen seminerlerin ilk bölümü Aydın Germencik'te yapıldı. 21-23 Ocak tarihleri arasında gerçekleşen seminerde TÜRK-İŞ İzmir Bölge Temsilciliği kapsamında ki şube başkanları yer aldı. TÜRK-İŞ Bursa Bölge Temsilciliği ve İstanbul Anadolu Yakası kapsamındaki şube başkanlarının katıldığı seminer ise 24-26 Ocak tarihleri arasında Antalya Tarım-İş Eğitim Tesislerinde gerçekleştirildi. 28-30 Ocak tarihleri arasında yine Antalya Tarım-İş Eğitim Tesisleri'nde yapılan seminerde ise İstanbul Trakya Yakası ile İstanbul'un içinde faaliyet gösteren şube başkanları yer aldı.

Öte yandan yoğun kar yağışı nedeniyle ertelenen ve Ankara ve Eskişehir Bölge Temsilciliği kapsamındaki şube başkanlarının yer aldığı seminer de 24-26

Aydın Germencik'te yapılan seminere TÜRK-İŞ İzmir Bölge Temsilciliği kapsamındaki şube başkanları katıldı.

Aralık tarihleri arasında Antalya'da yapıldı.

Seminerlerde, Doç.Dr. Çağatay Özdemir, "Çalışanların Sosyolojik Yapısı"; Petrol-İş Sendikası Genel Başkan Danışmanı İlyas Köstekli, "Örgütlenme Stratejileri"; TÜRK-İŞ Sosyal Güvenlik Uzmanı Celal Tozan, "Sosyal Güvenlikte Gelişmeler" ve "İşsizlik Sigortası ve İşsizlik Ödeneği Uygulaması"; TÜRK-İŞ Araştırma Müdür Yardımcısı Enis Bağdadioğlu, "Ücretler ve Gelirler Politikası"; Prof. Dr. Savaş Taşkent, "Gelişmiş Ülkelerde ve Türkiye'de İş Güvencesi"; ve TÜRK-İŞ Genel Başkan Danışmanı Yıldırım Koç "Uluslararası İlişkiler" konularında bilgi verdi.

TÜRK-İŞ Şube Başkanları Eğitim Semineri'nde ders veren bilim adamları ve hocalar, eğitim sürecini değerlendirdi. Değerlendirmede şunlar yer aldı:

Dr. Yusuf EKİNCİ:

TÜRK-İŞ Parlamento ve Eğitimden Sorumlu Genel Başkan Danışmanı

9. Bölgede faaliyet gösteren TÜRK-İŞ'e bağlı sendikaların şube başkanlıkları ile düzenlediğimiz seminerlerin çok başarılı ve faydalı olduğunu katılımcıların hepsi ifade ettiler.

Ben ise eğitimin hayat boyu devam etmesi gerektiği ve herkesin eğitime ihtiyacı olduğu ve bunun süreklilik arzettiğini ifade etmek istiyorum. Eğitim süreklilik gösterdiği takdirde, yeni

Ankara - Eskişehir Bölge Temsilciliği kapsamındaki şube başkanları eğitim seminerinde.

gelişmeleri ve değişimleri öğrenmemize yardımcı olur.

Eğitim ve eğitimle ilgili mesele biterse hayat bir manada bitmiş demektir. Eğitim her zaman faydalı, sürekli olduğu zaman kesinlikle başarılıdır. Eğitim bizim kültürümüzde "Beşikten mezara kadar" devam eder.

"Hayat boyu eğitim".

Bugün asrımızın yükselen değeri haline gelmiştir.

Celal TOZAN:

TÜRK-İŞ Sosyal Güvenlik Danışmanı

Konfederasyonumuza bağlı sendikaların şube başkan ve yöneticileri eğitimi oldukça başarılı geçti.

Ülkenin içinde bulunduğu ekonomik krizler nedeniyle yaşanan sorunlar, örgütlenme sorunları, çalışma hayatını düzenleyen yasalar, bu yasalarda günün koşullarına uygun olarak yapılması gereken değişiklikler,

İş Güvencesi Yasa Tasarısı, Sosyal Sigorta Kanununda yapılan değişiklikler özellikle Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen emeklilik yaşına geçişi düzenleyen hükümlerin yerine yapılacak yeni düzenlemeler, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanan kademeli geçişe ilişkin kanun taslağı, Konfederasyonumuzun bu konudaki önerisi üzerinde durulmuş, sağlanan yardımlar

yönünde Şubat 2002 ayından itibaren uygulaması başlayacak işsizlik sigortası hakkında katılımcılara ayrıntılı bilgi verilmiştir.

İşçilerin Sosyal Sigorta Hakları, bu hakların hangi koşullarda doğduğu, nasıl talep edileceği konuları ile uygulamada yaşanan sorunlar üzerinde katılımcıların çok duyarlı oldukları memnuniyetle gözlemlenmiştir.

Katılımcıların sosyal sigorta ve işsizlik sigortası konularında daha uzun süreli ve periyodik seminerler düzenleme istek ve arzuları, temsil ettikleri işçilerin haklarını koruma, kollama konusundaki duyarlılıklarının açık göstergesi olarak her türlü takdirin üstündedir.

Doç. Dr. M. Çağatay ÖZDEMİR:

Gazi Üniversitesi Öğretim Üyesi

Bölge Toplantılarına katılan sendika başkanı ve temsilcilerinin büyük bir çoğunluğu orta

Istanbul Avrupa Yakası ile İstanbul'un içinde faaliyet gösteren şube başkanları eğitim seminerinde.

Istanbul Anadolu Yakası ve Bursa Bölge Temsilciliği kapsamındaki şube başkanları eğitim seminerinde.

yaşın üzerindeki insanlardan oluşuyor. Genel kavrama düzeyleri oldukça yüksek olmasına rağmen, sendikacılıkta yaşanan düşüşün sadece Türkiye’de yaşanan gelişmelere bağlı olduğuna ilişkin bir kanaate sahipler ki, bu durum onları ister istemez genel merkez yöneticilerine karşı tavır almaya yönlendiriyor. Türkiye’de aşağı yukarı 15 seneden beri bir türlü bitirilemeyen çarpık özelleştirme uygulamaları ve sorunlarını çözemeyen ekonomik sistemimizin zaafiyetlerden yararlanan uluslararası sermayenin dikte ettirdiği yaptırımların sonuçlarının çok iyi çözümlenmesi gerekiyor. Bunun da yolu daha sistematik hizmet içi eğitim kurslarının Türkiye çapında süreklilik arzmesine bağlı görünüyor.

Yıldırım KOÇ:

TÜRK-İŞ Genel Başkan Danışmanı

TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreterliği tarafından gerçekleştirilen

şube başkanları toplantıları kanımca başarıyla tamamlandı. Teşkilatlarımızın temel direklerini oluşturan şube başkanları, toplantılarda tartışılan konulara etkili bir biçimde katkıda bulundular. Bazı günler de, zamanın kısıtlılığı nedeniyle, çok verimli olan bazı değerlendirmeler yeterince dile getirilemedi. Çeşitli nedenlerle toplantıya katılamayan bazı şube başkanlarının da toplantıda bulunabilseydi, herkes daha fazla yararlanacaktı. Bu arada, Tarım-İş Sendikası’nın Antalya’daki tesisinin yönetici ve çalışanlarına da, gösterdikleri yakın ilgi, sadık oldukları nitelikli hizmet ve güler yüzlere için de teşekkür edilmesi gerektiğine inanıyorum.

İlyas KÖSTEKLİ:

Petrol-İş Sendikası Araştırma Müdürü

TÜRK-İŞ tarafından düzenlenen eğitim seminerleri, hem şube başkanları, hem de toplan-

tılara konuşmacı olarak katılan uzmanlar açısından son derece yararlı olmuştur. Özellikle örgütlenmenin önündeki engeller ve örgütlenme stratejileri konularında şube başkanlarının önemli katkıları olmuştur. Bu eğitim toplantılarının, her ilde, şube organları üyeleri ile işyeri sendika temsilci ve baştemsilcilerinin de katılımıyla yapılmasında büyük yarar görüyorum.

Enis BAĞDADIÖĞLU:

TÜRK-İŞ Araştırma Müdür Yardımcısı

Konfederasyonumuz tarafından düzenlenen “şube yöneticileri semineri”, öncelikle, ülkenin çeşitli yerlerinden ve farklı işkollarından gelen şube düzeyindeki yöneticilerin bir araya gelmesi ve ortak sorunlarına çözüm aramaları, değerlendirmelerde bulunmaları nedeniyle önemli... Ancak, yapılan seminerlerin bir diğer yönü, öğrenme sürecinin birlikte gerçekleştirilmekte olması... Kişisel olarak, bir yandan “ücretler ve gelirler politikası” alanındaki gelişmelerin aktarılması söz konusu olurken diğer yandan anılan gelişmelerin işyeri ve işçi düzeyindeki yansımalarının boyutu ve etkisini irdelemek mümkün oluyor.

Seminerler, ortak sorunlar karşısında ortak aklın ve mücadelenin kaçınılmazlığını -bir kez daha- ortaya koyuyor.

Sendikal sorunların aşılması için öneriler

Dünyada ve Türkiye’de sendikal hareket bir zayıflama sürecinden geçmektedir. Bu zayıflama sürecine müdahale edilmesi “Sendikal hareket bitti” gibi demokratik olmayan, haksız iddia ve yaklaşımlara karşı çıkılması gerekmektedir. Bu ise, daha fazla zaman geçirmeden, çöküş sürecine izin verilmeden, çalışanlar ve sendikalar lehine acil adımların atılmasını zorunlu kılmaktadır. Eğer kısa ve orta vadede, gerekli girişimlerle belli politikalar ve stratejiler oluşturulmazsa, Türkiye’de sendikal hareketin bir çöküş sürecine girmesi kaçınılmaz bir olgu olarak görülmektedir.

Sendikal hareketin zayıflama sürecine girmesi yalnızca Türkiye’ye mahsus bir realite değil. İsveç İşçi Sendikaları Konfederasyonu LO’nun Başkanı Bertol Jonson, Konfederasyonun 100. kuruluş günü etkinlikleri sırasında yaptığı konuşmada bu tehlikeye işaret etmektedir. Başkan Jonson, küreselleşme çağında yaygınlaşan küresel molekülere karşı, küresel sendikal hareketin yaratılması, ikinci sendikal demokrasi hareketinin başlatılması çağrısında bulunmaktadır.

Dünyanın farklı ülkelerinden 12 sendika lideri Başkan Jonson’ın çağrısı doğrultusunda, küresel pazar karşısında sendikaların da küresel bir güç oluşturmalarını istemektedir. Küresel pazara karşı sendikal mücadele

yönteminin, araçlarının neler olabileceğini tesbit etmek amacıyla İsveç’in Stockholm şehrinde bir toplantı yapılacak ve sorun uluslararası düzeyde tartışılacaktır.

Her ülkenin sendikal hareketi tarihi gelişimiyle, günümüzdeki konumuyla farklılıklar göstermektedir. Gelişmiş Batı ülkeleri ile bizim gibi gelişmekte olan ülkelerin ve sendikalarının sorunları arasında nicelik ve nitelik farkı vardır. Ancak küreselleşme, değişim, gelişim ve dönüşüm boyutlarıyla bizim gibi ülkeleri ve sendikaları etkilerken, güçlü demokratik ülkeleri ve sendikal hareketlerini de etkilemektedir.

Tüm dünyada sendikal hareketin ortak sorunu; örgütlenme-

nin zayıflaması, etkinliğin azalmasıdır. Burada dikkat edilmesi gereken nokta, yine tüm dünyada en büyük üretici, tüketici ve seçici grubu sendika üyeleri olan işçilerin oluşturmalarıdır. Zayıflama sürecinden kurtulmamız, giderek küresel bir gücü oluşturmamız için üyelerimizi, potansiyel üyelerimizi çok yönlü olarak harekete geçirmemiz, bu gücümüzden yararlanmamız gerekmektedir.

İsveç işçi hareketine bakıldığında, dünyanın en yüksek örgütlenme oranı sayılabilecek % 85’lik bir örgütlenme oranına rağmen, İsveç sendikaları, sendikal gücün yalnızca yüksek örgütlenme ile korunamayacağını, ölçülemeyeceğinin bilincini taşımaktadırlar. Bu güçlü örgüt-

lenmeye rağmen, sendikal sorunları uluslararası düzeyde tartışmaya açmaları, dünya sendikal hareketi ile dayanışma içinde olmak istemeleri bu düşüncüyü, bu bilinci doğrulamaktadır. Çünkü bugün sendikal bilinç, küreselleşen ekonomik koşulların yarattığı sorunları, yeniden demokrasi hareketiyle, bütünlük ve dayanışma içinde aşabileceğini görmekte ve göstermektedir.

Sendikal hareketin küresel yaklaşımına, dayanışma ihtiyacına Türk sendikal hareketi olarak ilgisiz kalmamalıyız. Ancak bununla birlikte, ülkemizin ve sendikal hareketimizin içinde bulunduğu durumun geniş bir analizini yapabilmeli, açmazlarımızın aşılmasını sağlayacak düşünce platformları ile mekanizmaları yaratabilmeliyiz.

Ülkemiz sendikal hareketinin gelişme trendi hepimiz tarafından bilinmektedir: Sendikalaşma oranımız reel olarak % 20'lerde iken, bu oran şişirilmekte, % 64'lerde gösterilmektedir.

Örgütlü yapımız zayıflamakta, farklı boyutlarıyla sorunlarımız had safhaya ulaşmaktadır. Son yıllarda küresel ekonomi çerçevesinde uygulanan politikalar sonucunda sendikalar zayıflamakta, sendikaların işlevlerini yerine getirememe tehlikesi kendini göstermektedir. Bu durum çalışanlar üzerinde de olumsuz etkiler yapmakta, sendikal inançta ve bilinçte sarsılmalar olmakta, güven duygusu azalmakta ve işçiler arasında bir yılgınlık gözlenmektedir.

Bu olumsuz gidişatın, bu çöküşün nedenleri üzerinde düşünmenin tam zamanıdır.

Öncelikle, sendikal hak ve özgürlüklere karşı olumsuz bir siyasal ittifak yelpazesi oluşmuştur.

Sendika liderlerinden kaynaklanan bazı olumsuzluklar da bu olumsuz tabloyu beslemektedir.

Bir başka faktör, refah seviyesinin gelişmesiyle işçilerin örgütlenmeye sıcak bakmaması, toplumsal hareketten uzaklaşmakta oluşudur. İş güvencesi zayıfladıkça, işsizlik arttıkça işçi örgütlenmeden korkmakta, kaçmaktadır.

Bu olumsuz gelişmeler karşısında, uluslararası sendikal hareketin yeni arayışlarından da yararlanarak, Türk sendikal hareketinin gelişmesi, yeni yapılanma sürecine girmesi için sorunlarımızı, politikalarımızı tartışmalı, alınan kararları hayata geçirmeliyiz.

Sendikal gündemin birinci maddesi toparlanma arayışı olmalıdır. Gerek örgütlülük, gerek sendikal varlığın devamı için olumsuz gidişatın durdurulması konusunda ortak bir yaklaşım sağlanmalı, sendikal saldırılara karşı ortak mücadele verilmelidir. Sendikal hareketin kaderini değiştirmek için asgari müştereklerde anlaşmak, bu sorumluluğu duymak zorundayız.

İşçi hareketinin etkinliğini yeniden kazanması, arzulanan demokratik gücüne kavuşması için, küresel şartların yarattığı politikalara karşı yeni politikalar

ve yeni mekanizmalar geliştirilmelidir.

“Tarih boyunca umutsuzluğu da umudu da yaratan insandır” özdeyişi, sendikacılara yol göstermelidir. Bu özdeyiş yönünde, misyonumuza uygun yeni vizyon yaratmak, sendikal hareketin üzerine düşen görev olmalıdır.

Sendikal etkinliğin artırılması, sendikal dinamizmin sağlanması, örgütlenmenin etkin ve katılımcı bir anlayışla yeniden tesis edilmesi için öncelikle örgütlenmenin önündeki yasal engellerin kaldırılması ve bu yönde mücadele edilmesi gerekmektedir.

Örgütlü olunan işletmelerin dışındaki örgütsüz işletmelerde ya da yeni açılan işyerlerinde performans dayalı toplu iş sözleşme düzeni doğrultusunda örgütlenme yapılmalıdır. İşçi, işveren ve Hükümet, üçlü yapı anlayışı içinde, bu tür örgütlenmede asgari müştereklerde uzlaşarak, yeni modeli hayata geçirmelidir. Burada benimsenmesi gereken düşünce, sendikal işyerinin başarıya ve rekabete engel olmadığı düşüncesidir.

Sendikal işyeri, işletmeler arası rekabeti eşitleyecek, işletmenin gücünü geliştirecek, işçinin sosyal güvenlik haklarını güçlendirirken işletmenin verimliliğini artıracak, istihdamını da olumlu etkileyecektir.

Hükümet, işveren ve işçi kesimi olarak zihniyet değişimini sağlamalıyız. Fakirlikte değil, zenginlikte adaletli paylaşma anlayışını yerleştirmeliyiz. İşletme varsa işçi, işçi varsa üretim, eği-

tim varsa kalite ve verimlilik vardır, anlayışı temelinde toplumsal mutabakatı sağlamalıyız. Bu birlikteliğin hukuksal sınırları içinde kalmalı ve bu sistemi geliştirmeliyiz.

Serbest piyasa ekonomisinden sosyal piyasa ekonomisine geçilmesi benimsenmeli, ihracata dayalı büyüme hedeflerinde birleşmeli, çalışma barışının sağlanması için endüstriyel demokrasi güçlendirilmeli, dolayısıyla ülke güçlendirilmelidir.

Bu yaklaşım çerçevesinde; çalışma hayatının ve sendikal hareketin yeniden yapılanması sürecinde sendika içi demokrasi güçlendirilmeli, geliştirilmelidir. Etik değerleri öne çıkaran bir anlayışla birlikte rasyonel demokratik denetim mekanizmaları harekete geçirilmelidir. Bu şekilde, aşağıdan yukarıya, yukarıdan aşağıya sendikal yapılanmamızı sağlıklı bir şekilde harekete geçirirken, işçiler üzerindeki güven bunalımını ortadan kaldırıp onların güvenliğini yeniden kazanabiliriz.

Burada bir başka önemli husus, sendika yönetimleri ile işletme yönetimleri arasındaki güvensizlik, iletişimsizlik ortamının da yapıcı, olumlu ilişkilere dönüştürülmesi hususudur.

Bir başka önemli husus, konfederasyonlar arası rekabetin, yeni projeksiyonlar etrafında birleşmesi yoluyla kaldırılması ve daha güçlü bir sendikal yapının oluşturulmasıdır.

Yeni sendikal yapılanma sürecinde, milli tip sendikacılık anlayışında revizyona gidilmesi gerekmektedir. Bir başka ifadeyle,

le, merkezi ve mali otoriteden demokratik otoriteyi sağlayacak bir yapılanmaya gidilmelidir. Yerel yönetimlerin işleyişinde olduğu gibi, sendika merkezleri ile şube ilişkilerini düzenleyen tüzüksel ve mali gücün paylaşımı şubelerin gücüne göre adaletli olmalıdır.

İşkolları yönetmeliğinde değişikliğe gidilerek, uluslararası normları yakalayacak bir oluşuma gidilmelidir. İşkolu sayısı 28'den 16'ya indirilmelidir. Bu şekilde, dağılan, etkinliği ve örgütlülüğü zayıflatan sendikal yapı güçlendirilmelidir.

İşçilerin hak ve özgürlüklerini korumak ve geliştirmek için mücadele veren üç işçi konfederasyonu, bir termin planı dahilinde, yöneticilerin özlük haklarını koruyan bir anlayışla tek bir konfederasyon çatısı altında birleşmeli ve bunun adresi de TÜRK-İŞ olmalıdır. Bu şekilde, sendikal hareketteki bölünmüşlük ortadan kaldırılmalıdır.

Sendikal hareket örgütsel ve mali açılardan daha güçlü olduğunda, işçinin güveni artacak, moral motivasyonu olumlu etkilenecektir.

Bunun örneklerine dünyanın birçok ülkesinde rastlanmakta ve olumlu sonuçlar alınmaktadır.

Endüstriyel demokrasinin gelişmesi ile sendikal hareketin güçlenmesi arasında karşılıklı bir ilişki vardır ve bir alandaki gelişme diğerini de olumlu etkilemektedir. Bu yaklaşımdan hareketle, endüstriyel ilişkilerin taraflarının üzerinde anlaşma-

rı gereken hususlar şunlar olacaktır:

İşyerlerinde, işyeri sendika temsilcilerinin etkinliği artırılmalı, sendika temsilcisini söz sahibi kılacak mekanizmalar hayata geçirilmelidir.

İş güvencesi sağlıklı bir biçimde sağlanmalıdır.

İşçi sağlığı ve iş güvenliği etkinlikleri artırılmalıdır.

İşverenler, yasaların emredici hükümlerine uymalıdır.

Hükümetler denetim yetkilerini eksiksiz bir şekilde yerine getirme kararlığını göstermelidir.

Bunların şuurlunda olursak, birleşirsek, hem ülke olarak, hem işyeri olarak, hem de sendika olarak ayakta durabiliriz. Bunun önkoşulu da, özeleştiriyeye açık olmamız, demokratik açılımlara, ulusal ve uluslararası hukuka uyum göstermemizdir.

Bugünden başlayarak, bünyesel sorunlarımızı tartışacak platformları sağlamalı, tartışmanın sonucunda çıkan düşünceleri öncelik sırasına göre acil bir biçimde uygulamalıyız. Buna paralel olarak, orta ve uzun vadede çözümlenebilecek sorunları da belirleyerek, zamana yaymalı ama mutlaka çözümlenebilecek bir sorunlar paketi olarak belirlemeliyiz.

Sendikal hareketin izole edilmesi tehlikesine karşı güç birliğini sağlamanın, dayanışmayı geliştirmenin yollarını, değişen değer yargıları ışığında, yeni sendikal anlayış ve yaklaşımlar çerçevesinde mutlaka bulmalıyız.

Sendikaların görevi nedir?

"Sendikaların görevi nedir?" sorusuna genellikle verilen cevap, "üyelerinin hak ve çıkarlarını korumak"tır. Ancak, "üyelerinin hak ve çıkarlarını korumak" nedir?

Bu konu günümüzde giderek daha fazla tartışılmaya başlandı.

Bir sendikanın görevi, yalnızca üyelerinin ücret ve yan ödemeleri, iş güvencesi, çalışma süreleri, sağlığı ve güvenliği, sosyal güvenliği ve yönetime katılması konularıyla mı sınırlıdır?

Bir sendika, demokratikleşme için mücadele etmeli midir?

Bir sendika, ülkesinin bağımsızlığı ve ulusal egemenlikle ilgili konu ve sorunlara önem vermeli midir?

Sendikaların görevleri arasında demokrasinin korunması ve daha da geliştirilmesinin de yer aldığı konusunda günümüzde kimse tartışmıyor. Herkes, özellikle parlamenter demokrasinin aksadığı dönemlerde işçi hak ve özgürlüklerinde meydana gelen kayıpları da hatırlayarak, sendikaların demokrasi konusundaki görevlerini kabul ediyor.

Ancak son zamanlarda bağımsızlığın ve ulusal egemenliğin korunması konusunda sendikaların görevlerinin arttığı kanısındayım.

Türkiye'de bugün bağımsızlık ve ulusal egemenlik tehdit altındadır. TÜRK-İŞ, ekonomik açıdan 1919 şartlarının bulunduğu tekrar tekrar belirtmektedir. IMF, Dünya Bankası ve Dünya Ticaret Örgütü gibi kuruluşlar aracılığıyla, ulusötesi sermaye, ABD ve Avrupa Birliği, Türkiye'nin iç işlerine kendi çıkarları doğrultusunda müdahalelerde bulunmak istemektedir. Türkiye'de hükümetlerin uyguladığı yanlış politikalar nedeniyle kamu açıkları ve borçlanma ihtiyacı arttıkça, bu müdahaleler daha da artmaktadır.

Bazı kişiler, sendikaların bağımsızlık ve ulusal egemenlik konularındaki duyarlıklarını kuşku ve hatta tepkiyle karşılamaktadır. Sendikaların görevlerinin işçi haklarının savunulmasıyla sınırlı kalması gerektiği gibi bir anlayışı savunmaktadır.

İşçi haklarının ön şartı demokrasidir. Demokrasinin ön şartı ise bağımsızlıktır ve ulusal egemenliktir.

Bağımsızlığını yitirmiş bir ülkede demokrasi olabilir mi?

Ulusal egemenlik yerine yerli ve/veya yabancı bir kesimin dileklerinin veya talimatlarının geçerli olduğu bir ülkede demokrasi olabilir mi?

Bu nedenle, eğer ülkenin bağımsızlığı ve ulusal egemenlik tehdit altındaysa, sendikanın

öncelikli görevi, bunlara sahip çıkmaktır. Sendika, ancak bu şekilde davranarak, üyelerinin hak ve çıkarlarını savunabilir.

1919-1922 döneminde Anadolu'da ulusal bağımsızlık savaşı verilirken, boyunduruk kurulmak istenen bir ulus emperyalizme karşı silahla direnirken, İstanbul'da kalıp daha iyi ücretler için mücadele etmek mi doğrudur, Anadolu'ya geçip İstiklal Savaşı'na katılmak mı? Eğer Anadolu'daki istiklal mücadelesi olmasaydı, İstanbul'da kalıp daha iyi ücret için grev yapan bir işçinin haklarına kavuşması mümkün olabilir miydi?

İşçi hakları mücadelesi demokrasi mücadelesinden ayrılmaz. Demokrasi mücadelesi de bağımsızlık ve ulusal egemenlik mücadelesinden ayrılmaz.

Demokrasi tehdit altındaysa veya yetersizse, işçi haklarını savunması gereken sendikaların birinci görevi demokrasiye sahip çıkmaktır.

Ülkenin bağımsızlığı ve ulusal egemenlik tehdit altındaysa, işçi haklarını ve demokrasiyi savunması gereken sendikaların birinci görevi bu kez bunlara sahip çıkmaktır.

Türkiye'de günümüzde sendikaların görevi, bağımsızlığımıza, ulusal egemenliğe, demokrasiye ve böylece işçi haklarına sahip çıkmaktır.

İşçileri emekliliğe zorlamanın maliyeti gözardı ediliyor

Hükümetin 16 Kasım'da açıkladığı tasarruf önlemleri paketinde 50 yaşın üzerinde bulunan "işçilerin her türlü yasal haklarının ödenerek emekli edilmesine olanak sağlanması faiz dışı bütçe harcamalarının %40'ma ulaşan personel giderlerinde tasarrufa gidilmesi ve kamu hizmetinin ortalama birim maliyetinin orta vadede düşürülebilmesi için gerekli görül-
düğü" açıklanmıştır.

Ancak iradesi dışında işten çıkartılması nedeniyle emekli olmak zorunda kalan işçinin devlete olan maliyeti gözönüne alındığında, sonuç tasarruf paketinde öngörülenin tersini göstermektedir. Bir başka söyleyişle emekli olma zorunda bırakılan işçiden tasarruf sağlanması mümkün olmayacak aksine kamuya yük getirecektir.

Sosyal Sigortalar Kurumunun kayıtlarına göre 2001 yılının 1 inci dönemindeki zorunlu sigortalı sayısı 5.294.709'dur. Bunun 699.269 kamuda, 4.595.440'i ise özel sektörde çalışmaktadır. Kamuda çalışan sigortalı işçilerin toplam sigortalı içindeki payı % 13.2'dir. (Tablo 1)

2001/1 inci dönem itibariyle 50 yaşın üstündeki 252.078 sigortalının 54.773'ü kamuda, 197.305'i özel sektörde çalış-

maktadır. Sigortalılık süresi 14 (Dahil) yıldan fazla olan kadınlar ile 24 (Dahil) yıldan fazla olan sigortalıların toplamı 110.300'dür Sigortalılık süresi bakımından 2002 yılından emekli olma hakkını elde eden bu nitelikteki sigortalının diğer koşullarında yerine getirdiği var sayıldığında, emekli olma zorunda bırakılacak kamudaki sigortalı sayısı 39.099 olarak hesaplanmaktadır.

Tasarruf paketinde emeklilikle ilgili öngörülen tedbirin uygulamaya konulması durumunda, 39.099 işçi her türlü sosyal hakları verilerek işten çıkartılacaktır. İşini kaybeden sigortalı işçiler zorunlu olarak yaşlılık aylıklarının bağlanması Sosyal Sigortalar Kurumundan isteyeceklerdir. Kamuoyun-

da bilindiği şekliyle zorunlu olarak emekli edilmiş olacaktır.

2001 yılında kamuda çalışan işçilerin ortalama aylık ücreti 580 Milyon lira dikkate alınarak diğer ödentileriyle birlikte hesaplandığında, işten çıkartılan 39.099 kamu işçisi için 2002 yılında ödenecek kıdem tazminatı tutarı tüm işçiler tavandan ödemeyi hak ettiklerinden hizmet sürelerine göre toplam 1 Katrilyon 026 Trilyon 742 Milyar lira olacaktır.

Öte yandan işçilerin işten çıkartılmaları nedeniyle devletin 2002 yılındaki yıllık vergi kaybı 54 Trilyon 026 milyar lira, sosyal sigorta prim kaybı 49 Trilyon 602 milyar lira, işsizlik sigortası prim kaybı 7 Trilyon 086 milyar lira olacaktır. Emekli aylıkları ile birlikte 2002 yılında zorunlu emekliliğin devlet maliyetinin 1 Katrilyon 253 Trilyon 747 Milyar lira olarak hesaplanmaktadır. (Tablo 3)

Bu hesaba göre yıllık prim kaybı ile emekli aylığı ödemelerinin 2002 yılında sadece Sosyal Sigortalar Kurumuna getireceği yıllık yük 165 Trilyon 893 Milyar lirayı, işsizlik sigortasının ise 7 Trilyon 086 Milyar lirayı aşacaktır. Bu da kurumun 2002 yılı için öngörülen açığını daha da artıracaktır.

Oysaki kamu toplu iş sözleşmelerine göre ortalama maliyetler gözönüne alındığında 50 yaşın üstünde kamuda çalışan 39.099 sigortalı işçiye işlerine devam etmeleri halinde 2002 yılında yapılacak toplam ödeme (ücret, ikramiye, sosyal nitelikteki ödemeler ile prim yükü dahil) 484 Trilyon 997 Milyar lira olarak gerçekleşecektir.

Bu durumda 50 yaşın üstünde kamuda çalışan 39.099 işçinin 2002 yılında işlerine devam etmeleri halinde üretimleri nedeniyle yaratacakları katma değer dahi dikkate alınmadan devlete maliyetleri, hesaplama ya dahil edilmeyen doğum, evlenme ve ölüm yardımı dahil en çok 485 Trilyon liraya ulaşacak-

ken, işten çıkartılıp emekliliğe zorlandıklarında, hiç üretmeden, 2002 yılında devlete maliyetleri 1 Katrilyon 253 Trilyon 747 Milyar lira olarak gerçekleşecektir. Bir başka söyleyişle zorunlu emeklilik uygulamasının bütçeye getireceği ek yük 768 Trilyon 780 Milyar lira olacaktır. Ödenecek tasarruf teşvik tutarları da dikkate alındığında 2002 bütçesine gelecek yük yaklaşık 1 Katrilyon liraya ulaşacaktır.

Görülüyor ki, tasarruf önlemleri paketinde öngörülen işten çıkarma ve zorunlu emeklilik, faiz dışı bütçe gelirlerindeki %40'a ulaşan personel giderlerini azaltma yerine ek yük getirecek artıracaktır.

Amaç tasarruf ise zorunlu emeklilik hedeflenenin tam tersine sonuç verecektir. 2002 yılında devlete yük getireceği açık olan bu uygulamadan ivedi olarak vazgeçilmesi tasarruf sağlayacaktır.

Tasarruf,

Daha çok üretken yatırımdır,

Daha çok istihdamdır,

Daha çok üretmektir,

Daha çok değer yaratmaktır,

Daha çok ihracattır,

Daha çok kayıt dışı ekonomiyi önlemektir,

Daha çok adil vergidir,

Daha çok yolsuzlukla, yoksullukla mücadeledir.

Tablo 1 : 2001/I Dönem Kayıtlarına Göre Zorunlu Sigortalıların Dağılımı

Sektör	Sigortalı		Toplam	Oran (%)
	Kadın	Erkek		
Kamu	68.113	631.156	699.269	13.2
Özel	987.328	3.608.112	4.595.440	86.8
Toplam	1.055.441	4.239.268	5.294.709	100

Tablo 2 : 2001/I Dönem Kayıtlarına Göre 50 (Dahil) Yaşın Üstündeki Sigortalıların Dağılımı

				24 (Dahil) Fazla Sigortalılık Süresi Olan (Erkek)	14 (Dahil) Fazla Sigortalılık Süresi Olan (Kadın)	Sigortalılık Süresine Göre Emeklilik Hakkını Elde Edenler (E+K)
Sektör	Erkek	Kadın	Toplam			
Kamu	51.349	3.424	54.773	36.514	2.585	39.099
Özel	174.689	22.616	197.305	62.265	8.936	71.201
Toplam	226.038	26.040	252.078	98.779	11.521	110.300

Tablo 3 : Zorunlu Emekliliğin 2002 Yılında Devlete Maliyeti

Türü	Tutarı (Milyar TL.)
Kıdem Tazminatı	1.026.742
Vergi Kaybı	54.026
S. Sigorta Prim Kaybı	49.602
İşsizlik Sigorta Prim Kaybı	7.086
Ödenecek Emekli Aylığı	116.291
Toplam	1.253.747
Çalıştıklarında Yapılacak Ödemelerin Toplamı (Prim Yüğü Dahil)	484.967
Zorunlu Emekliliğin Ek Yüğü	768.780

Kaynak : - 2001/I. Dönem SSK Kayıtları
- Kamu Toplu İş Sözleşmesi

Not : - Kamuda 50 yaşın üstünde 14 yıl (dahil) fazla sigortalılık süresi olan kadınlar ile 24 yıl (dahil) sigortalılık süresi olan erkeklerin 2002 yılında emeklilik haklarını elde edebilecekleri ve bunların zorunlu olarak emekli olacakları var sayımından hareket edilmiştir. (Tüm kamu niteliğindeki kuruluşlarda)
- 2000 yılı bütçesinde ilk altı ay için öngörülen % 10 artış dikkate alınarak kıdem tazminatı üst sınırı ile sosyal nitelikteki ücretler yükseltilmiştir.
- Kamu toplu iş sözleşmelerinde kıdem tazminatının farklı sürelerde ödenmesi öngörüldüğünden 2002 yılının ilk yarısındaki artışlar, ikramiye ve sosyal nitelikteki ücretler dikkate alınarak tüm işçilerin kıdem tazminatı artırımlı tavan sınırdan hizmet sürelerine göre 30 gün üzerinden hesaplanmıştır.
- Kamuda ortalama aylık ücret 580 milyon lira olarak alınmıştır.
- Özel sektörde çalışanlar hesaplama dahil edilmemiştir.
- Emekli aylıkları ilk 6 ay için % 10, ikinci 6 ay için % 5 oranında artırılmıştır.

Yaşam Boyu Öğrenme

Günümüzde yaşama, öğrenme ve çalışma biçimleri hızla değişmektedir. Bütün bu değişimlerin yaşandığı bir ortamda, kişileri hayata hazırlama misyonunu yüklenen eğitim sistemlerinin değişmeden aynen kalmaları ve bu şekilde yüklenmiş oldukları misyonu yerine getirebilmeleri mümkün değildir. Bireylerin, oldukça dinamik ve değişken bir işgücü piyasasında rekabet edebilmeleri ve ekonomik seviyelerini koruyabilmeleri için "istihdam edilebilirlik" niteliklerini kazanmaya ve bu nitelikleri sürekli olarak geliştirmeye ve yenilemeye ihtiyaçları vardır. Bireylerin yaşamları boyunca devam eden ve her geçen gün daha da önem kazanan bu ihtiyaçları "yaşam boyu öğrenme" yaklaşımının doğmasına sebep olmuştur. 1996 yılı, Avrupa Yaşam Boyu Öğrenme Yılı olarak kabul edilmiş ve kutlanmıştır.

Avrupa Birliği Komisyonu 2000 yılında "Yaşam Boyu Öğrenme Momenandumu"nu kabul ederek bu metnin hayata geçirilmesini tüm üye devletlerde ve aday ülkelerde tartışmaya açmıştır.¹ Avrupa Birliği, Yaşam boyu Öğrenmeyi şu şekilde tanımlamaktadır: "Bilgi, beceri ve yeterliliği geliştirmek amacıyla sürekli olarak yapılan eği-

tim faaliyetlerinin tümü". Kısacası yaşam boyu öğrenme, örgün, yaygın her türlü eğitim faaliyetini kapsayan çok geniş bir kavramdır. Hatta, günlük yaşamda, doğrudan eğitim amacı olmaksızın öğrenilen şeyler (informal) dahi bu kapsamda değerlendirilmektedir.

Beşikten mezara kadar eğitim şeklinde de ifade edilebilen bu kavramın iki temel amacı mevcuttur. Bunlar hazırlanan AB Yaşam Boyu Öğrenme Momenandumunda da yer almaktadır:

- Aktif vatandaşlığın teşvik edilmesi ve
- Kişilerin istihdam edilebilirlik niteliklerinin geliştirilmesi,

Avrupa Birliği Momenandumu yaşam boyu öğrenmenin, eğitimin sadece bir boyutu olmadığı hususunun altını önemle çizmektedir. Avrupa Birliği, yaşam boyu öğrenmeyi;

- vatandaşlık bilincinin geliştirilerek daha bilinçli ve katılımcı vatandaşların yetiştirilmesinde;
- istihdamın geliştirilmesinde;
- bireylerin ekonomik rekabet gücünün ve istihdamın korunmasında;

- sosyal dışlanmışlıkla mücadelede, marjinal grupların toplum ile entegrasyonunda;

- tüm insanlara eşit fırsatların sunulmasında

en temel politiklardan birisi olarak görmektedir.

Momenandumda Avrupa Birliği, yaşam boyu öğrenme yaklaşımının uygulamaya konulması ve beklenen sonuçların alınabilmesi için birlikte çalışmaya, her düzeyde işbirliği yapmaya ihtiyaç olduğunu vurgulamıştır. Bunun için aşağıdaki hususların altı önemle çizilmektedir:

- Herkese, bütün bireylere eşit öğrenme fırsatlarının sunulduğu bir toplum yaratmak,
- Eğitim-öğretim sistem ve kanallarını, bireylerin bütün yaşamları boyu yararlanabilecekleri şekilde yeniden düzenlemek,
- İş yaşamının değişen istek ve ihtiyaçlarına cevap verebilmek için daha yüksek eğitim beceri seviyesine ulaşmak,
- Bireylerin, içinde yaşadıkları ülkenin sosyal ve politik yaşamına daha aktif bir biçimde katılmalarını teşvik etmek ve onları buna hazırlamak.

1 SEC (2000) 1832, 30 Ekim 2000, Brüksel.

Avrupa Birliği'nin 2000 yılında hazırladığı Yaşam Boyu Öğrenme Momenandumunda ayrıca, üye ülkelerde yapılması gereken çalışmalara ilişkin altı temel mesaja yer verilmiştir. Söz konusu mesajlar ve kapsam-ları hakkında özet bilgiler aşağı-da sunulmaktadır:

- Herkes için yeni temel beceriler (bilgi teknoloji-si; yabancı dil; teknoloji kültürü; girişimcilik; sos-yal beceriler; öğrenmeyi öğrenme; beceri yenileme; esnek öğrenme ortamı, vb).
- İnsan kaynaklarına daha fazla yatırım (şeffaflığın teşvik edilmesi; sorumlu-luk paylaşma kültürü; sosyal tarafların rolü; çer-çeve anlaşmalar; daha es-nek çalışma modelleri; öğ-renmeye zaman ayırma; kolay erişim; her türlü teş-vik vb.).
- Eğitim-öğretimde yenilik-ler (Kullanıcı merkezli öğrenme sistemleri; bilgi iletişim teknolojisine da-yalı yeni eğitim metodları; öğretmenlerin rolü; de ği-şik gruplara uygun, adap-te edilebilir öğrenme sis-temleri; yeni ve uygun iş başı eğitimi biçimleri; e ği-ticilerin eğitimi vb.).
- Her türlü eğitimin de ğer-lendirilmesi ve belgelen-dirilmesi (öğrenme tale-binin karşılanması; şeffaf-lığın artırılması; bilgi, be-ceri ve deneyime daha faz-la de ğer verilmesi; ö ğr ün

e ğitim dışı yollarla öğren-menin desteklenmesi ve bu yolla öğrenilenlerin de ğerlendirilmesi ve belge-lendirilmesi; daha önce öğrenilenlerin tanınması, de ğerlendirilmesi; mevcut sistemin esnek bir yapıya kavuşturulması vb.).

- Rehberlik ve danışmanlık hizmetlerinin yeniden gözden geçirilmesi (Sü-rekli destek; bilgi kaynak-larına yerel erişim imkan-ları; proaktif bir yaklaşım; bilgi labirentlerinde ücret-siz dolaşım; AB'deki fırsat-lar; eğitim ile istihdam arasında daha sağlıklı köprülerin kurulması; da-ha aktif bir meslek danış-manlığı ve yönlendirme yaklaşımı; kullanıcı dostu, açıklamalı ve kolay kulla-nımlı döküman, araç ge-reç vb.).

- Eğitimin eve yakınlas-tırılması (Erişim zorluğu olan kesimlere ulaşmak için bilgi iletişim teknolo-jisi imkanlarından yarar-lanma; yerel ve bölgesel merkezli girişimler için yaşam boyu öğrenme yak-laşımı; günlük ortamda öğrenme merkezleri; öğre-nen toplum için bilgi a ğla-rı; çok amaçlı öğrenme merkezleri; açık ve yerel işbirliğine dayalı yakla-şım-lar; insanları öğren-me-yeye özendirmek için bilgi iletişim imkanlarından yararlanma vb.).

Bugün Avrupa Birliğinde da-hi, yaşam boyu öğretimin uygu-lanması konusunda geniş bir konsensüs olmakla birlikte, bu-nun nasıl uygulanacağı ve başa-rılı olacağı konusunda farklı gö-rüşlere rastlanmaktadır.

Ülkemizde ise yaşam boyu öğrenme kavramının tam olarak

anlaşıldığı ve neyin nasıl yapılacağı konusunda görüş birliğine varıldığını söylemek pek mümkün değildir. Ülkemizde yaşam boyu öğrenme, uzun yıllar yaygın eğitim olarak anlaşılmıştır. 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununda, örgün eğitim dışında yer alan her türlü eğitim faaliyeti yaygın eğitim olarak tanımlanmıştır. Oysa yaşam boyu öğrenme, yukarıda görüldüğü üzere, bireyin yaşamı boyunca gelişimine katkıda bulunan her türlü öğrenme faaliyetini kapsayan geniş bir kavram olarak tanımlanmaktadır.

Bu konu önemine binaen, Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı hazırlık çalışmaları kapsamında özel ihtisas komisyonu kurulmak suretiyle incelenmiştir. Kurulan Özel İhtisas Komisyonu'nun adı "Hayat Boyu Eğitim veya Örgün Olmayan Eğitim" olarak belirlenmiştir. Ko-

misyonun Raporunda "hayat boyu eğitim" kavramı şu şekilde tanımlanmaktadır:

"Eğitimin insan hayatına bağlı bir süreç olduğunun ortaya çıkmasıyla birlikte gündeme gelen hayat boyu eğitim kavramının anlamını açıklamak için, kavramın içinde yer alan yaşam, hayat boyu eğitim kavramlarını incelemek gerekir. Bu kavramların anlamı ve yorumu geniş olarak hayat boyu eğitimin anlam ve kapsamını belirtmektedir.

Eğitim, örgün eğitimin sonunda bitmemekte, hayat boyu sürmektedir. Eğitim bireyin tüm yaşamını kapsamaktadır. Hayat boyu eğitim, bireyin özel, aile, sosyal ve mesleki yaşamda en büyük gelişimin sağlanabilmesi için bireyin yaşamının tüm alanlarında yürüttüğü örgün, yaygın ve algın öğrenmeyi kapsamaktadır. Dolayısı ile hayat boyu eğitim, eğitim kademeleri-

ni ve biçimlerini, yani okul öncesi, ilk, orta ve yüksek öğretimi, örgün yaygın ve algın eğitimi kapsamakta ve birleştirmektedir."

Sözkonusu raporda hayat boyu eğitimin üç temel amacı bulunduğu görüşünden hareketle bu amaçlar şu şekilde sıralanmıştır.

- Kişisel gelişme
- Toplumsal bütünleşme
- Ekonomik büyüme.

Aynı raporda hayat boyu eğitimin uygulanabilmesi için tüm eğitim sisteminde dikkat edilmesi gereken temel hususların olduğu vurgulanmıştır. Bu hususlar hayat boyu eğitimin temel ilkeleri şunlardır:

1. Ansiklopedik bilgilere son verilmesi,
2. Okumaz-yazmazlığa son verilmesi,
3. Bilgilerin geleneksel yollarla aktarılmasına son verilmesi,
4. Aşırı uzmanlaşmaya son verilmesi,
5. Her düzeyde geleneksel eğitim yöntemlerine son verilmesi,
6. Eğitimin demokratikleşmesi.

Özel İhtisas Raporunda yer alan bu görüşler Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planında yer almamakla birlikte, eğitimin yaşam boyu öğrenme yaklaşımıyla yeniden yapılandırılacağı, bu yaklaşımın eğitimin bütün evrelerini kapsadığı ifadesine yer verilmiştir. Ancak Planda yaşam boyu öğrenme konusunda herhangi bir tanım ya da kapsama yer verilmemiştir.

Küreselleşme ve kadın emeği

Ekonomik ve teknolojik gelişmeler, sosyal yaşamla ilgili insanların değer yargılarının değişmesine, çalışma hayatında da birtakım değişikliklere, gelişmelere yol açtığı görülmektedir.

Son yıllarda dünyadaki sosyal ve ekonomik gelişmelere paralel olarak ortaya çıkan ve çalışma hayatını da büyük ölçüde etkileyen "küreselleşme" olgusu ile karşı karşıyayız.

İşletme ve firmaların uluslararası faaliyetlerinin artması, onları ulusal bir rekabet yanında uluslararası bir rekabete de büyük ölçüde muhatap olur hale getirmiştir.

Her şeyin "uluslararası rekabet gücü"ne endekslenmesi, toplumları ve insanları, ama emeğiyle geçinen kitleleri acımasızca ezen bir silindire dönüştürmüş bulunuyor. Çünkü küreselleşme, gerek ulusal, gerekse uluslararası

boyutta eşitsizlikleri büyütüyor, gelir ve servet dağılımında, yaşam standartlarında varolan uçurumları büyütüyor, her düzeyde kutuplaşmayı artırıyor; kitleleri, ulusları, bölgeleri, kıtaları marjinalleştirerek eziyor, bir süre sonra da uluslararasılaşma sürecinin tamamen kıyısına savuruyor. Gelişmiş ülkeler içinde dahil yoksulluk sosyal bir afet halini almaya başlarken, dünya ölçeğinde gelir eşitsizlikleri dayanılmaz boyutlara varıyor. Dünya ölçeğinde en zengin % 20'lik nüfus diliminin dünya geliri içindeki payı, 1960 ile 1991 arasında % 70'den % 85'e çıkıyor! Dünyanın en zengin 358 kişinin servetleri toplamı, yeryüzü nüfusunun en yoksul % 45'lik bölümünün yani 2,3 milyar insanın yıllık gelirine denk düşüyor!

Küreselleşmenin etkileri, özellikle 1980'lerin ortalarından itibaren, birçok ülkede kadınla-

rın işgücüne katılım örüntülerini derinden etkilemiştir. Kadınların gerek emek piyasasındaki konumları, gerekse de hanehalkı ve toplumdaki konumları etkilenmiştir.

Küreselleşme genel olarak kadın emeği üzerinde benzer etkilere yol açmıştır. Bu etkiler; işgücünün feminizasyonu, işsizlik, kadınların enformel sektör faaliyetlerindeki artışı ve genel olarak yoksulluğun kadınlaşmasıdır.

Emeğin kuralı dışılaştırıldığı yıllar olarak adlandırılan 1980'lerde belirleyici olan diğer bir süreç emek etkinliğinin feminizasyonudur. Emek sürecinin esnekleşmesi ile "kadın işi" birlikte görülmektedir. Sermayenin krize, örgütlü emek gücüne ve sosyal refah devletine verdiği bir yanıt olarak değerlendirilmesi gerekir. Bir yandan artan yoksullaşma aile bireylerinden biri formel sektörde çalışırken diğerlerinin katkı için enformel sektörde çalışmaları söz konusu olurken, üretimin yeniden yapılanmasında esneklik, enformelleşme ile sağlanmış, hükümetlerle de en azından işsizliği azaltıcı bir sektör olarak bu sektöre göz yummuşlardır. Kadınların enformel sektördeki bu katılımları, dünya genelinde formel sektörden daha yoğunudur.

Kural dışılaştırmanın kadın üzerinde yarattığı olumsuz etkilerden biri de diğer düzenlemelerle birlikte "eşit işe eşit ücret"

düzenlemesinin etkisizleşmesi olmuştur.

Diğer yandan özelleştirme ile birlikte kamu sektörünün daralmasının da kadınların ücretleri üzerinde olumsuz etki yaptığı belirtilmelidir. Yapısal Uyum Politikalarının özel sektörde olduğu gibi kamu sektöründe de ücretleri aşağı doğru çekmiş olduğu doğrudur. Ancak kamu sektöründe kadın-erkek ücret farkının özel sektörden daha az olduğu bilinmektedir. Özelleştirme ile bu avantaj da ortadan kalkmıştır.

Küreselleşmenin beraberinde getirdiği işsizliğin artışı kadınları hem doğrudan hem de dolaylı yollardan etkilemiştir. Kadınların ağırlıkla istihdam edildikleri düşük beceri gerektiren işlerde teknolojinin girişiyle doğrudan etkilenme yaşanırken, nitelsiz işler için erkeklerle daha fazla rekabet etmeye başlamalarıyla da dolaylı olarak olumsuz bir etki oluşturmaktadır. Kadınlar zaten çok az istihdam edilmekte oldukları örgütlü sektörden dışlanmışlardır.

Konuya ilişkin yapılan araştırmalar ekonomik krizlerin ve onların etkilerini gidermek için uygulanan ekonomik politikaların kadınlar arasında işsizliği yaygınlaştırdığını göstermiştir. Bir yandan kadınların enformel istihdamı artmaktayken kentli kadın işsizliğinin yükselmesi üretim sürecine yeni teknolojilerin girmesinin nitelsiz kadın işgücüne duyulan ihtiyacı azaltması, yapılanma stratejisi doğrultusundaki ekonomik sürecin kadınların işgücü arzını emebilecek istihdam alanları yaratmış olması bulunmaktadır.

Sermayenin küreselleşmesi, ulusal sınırların geçirgenleşmesi, Yapısal Uyum Programlarının hayata geçirilmesi gibi makro değişimlerin sonucu olarak refah devletinin aşmırılması, düzenlemelerin ortadan kaldırılması genel olarak yoksullar aleyhine gelir dağılımını bozmuştur. Standart olmayan part-time, mevsimlik hizmet işi, gündelik ve eve iş verme, alt sözleşme ile çalışma, sosyal devletin terk edilmesi, sağlık, eğitim gibi hizmetlerde azalma, aileye yönelik sosyal hizmetlerin terk edilmesi, kadınların hem yararlandıkları hem de çalıştıkları alanların daralmasıyla sonuçlanmıştır. Sosyal ve aile hizmetlerinin özelleştirilmesi, yaşam standartlarının düşmesi hem emekçiler hem de yoksul hanelerden kadınlar olarak yoksulluğun kadınlaşması olgusu yaşanmıştır. Sosyal hizmetlerin ve aileye yönelik hizmetlerin kesilmesi bu hizmetlerin yararlanıcısı olan kadınları savunmasız bırakmış, hem de çocukların, yaşlıların bakımı gibi geleneksel işleri tekrar kadınların omuzları-

na yükleyerek onları yarım zamanlı işlerde çalışmaya zorlamış böylece kamu hizmetleri sayesinde kadınların kazandıkları zaman vb. gibi avantajlar ortadan kalkmıştır. Dolayısıyla kamu harcamalarının kısılması ve devletin sosyal hizmetlerinin azaltılmasının etkisi yoksullaşma ile sınırlı kalmamış, cinsiyet eşitsizliğini derinleştirici etki de yapmıştır. Küreselleşme, ulusal devletlerin yeniden üretim, işyeri örgütlenmesinin dönüşümü, aile içi sorumlulukların paylaşılmasındaki eşitleştirici düzenlemelelerini ciddi şekilde zayıflatmıştır.

Bütün olumsuz çalışma koşullarına, düşük ücretlere rağmen kadınların ücretli çalışmaya başlamış olmaları sosyal ve psikolojik açıdan olumlu etki yapmış olabilir. Ancak genel olarak bakıldığında küreselleşme ve Yapısal Uyum Programları doğrultusundaki bütün uygulamalar kadınlar açısından olumsuz sonuçlar doğurmuştur. Sürecin yükünün kadının omzuna yıkıldığı söylenmesi yanlış olmaz.

IMF Gölgesinde Asgari Ücret

"Asgari ücret, bilindiği gibi ödenmesi zorunlu olan en az ücrettir.

Asgari ücretin belirlenmesini düzenleyen Asgari Ücret Yönetmeliği uyarınca, asgari ücret, pazarlık ücreti değildir. İşçinin asgari düzeyde gereksinimlerini karşılayacak, kanun ve yönetmeliklere uygun taban ücretidir.

Asgari ücretin belirlenmesi sırasında, Komisyonumuz, bu çerçevede bir karar alınması için çalışmıştır. Bilindiği gibi ülkemiz, yüksek oranlı enflasyon kışkıracısından kurtulma çabasıdadır. Bu çabaların olumlu sonuçları da alınmaktadır. 2002 yılı enflasyon hedefine ulaşılması ise ülkemizin önünü açacaktır.

İşte bu çerçevede hareket eden Komisyonumuz; halen aylık 167.940.000.- TL olan asgari ücreti 2002 yılı enflasyon hedefi dikkate alınarak, 2002 yılının ilk yarısı için %32,2 artışla 2000.000.750.- TL olarak belirlemiştir.

2002 yılında uygulanacak asgari ücretlerin belirlenmesinde, yönetmeliğin ilgili hükmü uyarınca ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik durum öncelikle ele alınmıştır.¹

"Asgari Ücret Tespit Komisyonu Kararı"na temel olan gerekçe, 29 Aralık 2001 tarihli resmi gazetede yukarıdaki biçimde yer aldı. Asgari ücreti belirlemekle görevli Komisyon, kararını "işçi temsilcilerinin muhalefetine karşılık oyçokluğuyla" vermişti.

Komisyonunda görev yapan işçi kesimi temsilcisi olarak hazırladığımız "karşı oy gerekçesi"² asgari ücretin belirlenmesi çalışmalarında savunulan görüşleri temel yönleriyle ortaya koymaktadır.

Asgari ücret; işçi ve ailesinin, günün ekonomik ve sosyal koşullarına göre insan haysiyetine uygun bir yaşantı sürdürmelerine imkan veren bir ücrettir. Çalışanların yaşama koşullarını düzenlenmesine yönelik önemli bir uygulamadır. İşçi, yaşamını sürdürebilmek ve ailesini geçindirebilmek için çalışmak zorundadır. Ancak çalışması karşılığında bir gelir elde edebilmektedir. İşçi eğer çalışma imkanı bulamazsa aç kalacaktır. Bu nedenle, çoğu zaman işçi kendisine önerilen düşük ücreti kabul etmek zorunda kalmaktadır. Kendi çıkarını ve karını düşünen bazı işverenler, işçilerin bu durumundan yararlanarak emeği değerinin çok al-

tında bir karşılıkla çalıştırmak istemektedir. Özellikle pazarlık gücü zayıf işçilerin korunması ve ücret düzeyinin kabul edilebilir bir düzeyde olması bu yönüyle önem kazanmaktadır.

Asgari ücrete ilişkin uluslararası düzenlemelerde "düşük ücretlere karşı koruma" amacı ön plandadır. Ülkemizde de asgari ücreti yasal yoldan belirlemenin temelinde bu amaç yatmakta, özellikle vasıfsız ve pazarlık gücü bulunmayan işçilerin, ekonomik kriz, işsizlik gibi nedenlerle işveren tarafından istismarını ve çok düşük ücretlerle çalıştırılmasını engellemeye yönelik olarak uygulanmak istenmektedir.

Ülkemizde de, asgari ücretle ilgili düzenlemelerin temelinde bu anlayış bulunmaktadır. Ancak, ekonomik ve toplumsal koşullardaki değişim ve egemen olan siyasal görüşe bağlı olarak ortaya çıkan yaklaşım farklılığı, asgari ücret belirlenmesine doğrudan yansımaktadır.

Ülkemizde bugün yaşanan ekonomik krizin temelinde, uluslararası sermaye kuruluşlarının dayatmaları, ama daha da önemlisi yıllardır ülkeyi yönetmeyen siyasal iktidarların uygulamaları bulunmaktadır. Her kriz döneminin faturası başta

1 29.12.2001 gün ve 24625 sayılı Resmi Gazete

2 Ibid

ücretliler olmak üzere dar ve sabit gelirli kesimlere çıkartılmaktadır. Daha önceki hükümetler döneminde olduğu gibi, 57'inci hükümet döneminde geliştirilerek devam eden bu uygulamaların çarpıcı yanı, IMF ve Dünya Bankası tarafından dayatılan politikaların "aleni" biçimde uygulanmasıdır.

Türkiye'de halen uygulanan iktisat politikalarının gündeminde gelir dağılımı adaletsizliğinin giderilmesi ve çalışanların refah düzeyinin yükseltilmesi gibi bir amaç bulunmamaktadır. Siyasal iktidarın dar ve sabit gelirli kesimlere yaklaşımı asgari ücret belirlenmesi çalışmalarında bir kez daha açığa çıkmıştır.

Uluslararası Para Fonu (IMF) ile yapılan programların önemli bir unsuru "şartlılık" unsuru içermesidir. IMF kaynaklarını kullanabilmek için bir ülke Hükümetinin bazı politika tedbirlerini almak hususunda mutabakat vermesi gerekmektedir. Bu politika taahhütleri hükümet tarafından IMF'e verilen niyet mektubunda yazılıdır.

Hükümetin bugün uyguladığı ekonomik politika, IMF'e verilen niyet mektubunda yer alan taahhütlerdir. Ülkemiz ve halkımız açısından sıkıntı yaratan uygulamaların temelinde bu taahhütler bulunmaktadır. Ne yazık ki hükümet, Türkiye'nin sorunlarını IMF'in ve sermayenin taleplerini yerine getirerek çözeceğini sanmaktadır.

IMF programının genel stratejisi çerçevesinde uygulanan gelirler politikasının temelini, ücret ve fiyat artışlarının hedef enflasyon ile aynı oranda belirlenmesi oluşturmaktadır.

Bu kapsamda, asgari ücretle ilgili taahhüt şu şekildedir: "Asgari ücret artışları Hükümet temsilcileri, sendika temsilcileri ve işveren temsilcilerinden oluşan Asgari Ücret Komisyonu tarafından belirlenmektedir. Ancak Hükümet 2000 yılındaki asgari ücret artışlarının hedeflenen enflasyon oranı ile aynı doğrultuda olmasını sağlamak için çalışacaktır."³

Hatırlanacağı üzere, 2000 yılının ilk altı aylık dönemi itibarıyla asgari ücret; 16 yaşından büyük işçiler için yüzde 17,3 oranındaki artışla brüt

109.800.000.-TL/ay (net 80.550.900.- TL/ay) ve ikinci altı aylık dönem için, yüzde 8,2 oranında bir artışla brüt 118.800.000.-TL/ay (net 86,922,900.- TL/ay) olmuştur.⁴

2000 yılında asgari ücretteki toplam artış oranı (altışar aylık yüzde 17,3 ve yüzde 8,2'in kümülatif artışı) yüzde 26,9 olmuştur. Oysa 2000 yılının sonunda tüketici fiyatlarındaki artış oranı yüzde 39,0 olarak gerçekleşmiş ve anılan yıl için hedeflenen yüzde 25 enflasyon oranı aşılmıştır. Bu gelişmeler sonucu asgari ücret enflasyon karşısında reel olarak gerilemiştir.

2000 yılında geçerli olacak asgari ücretin belirlenmesinde hükümet-işveren tarafından izlenen politika 2001 yılında da

3 IMF'e verilen 9 Aralık 1999 tarihli Niyet Mektubu

4 31.12.1999 gün ve 23923 sayılı Resmi Gazete

sürdürülmüştür. Asgari ücret belirleme çalışmalarıyla ilgili yapılan ilk toplantıda, işçi kesimi temsilcisi olası gelişmelere işaret etmiş ve açılış konuşmasında şu tespitlerde bulunmuştur:⁵

"Sayın Bakanın çağrısıyla, 2001 yılında geçerli olacak asgari ücreti belirlemek üzere toplandık. Ancak Komisyonun yapacağı çalışmalardan umutlu olmadığımızı hemen belirtmek istiyorum. Hükümetiniz, uyguladığı ekonomik program çerçevesinde asgari ücreti ne kadar arttırmayı düşünmektedir? 'Asgari ücretin ne miktarda tespit edileceği Komisyon olarak görevinizdir' şeklindeki bir yaklaşımı da doğru bulmadığımızı hemen belirtmek isterim. Çünkü, geçtiğimiz yıl asgari ücretin IMF'e verilen niyet mektubu doğrultusunda tespit edildiği

bilinmektedir. Bu yıl da değişen bir şey olmayacağı düşüncesini taşımaktayız."

Bu öngörü doğru çıkmıştır. IMF politikaları 2001 yılı asgari ücretinin belirlenmesinde temel etken olmuştur. Nitekim, IMF'e verdiği mektupta⁶ Hükümet, "Asgari ücret artışları, Hükümet, sendika ve işveren temsilcilerinden müteşekkil Asgari Ücret Tespit Komisyonu tarafından belirlenmektedir. 2000 yılında olduğu gibi, hükümet 2001 yılı için asgari ücret artışlarının hedeflenen enflasyon ile uyumlu olmasını sağlamak konusunda gayret gösterecektir." taahhüdünde bulunmuş ve asgari ücret -2000 yılında olduğu gibi- hükümet/işveren oy çokluğuyla belirlenmiştir.

Böylece, 16 yaşından büyük işçiler için asgari ücret, 2001 yılının ilk altı aylık dönemi için yüzde 17,8 oranındaki artışla brüt 139.950.000.- TL/ay (net 102.396.600.- TL/ay), ikinci altı

aylık dönem içinse yüzde 5.0 oranında bir artışla brüt 146.947.500.-TL/ay (net 107.323.830.- TL/ay) olarak belirlenmiştir.

Hükümetin 2001 yılı enflasyon hedefi doğrultusunda asgari ücret kümülatif yıllık yüzde 23,7 oranında arttırılmasına karşın tüketici fiyatları daha yılın ilk altı ayında yüzde 32,3 olarak gerçekleşmiştir. Bir takım hayali hedeflerle çalışanlar cendereye alınmak istenmiş ve fakat yaşanan gelişmeler gerçek durumu ortaya çıkarmıştır. Ülkede yaşanan ekonomik istikrarsızlık ile işçi ücretleri arasında bağlantı kuranların haksız ve yanlış yaklaşımları -bir kez daha- yaşanan gerçekler karşısında mahkum olmuştur.

Türkiye'de Kasım ve Şubat aylarında yaşanan kriz sonrası değişen ekonomik koşullar karşısında asgari ücretin yeniden belirlenmesi zorunlu hale gelmiş ve toplantıya çağrılan Komisyon, 1 Ağustos 2001 tarihin-

ASGARI ÜCRET-ENFLASYON ALANINDAKİ GELİŞİM

	Ortalama Brüt Asgari Ücret* (TL/Ay)	Ortalama Brüt Asgari Ücret Artış Yüzdesi	Ortalama Yıllık Enflasyon Artış Yüzdesi	Ortalama Brüt Asgari Ücretteki Reel Yüzde Değişme
1999	85.837.500.-	111,4	64,9	28,2
2000	114.300.000.-	33,2	54,9	-14,0
2001	152.195.625.-	33,2	54,4	-13,7

Kaynak: TÜRK-İş Araştırma Merkezi

* Asgari Ücret'in yürürlük tarihi esas alınarak ağırlıklandırılmıştır.

5 19.10.2000 günlü TÜRK-İş Haber Bülteni

6 IMF'e verilen 18 Aralık 2000 tarihli Mektup

den itibaren asgari ücreti yüzde 14,3 oranında artışla brüt 167.940.000.-TL/ay (net 122.186.520.- TL/ay) olarak işçi kesiminin muhalefetiyle belirlenmiştir.⁷

Bu gelişmeler IMF'e verilen mektupta⁸ şu biçimde yansımaları bulmuştur: "...Ayrıca, asgari ücret, fiyat ve ücret beklentilerine rehberlik etmek üzere, yılın geri kalanı için tahmin edilen enflasyonla da tutarlı olarak, Temmuz ayından itibaren yüzde 19,8 oranında arttırılmıştır."

Hükümet, IMF'e taahhüdü doğrultusunda, hedeflenen enflasyonla uyumlu gelir politikası uygulamasını sürdürmüş ve asgari ücreti 2001 yılında üç tespit sonrası yıllık yüzde 41,4 oranında arttırmıştır. Ancak hedeflenen enflasyon gerçekleşti-

rilememiş ve tüketici fiyatları yıl sonu itibariyle yüzde 68,5 olmuştur. Asgari ücretin satın alma gücü yine gerilemiştir.

DPT 2002 Yılı Programında, net ele geçen ücretlerdeki gelişmenin değerlendirildiği tabloda, net asgari ücretin 2000 yılında yüzde 14,6 ve 2001 yılında yüzde 13,5 oranında reel kayba uğradığı tespiti yapılmıştır.⁹

Türkiye'de gelir dağılımı dengesizliğinin artarak devam ettiği, gelir dağılımında gözlenen olumsuz gelişmenin esas itibariyle kentsel yerlerde meydana gelen bozulmadan kaynaklandığı, Türkiye'de sağlıklı bir yaşam sürdürebilmek için gerekli olan minimum gıda harcamaya düzeyine sahip bulunamama durumu olarak tanımlanabilen mutlak yoksulluk ora-

nının yaklaşık yüzde 8 olduğu, gıda ve diğer tüketim ihtiyaçlarını bir bütün olarak dikkate alan temel gereksinimler yaklaşımına göre yoksulluk riski altında bulunan nüfusun oranının yüzde 24 civarında olduğu, ekonomik büyümeden sağlanan gelir artışından yoksul kesimin yeterince yararlanamadığı devletin resmi belgelerinde yer almaktadır.¹⁰

Yaşanan ekonomik kriz toplumda en fazla dar ve sabit gelirli kesimler üzerinde etkili olmuş, toplumun en alt kesimini oluşturan ve en savunmasız durumda bulunan yoksul kesimleri koruyan mekanizmalar yetersiz kalmıştır. Bu mekanizmaların başında gelen asgari ücretteki artış, IMF'e verilen taahhüdün gölgesinde düşük tutulmuştur.

ASGARI ÜCRETEN YAPILAN KESİNTİLER

	Ocak'2001	Temmuz'2001	Ağustos'2001	Ocak'2002
Brüt Aylık Asgari Ücret	139.950.000	146.947.500	167.940.000	222.000.750
SSK Primi	19.593.000	20.572.650	23.511.600	31.080.105
Gelir Vergisi	14.348.700	15.230.385	17.875.440	23.805.096
Damga Vergisi	839.700	881.685	1.007.640	1.332.005
İşsizlik sigortası	2.799.000	2.938.950	3.358.800	2.220.008
Kesintiler Toplamı	37.580.400	39.623.670	45.753.480	58.437.213
Kesinti Oranı	26,9%	27,0%	%27,2	%26,3
Net Aylık Asgari Ücret	102.369.600	107.323.830	122.186.520	163.563.537

Kaynak: TÜRK-İŞ Araştırma Merkezi

7 26.07.2001 gün ve 24474 sayılı Resmi Gazete

8 IMF'e verilen 31 Temmuz 2001 tarihli Mektup

9 2002 Yılı Programı, DPT, s.177

10 VII. BYKP (2001-2005), DPT, s.99-100

Bu nasıl sağlanmıştır?

İş Yasası'ndaki düzenlemeye göre; Asgari Ücret Tespit Komisyonu 15 kişiden oluşmakta ve üçlü yapı temel alınarak hükümet-işçi-işveren eşit olarak temsil edilmektedir. Komisyon, en az 10 üyesinin katılımı ile toplanmakta ve karar alınmaktadır. Komisyon kararları kesin olup, asgari ücret çoğu zaman hükümet-işveren çoğunluk oylarıyla ve fakat işçi kesiminin karşı oyuyla belirlenmektedir.

Asgari Ücret Yönetmeliği, asgari ücreti her ne kadar "İşçilere normal bir çalışma günü karşılığı olarak ödenen ve işçinin gıda, konut, giyim, sağlık, ulaşım ve kültür gibi zorunlu ihtiyaçlarını günün fiyatları üzerinden asgari düzeyde karşılamaya yetecek ücret" biçiminde tanımlamakta ise de, belirlenen ve ilan edilen asgari ücret tutarı ile temel gereksinimleri karşılamak mümkün olmamaktadır.

Asgari ücretin belirlenmesi çalışmalarında Komisyon, asgari ücretin zorunlu ihtiyaçlar için yeterli bir satın alma gücü sağ-

layan bir ücret olduğundan hareketle tüketim harcamalarını besin içi/besin dışı olarak iki bölümde düşünmekte ve öncelikle besin içi harcama tutarının hesaplanması yoluna gitmektedir. Devlet İstatistik Enstitüsü, çalışanların fizyolojik ihtiyaçları ile tutarlı ve dengeli beslenme için gerekli harcama kalıbını temel alarak tüm illerden derlediği perakende fiyatları kullanmakta ve dengeli beslenme için gerekli harcama tutarına ulaşmaktadır. Bu tutardan hareketle yapılması gereken toplam harcama tutarı bulunmaktadır. Bunun için, DIE'nin Hanehalkı Gelir ve Tüketim Harcamaları Anketi sonuçlarına göre bulunan besin içi / besin dışı harcama oranları esas alınmaktadır.

İşçi kesiminin karşı oy gerekçesinde de açıklandığı üzere, DIE bu hesaplamayı Aralık 2001 itibariyle yapmış ve net 255.464.820.-TL/ay tutarına ulaşmıştır. Ancak IMF'e verilen sözler doğrultusunda asgari ücret brüt 222.000.750.- TL/ay (net 163.563.537.- TL/ay) olarak hükümet-işveren oylarıyla kararlaştırılmıştır.

Asgari ücretle çalışan bir işçi, ayda 225 saat çalışmasının karşılığı olarak kendisine ödenen brüt ücretin yaklaşık 60 saati kesintilere gitmektedir. Yapılan aylık çalışmanın 31,5 saati sosyal güvenlik, 25,5 saati vergi ödemeleri, 2,3 saati işsizlik sigortası içindir asgari ücretten ele geçen tutar, aylık 225 saatlik çalışmasının sadece 165 saate denk düşen karşılığıdır.

Asgari ücretin belirlendiği Aralık 2001 itibariyle dört kişilik bir ailenin sağlıklı ve dengeli beslenebilmesi için yapılması gereken gıda harcaması tutarı TÜRK-İŞ Araştırma Merkezi'nin hesaplamasına göre, 293 milyon 602 bin liradır. Gıda yanı sıra yapılmak gereken kira, ulaşım, yakacak, giyim, eğitim, kültür gibi temel gereksinimler de dikkate alındığında dört kişilik ailenin zorunlu giderler için yapması gereken aylık harcama tutarı 892 milyon liraya ulaşmaktadır. Bir anlamda yoksulluk sınırı olarak tanımlanan bu tutar ile ele geçen asgari ücret arasındaki fark çalışanların içinde bulunduğu olumsuz ya-

şama koşullarını ortaya koymaktadır.

Uluslararası sermaye kuruluşlarının yönlendirmesiyle ülkede uygulanan ekonomik politikaların çalışanlara yansımaları asgari ücret örneğinde de görüldüğü üzere olumsuzdur. Geçmiş iki yılda olduğu gibi 2002 yılı için belirlenen asgari ücret IMF'e verilen taahhütler gölgesinde, siyasal müdahale ile sonuçlandırılmıştır.

2002 Temmuz ayından itibaren uygulanacak olan asgari ücretin tespiti için Komisyon'un Haziran 2002 tarihinde tekrar toplantıya çağırılması söz konusu olacaktır. Acaba yıllardır sahnelenen ve çalışanlar tarafından sürekli olarak protesto edilen IMF yönetimindeki bu oyun değişir mi?

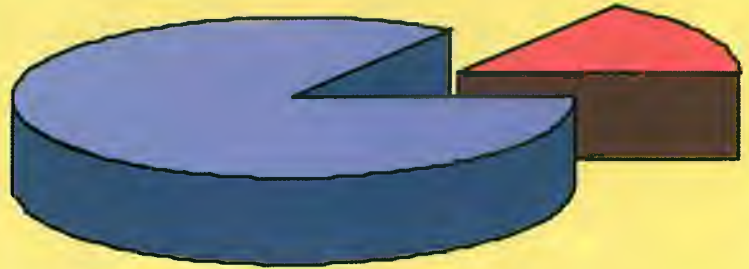
BİR EKMEK İÇİN 17 DAKİKA

Asgari ücret düzeyinde ücret almakta olan bir işçi, temel gıda maddelerini satın alabilmek için saatlerce çalışmak durumunda kalmaktadır.

Ekmek (adet)	17 dakika
Et	5 saat 10 dakika
Süt	1 saat 04 dakika
Peynir	5 saat 38 dakika
Kuru fasulye	4 saat 03 dakika
Zeytin	4 saat 16 dakika
Ayçiçek yağı	3 saat 58 dakika
Margarin	3 saat 55 dakika
Şeker	1 saat 38 dakika
Pirinç	2 saat 53 dakika
Makarna	1 saat 26 dakika
Çay	4 saat 18 dakika
Tavuk	3 saat 06 dakika
Yumurta (adet)	9 dakika

YOKSULLUK SINIRI ve ASGARİ ÜCRET

■ yoksulluk sınırı

■ asgari ücret

2002 yılı uygulamaları ve çalışanlara yansıması

Çalışma hayatını ilgilendiren temel göstergelerin tespiti, Hükümetin yıl başlarında öngördüğü enflasyon hedefleri ölçü alınmıştır. Özel indirim, vergi tarifesı, asgari ücret, çeşitli sosyal yardımlardaki artışlar öngörülen enflasyon hedefine göre belirlenmiştir.

Hükümet, kendisi bakımından gelir beklediği göstergelerde ise, hedeflenen enflasyon yerine, gerçekleşen enflasyon veya yeniden değerlendirme oranlarındaki artışları esas almıştır. 4447 sayılı Yasadaki hüküm gereği sigorta prim taban ve tavan kazançları, yıl sonunda gerçekleşen enflasyon artışına göre her yıl Nisan ayında yeniden yükselmektedir. Sigorta prim tavanındaki 2 yıllık (2000/2001) artışın yüzde 476,6'ya varması, çalışanların net ücretinde önemli miktarda azalmaya neden olmuştur. 2000 yılı başında prime esas tavan kazanç, taban kazancın üç katı iken, daha sonra beş katına yükseltilmesi, tavan kazancın büyümesini sağlamıştır.

Gelir vergisi tarifesı ve özel indirim tutarlarının yıl başlarında öngörülen enflasyon artışlarına göre yeniden belirlenmesi de, ücretliler üzerindeki vergi yükünü artıran bir etken olmuştur.

Hükümet, enflasyonu düşürmede birinci derecede ücretle yaşamını güçlkle sürdürenleri sorumlu tutmuştur. Son üç yılda asgari ücretteki artışlar, genel ücret artışlarını da olumsuz yönde etkilemiş, satınalma gücünün düştüğü bir dönem yaşanmıştır.

ASGARİ ÜCRET ARTIŞI BEKLENTİLERDEN UZAK KALMIŞTIR

Asgari Ücret Tespit Komisyonu, yaptığı altı toplantı sonucunda, 2002 yılı birinci altı ayda uygulanacak asgari ücreti

222.000.750 TL olarak belirlemiştir. 2002 yılı ikinci altı ayda uygulanacak asgari ücretin, 2002 Haziran ayında yapılacak Asgari Ücret Tespit Komisyonu Toplantısında yeniden belirlenmesi kararı alınmıştır.

Asgari Ücret Tespit Komisyonu, asgari ücretin tanımına ve amacına uygun bir ücreti belirleyememiştir. İşçi kesiminin, asgari ücretin belirlenmesinde, işçinin ve geçindirmekle yükümlü olduğu aile bireylerinin dikkate alınması yönündeki çabaları sonuçsuz kalmış, hesaplamalarda hiçbir bilimsel kriter değerlendirilmeden sonuca gidilmiştir.

Son yapılan Anayasa Değişikliği ile "asgari ücretin tespitinde çalışanların geçim şartları ile ülkenin ekonomik durumu da gözönünde bulundurulur" hükmü, Avrupa Sosyal Şartı ve İnsan Hakları Bildirgesindeki çalışanların insanca yaşamasına yetecek bir ücret ödenir gibi temel ölçüler dikkate alınmamış, dışardan yapılan yönlendirmeler asgari ücretin tespitinde belirleyici olmuştur. Asgari Ücret Tespit Komisyonu, 6 toplantı boyunca almış olduğu kararlara sahip çıkma kararlılığını göstermemiş, özellikle de Devlet İstatistik Enstitüsüne verilen görev gereği yapılan çalışmaya ve

bulunan 255. 464.820 TL'nin 222.000.750 TL'ye çekilmesine karşı çıkamamıştır.

İşçi kesimi, bugüne kadar yapılan çalışmaların, alınan kararların çiğnenmesine ve asgari ücretin pazarlık konusu yapılmasına karşı çıkmış, bilimsel ve objektif kriterlere göre bir asgari ücretin tespit edilmesinin engellenmesi durumunda, bundan sonraki Asgari Ücret Tespit Komisyonu çalışmalarına katılmanın da bir anlam taşımayacağı uyarısında bulunmuştur.

Ülkemizde geçim koşulları giderek ağırlaşmaktadır. Bu gerçeğe rağmen, yoksulluk içinde yaşamlarını sürdüren milyonlarca çalışanı hayal kırıklığı içinde bırakan bir ücret belirlenmiştir. Asgari Ücret Tespit Komisyonu'nun bağımsız çalışmasını sağlayacak, bilimsel ve objektif karar vermesini öngöreceği yeni bir yapılanmaya ihtiyacı vardır.

Bugüne kadarki Asgari Ücret Tespit Komisyonu Kararlarında (1977 ve 1979 yılları hariç) bağımlılık oranı benimsenmemiş, işçinin tek başına yaşadığı varsayılmış, açıklanan asgari ücretin ileriye dönük olarak fiyat artışlarına karşı korunması dikkate alınmamış, net bulunan rakamlar brüt ilan edilmiştir.

Son üç yıldaki asgari ücretlerin belirlenmesinde öne sürülen koşullar inandırıcı olmamıştır. Enflasyonun düşürülmesi ve istihdamın korunması gibi öne sürülen gerekçeler ile asgari ücret pazarlık konusu ya-

pılmış olmasına rağmen, 2001 yılında bir milyon işçi işini kaybetmiştir.

Gerçek durumu yansıtmayan enflasyon hedefleri dikkate alınarak işveren-Hükümet oylarıyla belirlenen asgari ücretler, genel ücret durumunu olumsuz yönde etkilemiş, gelir dağılımının bozulmasında ve yoksulluğun artmasında da önemli bir gösterge olarak dikkat çekmiştir.

DPT Raporunda, 30 milyon insanımızın açlık sınırının altında bir gelire sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu tablonun sorumlusu olanlardan, asgari

ücreti gerçekçi bir şekilde belirlenmesi beklenemez. Hükümet, ülkenin ve milletin çıkarlarına aykırı Yasaları ve kararları çıkarmakta, dış kredi alma ve ABD ilişkileri sürdürme adına ülke bağımsızlığını riske atan taahhütlere "evet" diyebilmektedir. Hükümet, sayın Cumhurbaşkanımız'ın uyarılarını dikkate almadığı gibi, veto edilen Yasaların TBMM'sinde ikinci kez virgülü değiştirilmeden kabul edilmesini sağlamakta ve başka ülkelerin Başkanlarına sunmaktadır.

222.000.750 TL brüt asgari ücret, 58.437.213 lira kesinti-

ler sonucu, yürürlüğe girmeden yüzde 26,3 küçültülmüştür. Asgari Ücret Tespit Komisyonu, besin içi ve besin dışı harcamaların karşılığı olan ücreti net olarak bulmakta, kararını ise brüt olarak açıklamaktadır.

İşçi kesiminin, Komisyonca tespit edilen asgari ücretin net olarak hesaplandığı, bu ücrete kesintilerin ilave edilmesi gerekir yönündeki uyarıları sonuçsuz kalmıştır.

Asgari ücretin yetersiz kalmasında birinci derecede sorumluluk Hükümet kesimine aittir. Asgari ücretin belirlenmesinde, Hükümet tarafı yönlendirici olmuş, işverenlerin desteğini alan önerilerde bulunmuştur.

Devlet, çalışanların yarınlarını ve gelirlerini güvence altına alan kararları desteklemediği sürece, ülkemizdeki geçim şartları daha da zorlaşacak ve yoksulluk artmaya devam edecektir.

Durumu iyi olanlardan fedakarlık beklenmesi gerekirken,

ekonomik durumu iyi olmayanlardan insaf ölçüsünü aşan özveri istenmiştir. Kamu kağıtlarından sağlanan faiz gelirlerinden 2001 yılında 50 milyar, 2002 yılında 76,6 milyar lira gelir vergisinden istisna tutulmuştur.

İŞSİZLİK SİGORTASI ve HAK KAZANMA KOŞULLARI

Ülkemizde bugüne kadar işsizlik sigortası kurumunun olmaması, temel bir eksiklik olarak görülmüştür. İşsizlik sigortası 1.6.2001 itibarıyla 4447 sayılı Kanun ile uygulanmaya konulmuştur. Kendi istek ve kusuru dışında işten çıkarılacak olan sigortalı işsizler, Kanundaki koşulları taşımaları durumunda 31.1.2002 tarihinden itibaren işsizlik ödeneğine hak kazanabileceklerdir.

İşsizlik sigortasının temel amacı, gelecekte ortaya çıkacak muhtemel işsizlik riskine karşı çalışanı kısa süreli de olsa gü-

vence altına almasıdır. Burada esas olan düzenli prim ödenmesidir. İşsizliğin olumsuz etkilerini azaltmak ve kayıtdışı çalışmayı önlemek bakımından, işsizlik sigortası kurumunun geliştirilmesi ve iş güvencesi yasası ile desteklenmesi büyük önem taşımaktadır.

Çalışma arzu ve yeterliliğinden iken, isteği dışında işsiz kalan ve bunun sonucunda kendisini ve ailesini geçindirecek gelirden yoksun kalan bir insanın belli bir süre bir gelire sahip olması ve yeni bir iş imkanının araştırılması, toplumsal huzur ve barışın, üretim ve tüketime katkı sağlayacaktır.

İşsizlik sigortasında, üçlü yapı öngörülmüş, Devletin primli sisteme yasal olarak katılması sağlanmıştır.

Kesinti Oranları

İşsizlik sigortası zorunlu olup, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunun 77 nci ve 78 inci maddelerinde belirtilen prime esas aylık kazançlar üzerinden;

- Sigortalı %2
- İşveren %3
- Devlet %2

Oranlarda prim ödenmektedir. (2002 yılında, Bütçe Kanunu ile işsizlik sigortası kesintileri, işçiden yüzde 1, işverenden yüzde 2 ve Devlettten yüzde 1 olarak uygulanacaktır.)

Kapsam

Sosyal Sigortalar Kurumunu esas alınmıştır. 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 2 nci

maddesine göre bir hizmet akdi- ne dayanarak bir veya birkaç iş- veren tarafından çalıştırılan si- gortalılar, 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesi kapsa- mında olup memur ve sözleş- meli statüde olmayanlar, müte- kabiliyet esasına dayalı olarak yapılan anlaşmalara göre Türki- ye'de sigortalı olarak çalışan ya- bancılar, 4081 sayılı Çiftçi Mal- larının Korunması Hakkındaki Kanuna göre çalıştırılan koruma bekçileri, ücretli ve sürekli ola- rak ev işlerinde çalışanlar, kamu sektörüne ait tarım ve orman iş- lerinde ücretle, özel sektöre ait tarım ve orman işlerinde ücretle ve sürekli olarak, tarım sanatla- rına ait işlerde, tarım işyerlerin- de yapılan ve tarım işlerinden sayılmayan işlerde, tarım işyeri sayılmayan işyerlerinin park, bahçe, fidanlık vs. işlerinde çalı- şanlar, işsizlik sigortası kapsa- mında bulunmaktadır.

Yararlanma Koşulları

Son 120 günü kesintisiz ça- lışmış olmak kaydıyla son üç yılda toplam 600 gün işsizlik si- gortası primi ödenmesi yanın- da, 31.01.2002 tarihinden itiba- ren kendi istek ve kusuru ol- maksızın işsiz kalınması duru- munda, işsizlik ödeneğine hak kazanılmaktadır.

İşsizlik ödeneğine hak kaza- nan sigortalı işsiz;

- İşe yerleştirmeden
- Sağlık sigortası hizmetle- rinden,
- Danışmanlık hizmetlerin- den,

- Mesleki eğitim hizmetle- rinden,

Yararlanabilecektir.

İşsizlik ödeneğinden sigorta- lının yararlanabilmesi için son koşul olarak hizmet sözleşmesi- nin fesh edildiği tarihi izleyen 30 gün içinde Türkiye İş Kuru- mu'na şahsen başvurması (md.48/v) ve iş almaya hazır ol- duğunu da kaydettirmesi gerek- mektedir.

İşsizlik Ödeneği

Sigortalının son dört aylık prime esas kazançları dikkate alınarak bulunacak günlük or- talama net kazancının %50'si olarak hesaplanan günlük işsiz- lik ödeneğinin asgari ücretin netini aşmaması yasal olarak hüküm altına alınmıştır.

Buna göre, aylık işsizlik öde- neği prime esas kazancı asgari ücret olan 222.000.750, TL dik- kate alındığında, sigortalı işsi- zin aylık işsizlik ödeneği mikta- rı 81.291.078 TL olmaktadır.

İşsizlik sigortası primini SSK prime esas aylık tavan kazanç- tan ödeyen sigortalının işsiz kal- ması durumunda, üst sınırın as- gari ücretin netini geçmeyece-

ğinden en fazla işsizlik ödeneği 162.582.156 TL olmaktadır.

İşsizlik ödeneği son üç yıl içinde;

- 600 gün prim ödenmesi durumunda, 180 gün (6 ay)
- 900 gün prim ödenmesi durumunda, 240 gün (8 ay)
- 1080 gün prim ödenmesi durumunda 300 gün (10 ay)

süre ile ödenecektir.

Gelir getirici bir işte çalışma, yaşlılık aylığının bağlanması, mesleki eğitime katılmama veya eğitimi yarıda bırakma durum- larında işsizlik ödeneği kesil- mektedir.

Yönetim Şekli

İşsizlik sigortasında Devlet ağırlıklı bir yönetim biçimi be- nimsenerek özerk yönetim ilke- si gözardı edilmiştir. İşsizlik Si- gortası Fonu Yönetim Kuru- lu'nda işçi ve işverenin birer üye, Devletin ise 2 üye ile tem- sil edilmesi, özerklik ve eşitlik ilkesi bakımından aykırılık teş- kil etmektedir.

Sonuç

4447 sayılı yasa ile getirilen işsizlik sigortasının ödenekleri- ne ilişkin süre ve ödemeler çok sınırlı tutulmuştur. İş güvencesi olmadan, işsizlik sigortası tek başına bir anlam ifade etmeye- cektir. Bu bakımdan, iş güven- cesi ile ilgili yasanın ivedilikle çıkmasında zorunluluk vardır.

2002 YILI BAZI TEMEL GÖSTERGELERİ

Kıdem tazminatı tavanı (1.1.2002-	1. 076.400.0000 TL
Katsayı (1.1.2000-30.6.2000)	30.300
Taban aylığı katsayısı (1.1.2000-30.6.2000)	197.700
Özel indirim	30.000.000TL
Çocuk zammı (657'ye göre) 1.1.2002	3.030.000 TL
Aile yardımı (657'ye göre) 1.1.2002	21.210.000 TL
Sigorta prim tabanı (Nisan 2002'de değişecek)	210.000.000 TL
Sigorta prim tavanı (Nisan 2002'de değişecek)	1.050.000.000 TL

Fiyat Artışları (2001 Aralık itibariyle)

Bir önceki aya göre değişim oranı	(%) 3.2
Altı aylık artış	(%) 27.4
Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranı	(%) 68.5
12 aylık ortalamalara göre değişim oranı	(%) 54.4

2002 yılı ücret gelirlerine uygulanacak gelir vergisi tarifesi

3.800.000.000 liraya kadar	(%) 15
9.500.000.000 liranın 3.800.000.000 lirası için 570.000.000 lira fazlası	(%) 20
19.000.000.000 liranın 9.500.000.000 lirası için 1.710.000.000 lira, fazlası	(%) 25
47.500.000.000 liranın 19.000.000.000 lirası için 4.085.000.000 lira fazlası	(%) 30
95.000.000.000 liranın 47.500.000.000 lirası için 12.635.000.000 lira, fazlası	(%) 35
95.000.000.000 liradan fazlasının 95.000.000.000 lirası için 29.260.000.000 lira, fazlası	(%) 40

2002 Ocak istatistikleri

2002 Ocak itibariyle toplam işçi sayısı	4.564.164
2002 Ocak itibariyle toplam sendikalı sayısı	2.648.847
TÜRK-İŞ üyesi toplam işçi	1.892.463
DISK üyesi toplam işçi	364.277
HAK-İŞ üyesi toplam işçi	302.804
Bağımsız sendikalar (%10 barajını aşanlar)	34.759
Yüzde 10 barajını aşamayan toplam işçi sayısı	54544

Ocak'2002 Gıda Harcaması

TÜRK-İŞ Araştırma Merkezi'nin hesaplamalarına göre, 2002 yılının ilk ayında dört kişilik bir ailenin yeterli, dengeli ve sağlıklı olarak beslenebilmesi için yapması gereken asgari gıda harcaması tutarı 307 milyon 641 bin liraya ulaştı. Son günlerde ABD dolarında yaşanan gerileme, özellikle ithal bakliyat ürünlerini ucuzlatırken, olumsuz hava şartları sebze-meyve fiyatlarını arttırdı. Bunun sonucu "mutfak harcaması" geçmiş aya göre yüzde 4,8 oranında artış gösterdi. Ocak ayı itibariyle son oniki aylık fiyat artışı ise yüzde 73,5 olarak hesaplandı.

Fiyat artışları nedeniyle sadece gıda için önceki aya göre 14 milyon lira ek harcama yapılması zorunluluğu ortaya çıkarken, geçmiş yılın aynı ayına göre yapılması gereken ek harcama tutarı 130 milyon lirayı aştı.

Kuşkusuz yapılması gereken harcama sadece gıdalla sınırlı değildir. İnsan onuruna yaraşır

"Yokluk yok, yoksulluk var".

Açlık sınırı 308 milyon, yoksulluk sınırı 935 milyon lira...

Yoksulluk sınırı "yeni" asgari ücretin 5,7 katı...

Mutfak enflasyonu 2002 yılına, aylık yüzde 4,8 ve yıllık yüzde 73,5 artışla merhaba dedi.

ABD Dolarındaki gerileme bakliyat fiyatlarında gerilemeye yol açarken, elverişsiz hava şartları meyve-sebze fiyatını artırdı.

düzeyde yaşamak için -gıda yanı sıra- giyim, konut, ulaşım, yaka- cak, eğitim, kültür gibi temel ihtiyaçlar için yapılması gerekli harcamaların da dikkate alınması gerekmektedir. Bu ihtiyaçlar, Devlet İstatistik Enstitüsü'nün yaptığı hanehalkı tüketim harcamaları anketinin sonuçlarına göre toplam harcama içinde yüzde 67,1 paya sahiptir (gıda harcamalarının payı 'içki, tütün' hariç yüzde 32,9). Böylece dört kişilik ailenin gıda ve diğer zorunlu gi-

Tablo 1: Dört Kişilik Ailenin Gıda Harcaması (TL/Ay)

	Ocak'2001	Aralık'2001	Ocak'2002
Yetişkin İşçi	48.653.000.-	82.363.000.-	86.287.000.-
Yetişkin Kadın	40.610.000.-	66.416.000.-	70.033.000.-
15-19 Yaş Grubu Çocuk	52.092.000.-	85.921.000.-	89.421.000.-
4-6 Yaş Grubu Çocuk	36.003.000.-	58.901.000.-	61.900.000.-
TOPLAM	177.358.000.-	293.602.000.-	307.641.000.-

* Gıda harcaması tutarı bin liraya tamamlandığından toplamda farklılık söz konusu olabilmektedir.

derler için yapması gereken aylık harcama tutarı ortaya çıkmaktadır ve bu tutar bize "yoksulluk sınırını" göstermektedir.

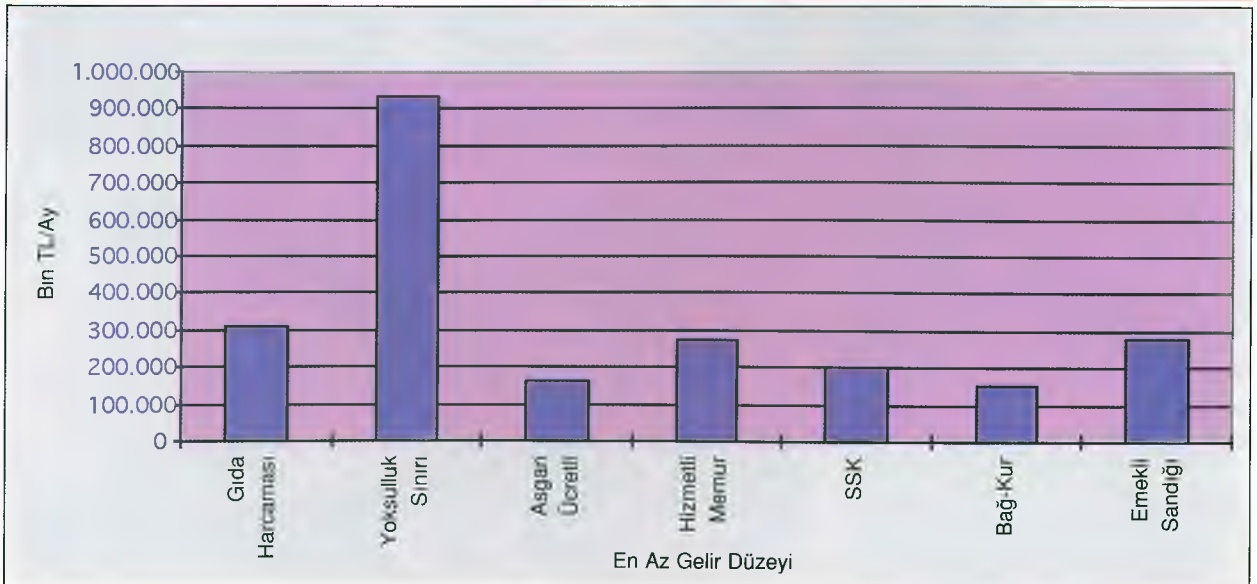
Ocak 2002 ayında yoksulluk sınırı 935 milyon 079 bin lira olarak hesaplanmıştır. Bu tutar, haneye girmesi gereken toplam gelirin alt sınırını da ortaya koy-

maktadır. Geçtiğimiz yılın aynı ayında bu tutar 539 milyon 082 bin lira olarak hesaplanmıştır.

Yoksulluk sınırı tutarı ile elde edilen gelir arasındaki fark, çalışanların içinde bulunduğu geçim sıkıntısının boyutlarını ortaya koyan en önemli gösterge olmaktadır. Toplumun alt gelir

grubunda yer alanların gelirleri, diğer bir ifadeyle, en düşük işçi ve memur aylığı ile çeşitli sosyal güvenlik kuruluşları tarafından ödenen en az emekli maaşı tutarları günümüz koşullarında insan onurunun gerektirdiği yaşama düzeyini sağlamaktan uzaktır.

Ocak 2002'de Gıda Harcaması, Yoksulluk Sınırı ve En Az Gelir Düzeyi

Tablo 2: Gıda Harcaması, Yoksulluk Sınırı ve En Az Gelir Düzeyi

	Ocak 2001	Temmuz 2001	Ocak 2002
Gıda Harcaması (TL/Ay)	177.358.000.-	222.356.000.-	307.641.000.-
Yoksulluk Sınırı (TL/Ay)	539.080.000.-	675.850.000.-	935.079.000.-
Net Asgari Ücret (TL/Ay)	102.369.600.-	107.328.830.-	163.563.537.-
15/1 Hizmetli Maaşı (TL/Ay)	163.490.000.-	203.574.000.-	271.480.000.-
SSK En Az Emekli Aylığı (TL/Ay)	121.910.029.-	159.794.992.-	202.159.431.-
Bağ-Kur En Az Emekli Aylığı (TL/Ay)	92.493.487.-	120.496.247.-	151.810.027.-
Emekli Sandığı En Az Emekli Aylığı (TL/Ay)	164.420.000.-	205.000.000.-	275.000.000.-

Yoksulluk sınırında bir yılda meydana gelen ek harcama gereği yaklaşık 360 milyon liradır. Oysa net asgari ücrette yapılan yıllık artış 61 milyon lira ile sınırlı kalmıştır. Geçtiğimiz yılın ocak ayında asgari ücretten ele geçen tutar 102 milyon 370 bin lira iken bu tutar yeni yılda 163.563.537.- lira olmuştur. Devlet memuru olarak görev yapan hizmetlinin geçen yıl 163 milyon 490 bin lira olan aylık maaşı 271 milyon 480 bin liraya yükselmesine karşılık "açlık sınırı"nı yakalamaktan uzaktır. Aynı biçimde, Ocak 2002 itibariyle SSK emeklisi 202 milyon 159 bin lira, Bağ-Kur emeklisi 151 milyon 810 bin lira, Emekli sandığı Emeklisi 275 milyon lira olan en düşük emekli maaşı gelirleriyle karşı karşıyadır.

Ülkede yaşanan ekonomik kriz ve uygulanan politikalar sonucu, iktisaden dar ve sabit gelirli kesimlerin geçim koşulları, bir yılın ardından daha da ağırlaşmış ve yoksullaşma yaygınlaşmıştır.

"Gıda Harcaması" ile ilgili hesaplamada, farklı yaş ve cinsiyet gruplarına göre bilimsel veriler çerçevesinde oluşturulan

beslenme kalıbı esas alınmaktadır. Bir işçinin ailesi ile birlikte, fizyolojik ihtiyaçları ile tutarlı, yeterli ve dengeli beslenmesini sağlamak için gerekli olan kalori sayısı ve bunu karşılayacak besinlerin cins ve miktarı belirlenmiştir. Bu gıda miktarları, çalışanların yoğun olarak alışveriş yaptıkları yerlerden derlenen fiyatlarla çarpılmakta ve yapılması gereken asgari düzeydeki gıda harcamasına ulaşılmaktadır.

TÜRK-İŞ Araştırma Merkezi'nin gıda harcamasına ilişkin Ocak'2002 hesaplamaları esas alınarak kıyaslama yapıldığında;

- Ankara'da yaşayan dört kişilik bir ailenin "gıda için" yapması gereken asgari harcama tutarının bir önceki aya göre yüzde 4,8 oranında arttığı,

- Son bir yıl itibariyle gıda harcaması tutarındaki artışın yüzde 73,5 oranında olduğu,

- Oniki aylık ortalamalara göre değişim oranının yüzde 54,7 olarak gerçekleştiği,

görülmektedir.

Gıda harcaması çalışmasına temel alınan beslenme kalıbı içindeki maddelerin fiyatlarında Ocak 2002 itibariyle gözlenen değişim şu şekilde gerçekleşti:

- Süt, yoğurt, peynir gibi temel gıda maddelerinin bulunduğu grupta; sütün fiyatı geçtiğimiz aya göre yüzde 5,8 oranında artarken, yoğurt fiyatı değişmedi. Peynir fiyatı ise bazı çeşitlerinde yüz bin lira gibi sembolik olarak ucuzladı.
- Et, tavuk, balık, bakliyat gibi ürünlerin bulunduğu grupta; kıyma ve kuşbaşı etin fiyatı bu ay yine aynı kalırken, tavukta yüzde 8,9 oranında gerileme görüldü. Hesaplama esas alınan balık fiyatlarında önemli bir değişiklik olmazken, sakatat ürünlerindeki fiyat artışı ise yüzde 5,7 olarak

Tablo 3: Gıda Harcamasındaki Değişim

	Ocak 1999	Ocak 2000	Ocak 2001	Ocak 2002
Bir önceki aya göre değişim oranı (%)	1,6	2,8	1,1	4,8
Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranı (%)	1,6	2,8	1,1	4,8
Bir önceki yılın aynı aya göre değişim oranı (%)	62,4	47,1	40,4	73,5
12 aylık ortalamalara göre değişim oranı (%)	84,5	51,9	46,2	54,7

hesaplandı. Yumurtanın satış fiyatı da bu ay yüzde 4,5 artışla 115 bin lira oldu.

Kuru fasulye, nohut, mercimek, barbunya gibi bakliyat maddeleri; geçmiş aylardaki yüksek oranlı artışların ardından bu ay yerini gerilemeye bıraktı. Yeşil mercimek yüzde 13,1 ve kırmızı mercimek yüzde 17,2 oranında, barbunyada ise yüzde 2,6 oranında ucuzlarken, nohut ve kuru fasulyenin fiyatı aynı kaldı.

- Sebze-meyve kilogram fiyatı bu ay gıda harcamasını en fazla etkileyen harcama grubunu oluşturdu. Olumsuz kış koşullarının etkisiyle fiyatı artan sebze-meyve bu ay gerçekleşen yüzde

4,8 oranındaki artışın yaklaşık beşte dördünü oluşturdu. Mevsim koşulları değerlendirme dışı bırakıldığında fiyat artışları geçmiş yıla paralel bir eğilim içinde olacaktı.

- Ekmek, makarna, pirinç, un gibi ürünlerin bulunduğu grupta; ekmek ve unun fiyatı aynı kalırken, pirinç fiyatında yüzde 10,6 oranında gerileme görüldü. Makarna fiyatı yüzde 11,5 ve irmik fiyatı yüzde 10,5 oranında, pilavlık bulgur yüzde 14,7 oranında arttı.
- Son grup içinde yer alan gıda maddelerinden ayçiçek yağı geçtiğimiz yılı yüzde 255,6 oranındaki fiyat artışıyla geride bırakmıştı. Ay-

çiçek yağında bu ay yüzde 13,5 oranında ucuzlama söz konusu oldu. Aynı biçimde geçtiğimiz yıl yüzde 121,9 oranında fiyat artışı görülen margarinde bu ay yüzde 5,6 oranında bir gerileme gerçekleşti.

Bu grupta yer alan temel tüketim maddelerinden şekerin fiyatı yüzde 14,0 oranında arttı. Zeytinyağı da fiyatı artan ürünler arasında yer alırken, yağlı tohum (ceviz, fındık, fıstık vb.) ile baharat (karabiber, kimyon, nane vb.) ürünlerin fiyatı aynı kaldı. Reçel, bal, pekmez fiyatları düşük oranda artış gösterirken, tuz, salça, ıhlamur fiyatı aynı kaldı.

Çalışma Yaşamında Aralık - Ocak

1 Aralık 2001, Cumartesi

- ✓ Emek Platformu'na bağlı binlerce çalışan 'ekonomik politikaları protesto etmek amacıyla' Türkiye genelinde eylem yaptı.
- ✓ İşsizlik Sigortası Fonu'na işçi, işveren ve devlet tarafından ödenen primlerde, 1 Ocak 2002 tarihinden itibaren 1 yıl süre ile 1'er puan indirimine gidileceği bildirildi.
- ✓ Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan, SSK'nın Sağlık Bakanlığı'nın beşte biri kadar personelle nüfusun yüzde 50'sine hizmet verdiğini belirterek "Buna mucize hizmet denir" dedi. Okuyan, 2002 yılı Aralık ayında Türkiye'nin hiçbir hastanesinde bir tek vatandaşın kuyrukta beklemeyeceğini vurguladı.
- ✓ Tekstil Örmeye ve Giyim Sanayii İşçileri Sendikası Genel Başkanı Zeki Polat, ekonomik kriz nedeniyle 30 bine yakın üye kaybettiklerini açıkladı.

2 Aralık 2001, Pazar

- ✓ Çalışma Bakanlığı'nın hazırladığı raporda, Türkiye'de yoksulluk sınırı günde 1.5 dolar olarak kabul edildi.
- ✓ Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın, Türkiye'de faaliyet gösteren mesleklerin "standartlarını" belirlemeye hazırlandığı açıklandı.
- ✓ Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan, 9'uncu Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel ile girdiği 'sosyal güvenlik' tartışması için 1992 yılından sonra yapılan sosyal güvenlik yasa düzenlemelerinin Türkiye ekonomisine verdiği zarara ilişkin rapor hazırlattı. Raporda, tablolarla açıklanan rakamlara göre, Hazine'nin iç borçlanma faizleriyle hesaplandığında, Türkiye'nin 65 milyar dolar zarara uğratıldığı öne sürülüyor.

3 Aralık 2001, Pazartesi

- ✓ Başbakan Bülent Ecevit imzasıyla yayınlanan genelgede emeklilik hakkını almış 50 yaşın üzerindeki işçilerin emekli edilmesi talimatı yer aldı.

- ✓ Zorunlu tasarruf hesabında 31 Ekim 2001 itibarıyla kümülatif 9 katrilyon 88.9 trilyon lira para bulunduğu açıklandı.
- ✓ Devlet İstatistik Enstitüsü (DİE), bu yılın Kasım ayında, bir önceki aya göre toptan eşya fiyatlarının (TEFE) ve tüketici fiyatlarının (TÜFE) yüzde 4.2 oranında arttığını açıkladı.
- ✓ Tasarruf Genelgesi'ni eleştiren TÜRK-İŞ Genel Başkanı Meral, Hükümete "genelgeyi geri çekin" çağrısı yaptı.
- ✓ IMF'ye verilen Ek Niyet Mektubu'nda İşsizlik Sigorta Fonu'ndaki paraların bütçe açığında kullanılacağı yönünde bir hükmün de yer aldığı bildirildi.

4 Aralık 2001, Salı

- ✓ Türkiye Masası Şefi Juha Kahkonen Başkanlığında Ankara'ya gelen IMF heyeti, Devlet Bakanı Kemal Derviş ve Hazine Müsteşarı Faik Öztürk'le görüştü.
- ✓ Demiryol-İş Sendikası Genel Başkanı Ergün Atalay, Başbakanlık Genelgesiyle hükümetin çalışanlara karşı açıktan saldırıya geçtiğini ileri sürdü.

5 Aralık 2001, Çarşamba

- ✓ TİSK Başkanı Refik Baydur, 22-23 Aralık'ta yapılacak seçimlerde; TÜSİAD üyelerinin tamamının diğer aday Tuğrul Kutadgobilik'e oy vermeyeceklerini söyledi.
- ✓ 2000 yılı Haziran ayında Tez Koop-İş Sendikası'na üye oldukları için işten atılan 250 işçi açtıkları davaları kazandı.

6 Aralık 2001, Perşembe

- ✓ Başbakanlık Genelgesi doğrultusunda, KİT'lerden emekli edilecekleri belirleyecek komisyona sendikaların üye vermediği bildirildi.
- ✓ TÜRK-İŞ'e bağlı Sağlık-İş Genel Başkanı Mustafa Başoğlu basın toplantısında hükümet ve IMF programları için hazırladıkları eylem planını açıkladı.

7 Aralık 2001, Cuma

- ✓ Emek Platformu Başkanlar Kurulu, dönem sözcüsü TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral Başkanlığında, TÜRK-İŞ Genel Merkezi'nde toplandı.
- ✓ Asgari Ücret Tespit Komisyonu, 4 üncü toplantısını Çalışma Genel Müdürü Ömer Benokan başkanlığında yaptı.
- ✓ Türkiye Sağlık İşçileri Sendikası Genel Başkanı Mustafa Başoğlu, 7.12.2001 Cuma günü ziyaret ettiği Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi öğrencileri ile beraberken yaptığı basın açıklaması üzerine Terörle Mücadele Ekipleri tarafından göz altına alındı.

8 Aralık 2001, Cumartesi

- ✓ Asgari Ücret Tespit Komisyonu Ömer Benokan Başkanlığında toplandı. Toplantı çıkışında bilgi veren Benokan, asgari ücretliler için asgari özel geçim indiriminin artırılarak, asgari ücretin yarısının vergi dışı bırakılması konusunda temenni kararı alındığını söyledi.
- ✓ Başbakan Bülent Ecevit, kamuda çalışan işçilerden tüm haklarını alarak emekli olmak isteyenlerin sayısının açıklandığı genelge ile beklenen sayıya ulaşacağını açıkladı. Ecevit, "Re'sen emeklilik yok" dedi.

9 Aralık 2001, Pazar

- ✓ Başkent'te, Eylül 2001 itibarıyla Türkiye İş Kurumu'na (İş-Kur) kayıtlı işsizlerin yüzde 64'ünün en üretken yaş grubu olan 20-29 yaşları arasında yer aldığı açıklandı.
- ✓ Anayasa Mahkemesi'nin iptal ettiği kademeli emeklilik için 4 ayrı alternatif hazırlanarak, ilgili kuruluşlarca değerlendirmeye alındı.
- ✓ İşsizlik Sigortası Fonu'nda Kasım ayı itibarıyla, 2 katrilyon 11 trilyon lira biriktiği açıklandı.

10 Aralık 2001, Pazartesi

- ✓ Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan, program gereği belli bir miktar çalışanın daha emekli olması gerekiyorsa burada yapılacak şeyin "özendirmek" olması gerektiğini belirterek, re'sen emeklilik tartışmalarına artık son verilmesini istedi.

- ✓ "İnsan hakları, aynı zamanda onuruyla yaşamak demektir" diyen Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer, adil ücret, sosyal güvenlik ve yaşam standartlarının insan hakkı olduğunu söyledi.
- ✓ Tasarruf genelgesinin geri çekmesini isteyen TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, Devlet Bakanı Mehmet Keçeciler ile görüştü.
- ✓ DİE ve DPT'nin verilerine göre, işçilerin satınalma gücü 1997, memurların 1996, asgari ücretlinin 1998, emeklilerin ise 1995 yılı seviyesine indi.
- ✓ TİSK'in ay sonunda yapılacak Genel Kurulu için hazırlanan Çalışma Raporu'nda Türkiye'deki katı çalışma mevzuatı ve cezacı yaklaşım nedeniyle sermayenin yurt dışına kaçtığı kaydedildi.

11 Aralık 2001, Salı

- ✓ TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu toplantısında konuşan Genel Başkan Bayram Meral, "Talebimiz, Başbakanlık genelgesinin geri çekilmesidir. Genelge yürürlükten kaldırılmadığı sürece re'sen emeklilik işlemleri yürüyecek, ikramiyeler ertelenecek" dedi.
- ✓ Anayasa Mahkemesi, kamuoyunda "Zorunlu Tasarruf Yasası" olarak bilinen "Çalışanların Tasarrufa Teşvik Edilmesi ve Bu Tasarrufların Değerlendirilmesine Dair Yasa"nın "Ödemeler" başlıklı 6 ncı maddesini iptal etti.
- ✓ 631 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Mali ve Sosyal Haklarında Düzenlemeler ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 14 üncü Maddesi Kapsamındaki Personelin Mali ve Sosyal Haklarının Düzenlenmesine İlişkin 2001/3330 Karar Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı 11 Aralık 2001 tarih ve 24610 sayılı Resmi Gazete'de yayımlandı.

12 Aralık 2001, Çarşamba

- ✓ Çalışma Bakanı Yaşar Okuyan Fatih Üniversitesi'nin Ankara'daki kampüsünde düzenlenen iftar yemeğinde yaptığı konuşmada Tasarrufu Teşvik Fonu'nda biriken paralarla ilgili en uygun yöntemin, "Özelleştirme yoluyla çıkarılan tahvillerden karşılığını ödeme veya Hazine arazilerinin imara açılması ve arsaya dönüşmesiyle fondaki birikime karşılık verilmesi" olabileceğini söyledi.

- ✓ TÜRK-İŞ tarafından Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer'e sunulan raporda, "AB'nin talepleri yerine getirilirse, Türkiye parçalanacaktır. Türkiye'de ekonomik kriz devam ettiği sürece, tam üyelik görüşmelerine başlanabilmesi olanaklı değildir. Türkiye'nin AB ile girdiği gümrük birliği ilişkisi de ekonomimize büyük zarar verdi" denildi.
- ✓ TBMM, 2002 yılı bütçesini kabul etti, Genel Kurul'da, memur maaşlarının yüzde 10 oranında artırılmasına ve refah payı uygulamasına aynen devam edilmesine karar verildi.

13 Aralık 2001, Perşembe

- ✓ Anayasa Mahkemesi'nin, yasa çıktığında sigortalı olanların emekliliğine getirilen kademeli geçişi 'adil, makul ve ölçülü' bulmayarak, iptal etmesinin ardından TÜRK-İŞ de yeni bir tasarı hazırladı.
- ✓ IMF Heyetiyle görüşen Devlet Bakanı Keçeciler, son 2,5 yılda 150 bin memur emekli olurken 66 bin yeni memur alındığını belirterek "Biz zaten küçülüyoruz" dedi.

15 Aralık 2001, Cumartesi

- ✓ IMF'ye verilen niyet mektubuna, başta KIT'ler, Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Karayolları ve DSI olmak üzere kamudan azami "32 bin kişinin emekli edileceği" ifadesinin girdiği bildirildi.
- ✓ Cumhurbaşkanı A. Necdet Sezer, Ramazan Bayramı dolayısıyla yayınladığı mesajında, alınan ekonomik önlemlerin yükünün tüm toplum kesimlerine adil dağıtılmasına özen gösterilmesini istedi.

17 Aralık 2001, Pazartesi

- ✓ SSK'nın çeşitli özel sektör ve kamu kuruluşlarından gecikme zammı dahil, 2 katrilyon 493 trilyon 230 milyar lira tutarında alacağı bulunduğu açıklandı.
- ✓ TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri ve Asgari Ücret Tespit Komisyonu üyesi Salih Kılıç, Komisyon'un 1 Ocak 2002 tarihinden geçerli olacak yeni ücreti en az net 250 milyon lira olarak belirlemesi gerektiğini söyledi.
- ✓ Türkiye'nin, 1994-2000 döneminde topladığı 215.9 milyar dolar verginin, 138.1 milyar dolarını borç faizine ödediği tespit edildi.

- ✓ TÜRK-İŞ'e bağlı Hava-İş Sendikası tarafından hazırlanan raporda, Türk Hava Yolları'nın (THY) özelleştirilmesiyle ilgili kaygılara yer verilerek, THY'nin özelleştirilmiş olması halinde iflas etmesinin kaçınılmaz olacağı belirtildi.

18 Aralık 2001, Salı

- ✓ IMF tarafından yayınlanan "Dünyanın Ekonomik Görünümü" raporunda, Türk ekonomisinin gelecek yıl yüzde 4.1 büyümesinin, tüketici enflasyonunun da yıllık ortalama yüzde 46.4 gerçikleşmesinin beklendiği belirtildi.

19 Aralık 2001, Çarşamba

- ✓ TÜRK-İŞ'e bağlı Petrol-İş Sendikası tarafından yapılan açıklamada, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın (ÖİB) Petrol-İş'in iddialarına yanıt vermekten kaçtığı belirtildi.

20 Aralık 2001, Perşembe

- ✓ Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan, Adapazarı'nda yaptığı açıklamada, İş Güvencesi Yasası'nın Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu (TİSK)in itirazı nedeniyle çıkarılamadığını söyledi.
- ✓ Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği (TÜSİAD) başkanı Tuncay Özilhan, Türkiye'nin büyümeye dönük reel sektörü canlandırıcı desteklerle bu krizin içinden çıkma ışığını yakıtığını söyledi.

22 Aralık 2001, Cumartesi

- ✓ TÜRK-İŞ'e bağlı Hava-İş Sendikası'nın 24. Olağan Genel Kurulu başladı.
- ✓ İşsizlik Sigortası Fonu'na ödenen primlerde 1 Ocak'tan itibaren 1 yıl süreyle 1'er puan indirimle gidileceği açıklandı.
- ✓ Devlet İstatistik Enstitüsü, asgari ücrete temel olacak geçim tutarını 250-260 milyon lira arasında belirledi.
- ✓ TİSK Genel Kurulu'nun açılışında konuşan Başkan Adayı Refik Baydur, ülkenin yaşadığı ağır şartları aşmak için elele vermek gerektiğini belirtti.

23 Aralık 2001, Pazar

- ✓ Hava-İş Sendikası Genel Başkanlığına yeniden Atılai Ayçin seçildi.

- ✓ Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu'nun 21. Olağan Genel Kurul Toplantısı'nda yapılan seçimde başkanlığa tekrar Refik Baydur seçildi.
- ✓ "İş Güvencesi Yasa Tasarısı'nı 1.5 yıldır Bakanlar Kurulu'nda bekletiyorum" diyen Refik Baydur'un sözlerini değerlendiren Başbakan Bülent Ecevit, "Bakanlar Kurulu'nun böyle bir teklif altında kalması söz konusu değildir" dedi.

24 Aralık 2001, Pazartesi

- ✓ TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, Antalya'da sendikacılarla yaptığı toplantıda koalisyonu ağır bir dille eleştirerek, "Hükümet bir kolunu IMF'ye bir kolunu işverene kaptırdı" dedi.
- ✓ Devlet İstatistik Enstitüsü'nün yılbaşından itibaren geçerli olacak asgari ücreti brüt 251 milyon lira olarak hesaplayarak, Başbakan Bülent Ecevit'e ilettiği bildirildi.

25 Aralık 2001, Salı

- ✓ TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, TÜRK-İŞ olarak, yapılacak ilk seçimlerde fiili tavır koyacaklarını belirterek "Bir dahaki seçimi balkondan seyretmeyeceğiz" dedi.
- ✓ TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, kriz nedeniyle 125 bin işyerinin kapandığını ve Arjantin'e benzememek için gerekli önlemlerin alınması gerektiğini söyledi.
- ✓ Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan Başkanlığında TÜRK-İŞ, DISK, HAK-İŞ, TİSK, TOBB, TESK temsilcilerinin katıldığı toplantıda işverenlerin, ekonomik krizi gerekçe göstererek, SSK primleri, vergi ve işçilerin sağlık giderlerinden indirim istedikleri öğrenildi.
- ✓ Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan, Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu (TİSK) Başkanı Refik Baydur'un kendisine "hafif bakan" demesiyle ilgili olarak, "130 kilogram. Bu kiloda bir adam hafif olur mu?" dedi.

26 Aralık 2001, Çarşamba

- ✓ Başbakan Bülent Ecevit'in kamuda tasarruf amacıyla süresi dolanların emekli edilmesi ile ilgili zorlama olmayacağı konusunda sendika başkanlarına söz verdiği açıklandı.

- ✓ Asgari Ücret Tespit Komisyonu 1 Ocak 2002 tarihinden itibaren geçerli olarak yeni ücreti brüt 222 milyon 750 lira, net 163 milyon 563 bin 7 lira olarak belirledi.
- ✓ Başbakan Bülent Ecevit'le görüşen TÜRK-İŞ, HAK-İŞ ve DISK Genel Başkanları, Başbakan'ın İş Güvencesi Yasa Tasarısı'nın 15 Ocak 2002'ye kadar Meclise sevk edilmesi konusunda söz verdiğini bildirdi.

27 Aralık 2001, Perşembe

- ✓ TÜRK-İŞ, dört kişilik ailenin yeterli beslenmesi için gerekli asgari gıda harcama tutarını gösteren açlık sınırının Aralık ayında geçen yılın aynı ayına göre yüzde 67.4 oranında artarak 294 milyon liraya ulaştığını hesapladı. Buna göre, geçen yıl Aralık ayında 175 milyon 345 bin lira olan açlık sınırı bu yıl 293 milyon 602 bin liraya yükseldi.
- ✓ Nemaların Hazine arazisi verilerek ödenmesi yolundaki çalışmalar tepkilere neden oldu. TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Salih Kılıç, Tasarrufu Teşvik Hesabı'nda biriken paraların, çalışanlara nakit olarak ödenmesini istedi.

28 Aralık 2001, Cuma

- ✓ TÜRK-İŞ tarafından düzenlenen "Sokakta Çalışan Çocuklar Sorunu ve Çözüm Yolları" konulu toplantı, Gümüşsuyu Bölge Temsilciliği'nde başladı. Toplantıya ILO Türkiye Temsilcisi Gülay Aslantepe de katıldı.

31 Aralık 2001, Pazartesi

- ✓ Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan, SSK'nın bu yıl bütçeden transferlerle karşılanacak olan açığının 746 milyon dolar, Bağ-Kur açığının ise 1.507 milyar dolara ulaşmasının beklendiğini söyledi.
- ✓ IMF'nin 2002-2004 yıllarını kapsayacak 3 yıllık yeni stand-by anlaşmasına yönelik koşulları içeren niyet mektubunda, 15 bin kamu çalışanının Ocak ayında emekli edilmesi, özelleştirme kapsamındaki kuruluşlardaki fazla işçi sayısının 2002 yılında 3'te 2 oranında azaltılmasının öngörüldüğü bildirildi.

1 Ocak 2002, Salı

- ✓ TÜRK-İŞ 3. Bölge Temsilcisi Mustafa Kundakçı İzmir'de yaptığı açıklamada, hükümetin işçileri

dinlemediğini belirterek "Bu durumda artık, işçilerin siyasete müdahil olması kaçınılmaz olmuştur" dedi.

2 Ocak 2002, Çarşamba

- ✓ TÜRK-İŞ tarafından yapılan açıklamada, IMF'nin isteğiyle büyük halk kitlesini açlığa mahkum etmeye kimsenin hakkı olmadığı belirtilerek "yoksulluk içindeki halkın parasıyla banka soyanları kurtarmaya çalışanlar bunun hesabını bir gün öder" denildi.
- ✓ Kamuda ücret dengesizliğinin giderilmesi ve temsil tazminatı almayan devlet memurlarına görev tazminatı adı altında ek ödeme yapılmasına imkan tanıyan Kanun Hükmünde Kararname çerçevesinde yapılacak ek iyileştirmenin 15 Ocak'ta yürürlüğe gireceği bildirildi.

3 Ocak 2002, Perşembe

- ✓ İzmir'de yapılan "Çocuk İşçiliğinin En Kötü Biçimlerinin 2003 Yılı İtibariyle Sona Erdirilmesi Projesi" konulu toplantıda, dünyada 130 milyonu tam gün olmak üzere 250 milyon çocuğun çalıştığı açıklandı.
- ✓ İşsizlik Sigortasından yararlanmak için Ocak 2002 sonuna kadar 20 ay süreyle prim ödemek gerektiği, bundan dolayı ülkede yaşanan kriz sonrasında işsiz kalanların bu yardımdan yararlanamayacağı bildirildi.
- ✓ Devlet İstatistik Enstitüsü'nün hesaplarına göre Aralık ayındaki artış toptan eşyada yüzde 4.1, tüketicide yüzde 3.2 oranında, 2001 yılı enflasyonu ise, toptan eşya fiyatlarında yüzde 88.6, tüketici fiyatlarında ise yüzde 68.5 oranında gerçekleşti.

5 Ocak 2002, Cumartesi

- ✓ SSK primine esas kazanç tutarlarında yasa uyarınca 1 Nisan 2002'de gerçekleşecek otomatik artışlarla primlerin yüzde 60 oranında artacağı bildirildi.
- ✓ TÜRK-İŞ, işçilerin ve memurların Tasarrufu Teşvik Fonu'ndaki parasını ödemeyeni işçilerin kazanılmış haklarına el koymaya çalışan hükümetin 5 katrilyon lirayı IMF'nin istekleri doğrultusunda bankalara aktarmayı amaçlamasına tepki göstererek, bu uygulamadan vazgeçilmesini istedi.

- ✓ İşçi emeklilerinin aylıkları Aralık enflasyonuna göre yeniden belirlendi. En düşük işçi emekli aylığı 202 milyon 159 bin 431 lira, ortalama aylık 226 milyon 517 bin 242 lira, en yüksek işçi emekli aylığı ise 388 milyon 724 bin 489 lira oldu.

6 Ocak 2002, Pazar

- ✓ TÜRK-İŞ, üye sendikalara gönderdiği bir genelge ile, re'sen emeklilik (istek dışı emeklilik) uygulaması yapılan örgütlü kamu işyerlerinin Konfederasyona bildirilmesini istedi.

7 Ocak 2002, Pazartesi

- ✓ Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, 31 Ocak 2002 tarihinden itibaren işsizlik sigortası hizmetlerinin faaliyete geçeceğini bildirdi.
- ✓ Devlet Bakanı Kemal Derviş, bankalar yasası ile ilgili olarak, TÜRK-İŞ, TOBB, TZOB, HAK-İŞ ve TİSK ile bir araya geldi.
- ✓ Bankacılık Denetleme ve Düzenleme Kurulu, bankacılık sektöründe yaşanan kriz sonrası işsiz kalan bankacıların iş sahibi olabilmeleri için özelleştirmedeki sosyal destek projesinin bankacılık sektörüne yönlendirilmesi kararını aldı.

8 Ocak 2002, Salı

- ✓ Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer, daha önce geri gönderdiği ancak TBMM'de ikinci kez aynen kabul edilen Tütün Yasası'm, anayasa gereği onaydı.

9 Ocak 2002, Çarşamba

- ✓ TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, Devlet Bakanı Mehmet Keçeciler'in, kamu işçilerinin 2001 yılına ait enflasyon farklarının ödenmesi için talimat verdiğini bildirdi.

10 Ocak 2002, Perşembe

- ✓ 10 Ocak Çalışan Gazeteciler Günü nedeniyle Türkiye Gazeteciler Sendikası (TGS) önünden İstanbul Valiliği'ne 'Gazetecilerin Haklarına Sahip Çıkma Yürüyüşü' yapıldı. 'İşsizler ordusu', 'Emeğin onuru sendikalı olmaktır' pankartları taşıyan gazeteciler, Vali Erol Çakır tarafından karşılandı.

- ✓ Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan, yaptığı açıklamada, "işçiyle işvereni karşı karşıya getirmek, ülkeye yapılacak en büyük ihanettir" dedi.

12 Ocak 2002, Cumartesi

- ✓ Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan, Başbakanlığa gönderdiği Emeklilikte Kademeli Geçiş Yasa Tasarısı için, işçi ve işveren temsilcileriyle bir araya geldi.

13 Ocak 2002, Pazar

- ✓ Sağlık Bakanlığı'nın yerli ilaca uyguladığı yüzde 10'luk iskontoyu protesto eden eczacılar kepenk kapatma kararı aldı.
- ✓ Çalışma Bakanı Yaşar Okuyan, işyerinde doktor bulundurmayan ve işgüvenliğine uymayan işyerlerine uygulanan para cezalarının az olduğunu ve bu konuda bir yasa tasarısı hazırladıklarını bildirdi.
- ✓ Bankacılık operasyonu ile çiftçi ve esnaf başta olmak üzere reel sektöre 1.5 katrilyon liralık kredi kullanırılması planlanırken, Ziraat Bankası yayımladığı bir genelgeyle çiftçilere verilecek tarımsal kredilere ciddi kısıtlamalar getirdi.
- ✓ Memur maaşlarındaki adaletsizliği gidermek amacıyla çıkarılan Yetki Yasası'yla getirilen görev tazminatları düzenlemesine ilişkin kararnameye imza açıldı.

14 Ocak 2002, Pazartesi

- ✓ Sağlık Bakanı Osman Durmuş, ilaçta yapılan yüzde 10'luk iskonto için eylem kararı alan eczacılara, ruhsatlarının iptal edilebileceği uyarısında bulundu.

15 Ocak 2002, Salı

- ✓ Emek Platformu Başkanlar Kurulu toplandı. TÜRK-İŞ Başkanı Bayram Meral, hükümetin halkı bir tarafa bırakıp IMF'nin isteklerini ön planda tuttuğunu belirterek, "Hükümet bu tutumunu devam ettirirse, ilk seçimde ağır bir bedel öder" dedi.
- ✓ Sağlık Bakanlığı'nın yerli ilaçtaki kâr paylarından yüzde 10 indirim yapmasını protesto eden binlerce eczacı, Türk Eczacılar Birliği'nce (TEB) alınan karar uyarınca kepenk indirdi.

16 Ocak 2002, Çarşamba

- ✓ Yeni yapılan düzenlemeyle, akaryakıt ürünlerinden cep telefonuna kadar geniş bir alana yayılan bir çok ürün için "Özel Tüketim Vergisi" adlı yeni bir uygulama Nisan ayı sonuna kadar vergi sisteminde yerini alıyor.
- ✓ Sağlık Bakanlığı ile eczacılar arasında, eczacıların kepenk kapatmasıyla gelişen yerli ilaçtaki yüzde 10'luk indirim sorununda, indirimin üretici ve depoculara da uygulanma kararı alınmasıyla uzlaşma sağlandı.

17 Ocak 2002, Perşembe

- ✓ Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın, işkolu istatistiklerini belirlemek için yaptığı çalışma, 17 Ocak 2002 günlü ve 24643 sayılı Resmi Gazete'de yayımlandı.

18 Ocak 2002, Cuma

- ✓ Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'ndan yapılan açıklamada, 2001 yılında bir önceki yıla göre işsiz insan sayısının 612 bin kişi daha arttığı bildirildi.
- ✓ Emek Platformu Başkanlar Kurulu, Hükümetin kendilerini dinlememekte ısrarlı olmasına tepki göstererek, etkili ve sonuç alıcı eylemlerin örgütlenmesi çalışmalarının sürdüğünü bildirdi.
- ✓ Hükümetin tasarruf önlemleri çalışması içerisinde, SSK'lı hak sahiplerine ayakta yapılan tedavilerde, reçetelere en fazla 4 kalem ilaç verilmesi kararı alındığı bildirildi.

19 Ocak 2002, Cumartesi

- ✓ Emekli Sandığı'ndan aylık alan emekli, dul ve yetimlerin memur maaşlarına 1 Ocak 2002 tarihinden geçerli olan yüzde 10'luk zamma paralel aylık farklarının, 1 Şubat 2002'den itibaren ödeneceği bildirildi.

20 Ocak 2002, Pazar

- ✓ Çalışma Bakanı Yaşar Okuyan, sigorta primleri ile gelir vergisindeki artışları belli bir oran çerçevesinde bir yıl süreyle erteleyen yasa tasarısının Bakanlar Kurulu'na iletildiğini belirterek, bu düzenlemenin Türkiye'deki işsizlik ve istihdam sorununu çözebilecek adımlardan biri olduğunu iddia etti.

22 Ocak 2002, Pazartesi

- ✓ Türk Harb-İş Sendikası Başkanlar Kurulu Toplantısı'nda, "Hükümet dış çevrelere verdiği sözleri yerine getirip, bu tür yasalar süratle Meclis'ten geçirilirken, TÜRK-İŞ'e öncelikli olarak Meclis'ten geçirip yasalaştırma sözü verdiği İş Güvencesi Yasa Tasarısı'nı, bir türlü Meclis'e sevk etmemektedir" denilerek Hükümet'e tepki gösterildi.

27 Ocak 2002, Pazar

- ✓ Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın araştırmalarına göre, 2001 yılında 1 milyon 479 bin 907 kişinin işten atıldığı bildirildi.

28 Ocak 2002, Pazartesi

- ✓ TÜRK-İŞ'in Ocak 2002 Aylık Gıda Harcaması Araştırması'na göre, 4 kişilik bir ailenin zorunlu gıda harcaması 307 milyon 641 bin lira olarak belirlendi.
- ✓ Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan, İşsizlik Sigortası uygulamasının Mart ayında başlayacağını hatırlatarak, fonda halen 2 katrilyon 375 trilyon lira bulunduğunu bildirdi.
- ✓ TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral; "Bugünkü siyasetçilerin hepsini denedik, ya bunlara parti içine girerek yön vermek lazım ya da bizim yeni bir siyasi oluşum içinde yer almamız lazım" dedi.
- ✓ Türkiye Kamu-Sen Başkanı Resul Akay, Türk Haber-Sen Başkanlık seçimi sonuçlarının iptali için İlçe Seçim Kurulu'na başvuruda bulundu.

29 Ocak 2002, Salı

- ✓ Zorunlu Tasarruf olarak bilinen 'Çalışanları Tasarrufa Teşvik Hesabı' kapsamında nema ödemelerinin 1 Şubat'ta başlayacağı, Aralık ayı sonu itibarıyla nema oranlarının yüzde 580 olduğu bildirildi.
- ✓ Devlet İstatistik Enstitüsü'nden yapılan açıklamada, Türkiye'de 2000 yılı ekonomik büyüme oranının yüzde 7,4 olduğu bildirildi.
- ✓ Devlet Bakanı Yılmaz Karakoyunlu, tütün destekleme alın fiyatlarını Ege Bölgesi için kg'da 3 milyon, Karadeniz ve Marmara Bölgeleri için 3 milyon 50 bin lira olarak açıkladı.

30 Ocak 2002, Çarşamba

- ✓ Türkiye İş Kurumu'ndan yapılan yazılı açıklamada, 31 Ocak 2002 tarihinden itibaren kendi istek ve kusuru olmaksızın işten ayrılan işsizlerin işsizlik ödeneği ve diğer hizmetlerden yararlanmak için İşten Ayrılma Bildirgesi ile İŞKUR Müdürlükleri'ne başvurabilecekleri bildirildi.
- ✓ 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun Uygulanmasına İlişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Tebliği 30.01.2002 tarih ve 24656 sayılı Resmi Gazete'de yayımlandı.
- ✓ TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, Türkiye'de istikrarın sağlanması için işçinin fedakârlık yapmaya hazır olduğunu belirterek, "Eğer borç almaktan vazgeçilecekse ve ülkede istikrar sağlanacaksa, benim işçim iki zeytininden birini devlete verir" dedi.
- ✓ Kamu-Sen Genel Başkanı Resul Akay'ın, Haber-Sen Başkanlık Seçimleri'nin iptali için İlçe Seçim Kurulu'na yaptığı iptal başvurusunun reddedildiği bildirildi.

31 Ocak 2002, Perşembe

- ✓ Sanayi ve Ticaret Bakanı Ahmet Kenan Tanrıkulu, Bakanlar Kurulu'nda imzada bulunan 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun'da değişikliği öngören tasarıyla, tüketicilere geniş imkanlar sağlandığını açıkladı.
- ✓ İşsizlik Sigortası ödemelerinden ve diğer hizmetlerden faydalanabilmek için İŞKUR'a yapılacak başvurular başladı.
- ✓ TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, parti kurma konusunda kesin karar vermediklerini ancak, bölge toplantılarında çıkacak görüşlerle nihai kararın verileceğini açıkladı.

TÜRK-İŞ ve BAĞLI SENDİKALAR

TÜRK-İŞ Genel Başkan: BAYRAM MERAL Bayındır Sokak No. 10 ANKARA Tel: (312) 433 31 25 (4 Hat) Fax: (312) 433 68 09 - 433 85 80 - 432 56 60		18	DOKGEMİ-İŞ Genel Başkan: NAZIM TUR Küçükpiyale Paşa Mah. Kızılay Meydanı No. 24/26 Tel: (212) 237 25 90 (5 Hat) • Fax: 237 39 89 Kasımpaşa / İST.
1	TARIM-İŞ Genel Başkan: BEDRETTİN KAYKAÇ Bankacı Sokak No. 10 Kocatepe / ANKARA Tel: (312) 419 04 56 (6 Hat) • Fax: (312) 419 38 47	01	TÜRKİYE YOL-İŞ Genel Başkan: BAYRAM MERAL Sümer 1 Sok. No. 18 Kızılay / ANKARA Tel: (312) 232 46 87-95 • Fax: (312) 232 48 10
2	ORMAN-İŞ Genel Başkan: MEHMET KAFES Özveren Sokak No. 19 Maltepe / ANKARA Tel: (312) 229 10 56-57-58-59 • Fax: (312) 229 21 15	01	TES-İŞ Genel Başkan: MUSTAFA KUMLU Meriç Sok. No. 23 Beştepe / ANKARA Tel: (312) 212 65 10 (20 Hat) • Fax: (312) 212 65 52
3	TÜRKİYE MADEN-İŞ Genel Başkan: H. HÜSEYİN KAYABAŞI Strasburg Cad. 7/4-5 Sıhhiye / ANKARA Tel: (312) 231 73 55-56-57 • Fax: (312) 229 89 31	02	TEZKOOP-İŞ Genel Başkan: SADIK ÖZBEN Üçyıldız Cad. No. 29 Subayevleri / ANKARA Tel: (312) 318 39 79-86 • Fax: (312) 318 39 88
4	GENEL MADEN-İŞ Genel Başkan: ÇETİN ALTUN Mithatpaşa Mah. Nizamı Cad. Şemsi Denizler Sk. No. 18 Tel: (372) 221 44 77 • Fax: (372) 253 66 35 ZONGULDAK	02	TÜRK KOOP-İŞ Genel Başkan: CAN SERT İzmir Cad. Fevzi Çakmak Sokak 15/11 Yenisehir / ANKARA Tel: (312) 230 08 55 - 229 44 80 • Fax: (312) 229 58 36
5	PETROL-İŞ Genel Başkan: MUSTAFA ÖZTAŞKIN Altunizade Mah. Kuşbakışı Sok. No. 25 Üsküdar / İSTANBUL Tel: (216) 391 66 67 • Fax: (216) 391 66 78	03	TÜMTİS Genel Başkan: SABRİ TOPÇU Valide Cami Sok. Küçük Langa Cad. 107/7 Aksaray / İSTANBUL Tel: (212) 530 07 43 • Fax: (212) 588 26 20
6	TEKGIDA-İŞ Genel Başkan: HÜSEYİN KARAKOÇ 4. Levent Konaklar Sokak Levent / İSTANBUL Tel: (212) 264 49 96-97-98 • Fax: (212) 278 95 34	04	DEMİRYOL-İŞ Genel Başkan: ERGÜN ATALAY Necatibey Cad. Sezenler Sok. 5/4 ANKARA Tel: (312) 231 80 30-31 • Fax: (312) 231 80 32
7	ŞEKER-İŞ Genel Başkan: ÖMER ÇELİK Karanfil Sokak No. 59 Bakanlıklar / ANKARA Tel: (312) 418 42 73-74 • Fax: (312) 425 92 58	05	TÜRKİYE DENİZCİLER Genel Başkan: TURAN UZUN Rıhtım Cad. Denizciler Sok. No. 7 Tophane / İSTANBUL Tel: (212) 292 90 81 (7 Hat) • Fax: (212) 244 52 21
8	TEKSİF Genel Başkan: ZEKİ POLAT Ziya Gökalp Cad. Aydoğmuş Sok. No. 1 ANKARA Tel: (312) 431 21 70-71-72-73 • Fax: (312) 435 78 26	06	HAVA-İŞ Genel Başkan: ATILAY AYÇİN Incirli Cad. Volkan Apt. 66/1 Bakırköy / İSTANBUL Tel: (212) 660 20 95 (5 Hat) • Fax: (212) 571 90 51
9	DERİ-İŞ Genel Başkan: YENER KAYA Gençtürk Cad. 17/3 Birlik İşhanı Aksaray / İSTANBUL Tel: (212) 522 19 89 - 526 28 65 • Fax: (212) 528 62 07	07	LİMAN-İŞ Genel Başkan: RAİF KILIÇ Necatibey Cad. Sezenler Sok. 4/5 Sıhhiye / ANKARA Tel: (312) 231 74 18 • Fax: (312) 230 24 84
10	AĞAÇ-İŞ Genel Başkan: MÜRSEL TAŞÇI Necatibey Cad. No. 20/22-23 Sıhhiye / ANKARA Tel: (312) 229 53 95 - 229 08 27 • Fax: (312) 231 52 19	08	TÜRKİYE HABER-İŞ Genel Başkan: CENGİZ TEKE Kültür Mah. Yüksel Cad. No. 38 Yenisehir / ANKARA Tel: (312) 431 90 44-45 • Fax: (312) 434 57 04
11	SELÜLOZ-İŞ Genel Başkan: ERGİN ALŞAN Ankara Cad. İpek Apt. No. 87 İZMİT Tel: (262) 321 18 99 • Fax: (262) 321 34 51	09	SAĞLIK-İŞ Genel Başkan: MUSTAFA BAŞOĞLU Hedef Sok. No. 5 Anıttepe / ANKARA Tel: (312) 231 80 45 • Fax: (312) 230 23 96
12	BASIN-İŞ Genel Başkan: ALİ EKBER GÜVENÇ Hanımeli Sokak No. 26/6-7 Sıhhiye / ANKARA Tel: (312) 230 29 08 - 229 85 65 • Fax: (312) 229 43 15	10	TOLEYİS Genel Başkan: CEMİL BAKINDI İnebey Mah. Küçük Langa Cad. No. 16/18 Kat. 1 Bilir İş Merkezi Tel: (212) 530 73 82-585 52 07 • Fax: 530 72 99 Aksaray / İST.
13	BASİSEN Genel Başkan: METİN TIRYAKIOĞLU İstiklal Cad. 311 - Mısır Han Kat. 4 Oda. 15 Galatasaray / İST. Tel: (212) 251 99 00 • Fax: (212) 252 38 35	11	TÜRK HARB-İŞ Genel Başkan: ORHAN ATAY İnkılap Sokak No. 20 Kızılay / ANKARA Tel: (312) 417 50 97-98-99 • Fax: (312) 417 13 64
14	BASS Genel Başkan: TURGUT YILMAZ Sümer 2 Sok. No. 29 Kat. 3 Kızılay / ANKARA Tel: (312) 232 50 09-11 • Fax: (312) 231 67 30	11	TGS Genel Başkan: ŞÜKRAN SONER Basın Sarayı Kat. 2 Cağaloğlu / İSTANBUL Tel: (212) 514 06 94-96 • Fax: (212) 511 48 17
15	TÜRKİYE ÇİMSE-İŞ Genel Başkan: TAMER ERALAN Esat Cad. No. 43 Küçüksat / ANKARA Tel: (312) 419 58 30-34 • Fax: (312) 425 13 35	12	TÜRKİYE BELEDİYE-İŞ Genel Başkan: NIHAT YURDAKUL Korkut Reis Mah. Toros Sok. No. 9 Sıhhiye / ANKARA Tel: (312) 231 83 43-45 • Fax: (312) 232 08 74
16	KRİSTAL-İŞ Genel Başkan: MUSTAFA BAĞÇECİ Kazancı Yokuşu, Ağaçağı Sok. No. 3 D. 10 Taksim / İSTANBUL Tel: (212) 251 95 77 (3 Hat) • Fax: (212) 251 95 79	12	TÜRK-SEN Genel Başkan: ÖNDER KONULOĞLU Şehit Mehmet Hüseyin Sok. No. 7 Lefkoşe / KKTC Tel: (0.392) 228 24 56 • Fax: (0.392) 228 64 31
17	TÜRK-METAL Genel Başkan: MUSTAFA ÖZBEK Kızılırmak Mah. Eskişehir Yolu 1. km. Söğütözü / ANKARA Tel: (312) 284 40 10-17 • Fax: (312) 284 40 18	13	HÜR-İŞ Genel Başkan: ÖZAY ANDIÇ Atatürk Cad. 26/6 Candemir 7 Apt. Lefkoşe / KKTC Tel: (0.392) 227 71 56 - 227 65 75 • Fax: (0.392) 228 64 31

**“...Bir gün,
istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine
düşersen,
vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin
imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin.
Bu imkân ve şerait,
çok namüsaît bir mahiyette tezahür edebilir.
İstiklâl ve cumhuriyetine
kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali
görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler.
Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri
zaptedilmiş,
bütün tersanelerine girilmiş,
bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi
bilfiil işgal edilmiş olabilir.
Bütün bu şeraitten daha elim ve daha vahim olmak
üzere, memleketin
dahilinde, iktidara sahip olanlar gaflet ve dalalet
ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler.
Hattâ bu iktidar
sahipleri şahsi menfaatlerini, müstevlilerin siyasi
emelleri ile tevhid edebilirler. Millet, fakrû zaruret
içinde
harap ve bitap düşmüş olabilir. (...) İşte; bu ahval
ve şerait içinde dahi vazifen;
Türk istiklal ve cumhuriyetini kurtarmaktır.
Muhtaç olduğun kudret damarlarındaki
asil kanda mevcuttur.”**

